

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEHDİT SUÇU

**YAHYA YEŞİLOĞLU
2501971505**

**TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. FATİH S. MAHMUTOĞLU**

İSTANBUL, 2010

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüz **KAMU HUKUKU ANABİLİM DALI** **2501971505** numaralı **YAHYA YEŞİLOĞLU'NUN** hazırladığı **“TEHDİT SUÇU”** konulu **YÜKSEK LİSANS/ DOKTORA TEZİ** ile ilgili **TEZ SAVUNMA SINAVI**, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 15.Maddesi uyarınca **13.07.2010 SALI** günü Saat: **11.00'DA** yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin*Kabul*.....'ne* **OYBİRLİĞİ** ~~**YOYÇOKLUĞUYLA**~~ karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI(*)	İMZA
PROF.DR.ADEM SÖZÜER	<i>Kabul</i>	<i>[Signature]</i>
PROF.DR.FATİH SELAMİ MAHMUTOĞLU	<i>Kabul</i>	<i>[Signature]</i>
PROF.DR.FÜSUN SOKULLU - AKINCI	<i>Kabul</i>	<i>[Signature]</i>
DOÇ.DR.CANER YENİDÜNYA	<i>Kabul</i>	<i>[Signature]</i>
DOÇ.DR.HALİL AKKANAT	<i>Kabul</i>	<i>[Signature]</i>

ÖZ

Tehdit suçü, başlangıçtan günümüze ceza hukukunda suç olarak düzenlenmiştir. Tehdit fiili ile bir kişinin iç huzuru bozulduğundan suç sayılmıştır. Tehdit fiili mağdurun karar veya hareket hürriyetini tehlikeye koyması nedeniyle Türk Ceza Kanununda hürriyete karşı suçlar arasında yer verilmiştir. Bu nedene çalışmada öncelikle hürriyet kavramı ve hürriyet aleyhine işlenen suçlar üzerinde kısaca durulduktan sonra, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen tehdit suçunun, 765 sayılı Türk Ceza Kanunundaki düzenlemesi ile karşılaştırılması, suçun unsurları, özel görünüş şekilleri, unsurlar dışında kalan diğer haller, soruşturma ve kovuşturma usulü ile yaptırım gibi konuları Yargıtay kararlarından da alıntı yaparak inceleyeceğiz.

ABSTRACT

The crime of Threat has been issued as a crime in criminal law. It is considered as a crime because actual threat of a criminal offense deteriorates a person's inner peace. actual threat has been included among crimes against liberty by the Turkish Penal Code because the crime puts in danger victims freedom of movement and The decision. For this reason, firstly we will study the concept of freedom and committed the crimes against liberty briefly, and then we will compare the regulations of crime of threat between No:5237 of Turkish Penal Code and No. 765 of Turkish Penal Code and, the elements of the crime, special appearance shapes, elements other than the cases, procedural issues of investigation and prosecution with sanctions from the Supreme Court decisions also will be reviewed.

ÖNSÖZ

1 Haziran 2005 tarihinde 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Ceza Kanununa yerini bırakmıştır. Bu çalışmada,5237 sayılı Türk Ceza Kanunun “Kişilere Karşı Suçlar” başlığını taşıyan 2.kısımının 7.bölümünde düzenlenmiş bulunan hürriyete karşı suçlardan tehdit suçu incelenmiştir Türk Ceza Kanununda çalışmamızın konusunu oluşturan tehdit suçu (TCK m. 106) açıkça düzenlenmiştir.

Söz konusu 5237 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile uygulamada sorunlar yaşanmış bu sorunların çözümü için de kitaplar, makaleler ve bilimsel yazılar yazılmıştır. Bu bağlamda bu çalışma toplumsal hayatta en çok karşılaşılan tehdit suçuna ilişkin konular uygulama ve öğreti dikkate alınarak derinlemesine ayrıntılı şekilde incelenmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında, çalışmanın her aşamasında değerli görüşleri, değerlendirmeleri ve eleştirileriyle bana yol gösteren, çalışma boyunca karşılaştığım bütün zorlukları aşmamda bana yardımcı olan ve yol gösteren hocam Prof. Dr. Fatih Selami MAHMUTOĞLU’na sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Aynı şekilde, değerli katkıları için jürimde bulunan Prof. Dr. Füsun SOKULLU AKINCI, Prof. Dr. Adem SÖZÜER, Doç. Dr. Caner YENİDÜNYA ve Doç. Dr. Halil AKKANAT’a çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZ (ABSTRACT)	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLAR ve GENEL OLARAK HÜRRİYET ALEYHİNE İŞLENEN SUÇLAR, TARİHÇE, TEHDİT SUÇUNUN MUKAYESELİ HUKUK BAKIMINDAN İNCELENMESİ, SUÇUN TANIMI ve KORUNAN HUKUKİ DEĞER

1.1. TEHDİT KAVRAMI	3
1.2. HÜRRİYET KAVRAMI	4
1.2.1. Genel Olarak.....	4
1.2.2. Ceza Hukukunda Kişi Hürriyeti Kavramı	5
1.3. HÜRRİYETE KARŞI SUÇLAR	7
1.3.1. Genel Açıklamalar	7
1.3.2. Hürriyete Karşı Suçların Konusu	8
1.3.3. Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hürriyete Karşı Suçlar.....	9
1.4. MUKAYESELİ CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇU	10
1.4.1. Genel Olarak.....	10
1.4.2. İtalyan Hukukunda	12
1.4.3. Alman Hukukunda	13
1.4.4. Fransız Hukukunda.....	14
1.4.5. İsviçre Hukukunda	15
1.4.6. Avusturya Hukukunda	16
1.4.7. Rus Hukukunda	17
1.4.8. Polonya Hukukunda	17

1.5. TEHDİT SUÇUNUN TANIMI	17
1.6. KORUNAN HUKUKİ DEĞER.....	19

İKİNCİ BÖLÜM

SUÇUN UNSURLARI

2.1. TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI	22
2.1.1. Maddi Unsurlar.....	22
2.1.1.1. Fiil	22
2.1.1.1.1. Saldırının Ağırlığı Sorunu.....	22
2.1.1.1.2. Yaşama Hakkına Yönelik Saldırı Bildirimi.....	24
2.1.1.1.3. Vücut Dokunulmazlığına Yönelik Saldırı Bildirimi.....	26
2.1.1.1.4. Cinsel Dokunulmazlığa Yönelik Saldırı Bildirimi	27
2.1.1.1.5. Malvarlığı İtibariyle Büyük Bir Zarara Uğratılacağıının Bildirilmesi.....	28
2.1.1.1.6. Sair Bir Kötülük Bildirimi	29
2.1.1.1.7. Tehdidin Elverişliliği	31
2.1.1.1.8. Tehdidin Yöneleceği Kimse	32
2.1.1.1.9. Tehdidin Mağdurun Bilgisine Ulaştırılması	33
2.1.1.2. Fail	35
2.1.1.2.1. Fail Kavramının Kapsamı	35
2.1.1.2.2. Failin Niteliği	36
2.1.1.2.3. Failin Sayısı	37
2.1.1.3. Mağdur.....	37
2.1.1.3.1. Genel Olarak	37
2.1.1.3.2. Şahsın Yeteneği ve Şahsın Tayini.....	37
2.1.1.3.3. Mağdur Sayısı	40
2.1.1.4. Konu	40
2.1.1.5. Tehdit Suçunun Nitelikli Halleri	45
2.1.1.5.1. Genel Olarak	45
2.1.1.5.2. Tehdit Suçunun Silahla İşlenmesi.....	45

2.1.1.5.2.1. Silah Kavramı.....	45
2.1.1.5.2.2. Silahların Kullanılması.....	47
2.1.1.5.3. Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyarak Tehdit Suçunu İşlemesi	50
2.1.1.5.4. Tehdit Suçunun Birkaç Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi.....	52
2.1.1.5.5. Tehdit Suçunun İmzasız Mektupla İşlenmesi	53
2.1.1.5.6. Tehdit Suçunun Özel İşaretlerle İşlenmesi	55
2.1.1.5.7. Tehdit Suçunun Gizli Örgütlerin Oluşturdukları Tehdit Gücünden Yararlanılarak İşlenmesi	56
2.1.2. Manevi Unsur	57
2.1.3. Hukuka Aykırılık Unsuru	61

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, UNSURLAR DIŞINDA KALAN DİĞER HALLER, TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN AYRILMASI, SORUŞTURMA ve KOVUŞTURMA USULÜ, YAPTIRIM

3.1. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ	63
3.1.1. Teşebbüs	63
3.1.2. İştirak.....	65
3.1.3. İçtima	66
3.1.3.1. Genel Olarak.....	66
3.1.3.2. Bileşik Suç	67
3.1.3.3. Zincirleme Suç (Teselsül).....	67
3.1.3.4. Fikri İçtima	69
3.2. UNSURLAR DIŞINDA KALAN DİĞER HALLER.....	72
3.2.1. Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller	72
3.2.1.1. Genel Olarak.....	72
3.2.1.2. Tehdit Suçunda Kusurluluk	74
3.2.1.2.1. Hukuka Aykırı Ve Fakat Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesi....	74

3.2.1.2.2. Zorunluluk Hali	76
3.2.1.2.3. Cebir, Korkutmak ve Tehdit	78
3.2.1.2.4. Haksız Tahrik.....	79
3.2.2. Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Neden Olarak Tehdit	80
3.2.2.1. Sorumluluğu Kaldıran Tehdit Kavramı	80
3.2.2.2. Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Tehdidin Hukuki Niteliğini Açıklayan Görüşler	80
3.2.2.3. Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Tehdidin Şartları.....	81
3.2.2.3.1. Genel Olarak	81
3.2.2.3.2. Tehdidin Bulunması.....	82
3.2.2.3.3. Tehdidin Ağır Olması	82
3.2.2.3.4. Tehdit Edilen Kişinin, Tehditle İstenen Hususu Gerçekleştirmekten Başka Türlü Kaçınamaması	82
3.2.2.3.5. Korunan ve İhlal Edilen Değerler Arasında Bir Orantının Bulunması	83
3.2.2.4. Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Tehdidin Etkisi.....	84
3.3. TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN AYRILMASI.....	85
3.3.1. Şantaj Suçu	85
3.3.2. Cebir Kullanma Suçu	87
3.3.3. Eğitim ve Öğretimin Engellenmesi Suçu	88
3.3.4. Kamu Kurumu veya Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Engellenmesi Suçu	89
3.4. SORUŞTURMA ve KOVUŞTURMA USULÜ	90
3.4.1. Şikayete Bağlı Kovuşturma.....	90
3.4.2. Re'sen Kovuşturma	91
3.5. YAPTIRIM	91
3.5.1. Tehdit Suçununun Kişinin Hayatına, Vücut ve Cinsel Dokunulmazlığına Yönelik Olması	91
3.5.2. Tehdit Suçununun Malvarlığı İtibariyle Ağır Bir Zarara Uğrattığı veya Sair Bir Kötülük Gerçekleştirileceği Beyanıyla İşlenmesi	92
3.5.3. Hak Yoksunluğu Tedbiri	92

3.5.4. Tüzel Kişilere Özgü Güvenlik Tedbiri	93
3.5.5. Tehdit Suçunun Nitelikli Hali İle İşlenmesi	94
3.6. GÖREVLİ ve YETKİLİ MAHKEME	95
SONUÇ	96
KAYNAKÇA	101

KISALTMALAR

ABD	: Ankara Barosu Dergisi
AD	: Adalet Dergisi
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
A.e.	: Aynı Eser
AIHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
As. CK	: Askeri Ceza Kanunu
AY	: Anayasa
Bknz	: Bakınız
C	: Cilt
CD	: Ceza Dairesi
CGK	: Ceza Genel Kurulu
CHD	: Ceza Hukuku Dergisi
E	: Esas
HPD	: Hukuki Perspektifler Dergisi
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İ.Ü.	: İstanbul Üniversitesi
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K	: Karar
m.	: Madde
No	: Numara
RG	: Resmi Gazete
s	: Sayfa
S	: Sayı

TCK	: Türk Ceza Kanunu
Y	: Yıl
YD	: Yargıtay Dergisi
Yarg.	: Yargıtay
YKD	: Yargıtay Kararları Dergisi
YTCK	: Yeni Türk Ceza Kanunu
v.b.	: ve benzeri

GİRİŞ

Ceza hukuku, suç teşkil eden insan davranışlarını belirleyen ve bunlara çoğunlukla ceza hukukuna has hukuki sonuçlar bağlayan hukuk kurallarının bütünüdür. Suç teşkil eden davranışlar, hukukun hakkında değersizlik yargısında bulunduğu belli bir kişiye atfedilebilen fiillerdir. Hukuk düzeni, ceza hukuku vasıtasıyla, toplumsal yaşam açısından önem arz eden değerleri ihlal eden fiilleri suç haline getirerek, bu davranışlar hakkında bir değersizlik yargısında bulunmuş olmaktadır. Bu şekilde ceza hukukuna, toplumsal yaşam bakımından zararlı olan davranışlarla mücadele etme fonksiyonu yüklenmekte ve bu yolla insanların özgürlük ve barış içerisinde birlikte yaşamalarını sağlayan hukuki değerler korunmuş olmaktadır.

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun dört kısımdan oluşan suçlara ilişkin ikinci kitabının ikinci kısmında kişilere karşı suçlar düzenlenmiş bulunmaktadır. Kanunun bu kısmında on bölüm halinde düzenlenen suçlarla kişilere ait çeşitli değerler korunma altına alınmıştır. Buna göre ilk bölümde yaşama hakkı, ikinci bölümde vücut dokunulmazlığı, yine kişinin vücut dokunulmazlığı ve onuru işkence eziyet başlıklı üçüncü bölümde, kişinin yaşama, sağlıklı bir şekilde varlığını devam ettirme ve neslin devamına ilişkin değerleri dördüncü ve beşinci bölümlerde, altıncı bölümde cinsel dokunulmazlığı veya cinsel özgürlüğü, yedinci bölümde kişinin hürriyeti ve anayasal hakları, sekizinci bölümde kişinin şerefi ve saygınlığı, dokuzuncu bölümde kişinin özel hayatının gizliliği ve sırları, son olarakta kişinin mal varlığı onuncu bölümde düzenlenerek koruma altına alınmıştır.

Bu çalışma yeni Türk Ceza Kanunu'nun kişilere karşı suçlar arasında yedinci bölümde düzenlediği hürriyete karşı işlenen suçlardan sayılan; doktrinde¹ “*iç hürriyet aleyhine işlenen suçlar*” olarak adlandırılan suçlardan olan tehdit suçu ele alınmıştır. Ancak çalışmada, zorunluluk arz ettiği için, öncelikle özet olarak hürriyet kavramı üzerinde de durulmuştur.

¹ Faruk Erem, **Hürriyet ve Suç**, Ankara, 1952, s. 62.

Hürriyet aleyhine işlenen suçlardan veya hürriyetin ihlalinden söz edilince, ilk olarak tehdit suçu bu kapsamda düşünülmektedir. Bu nedenle, mukayeseli hukukta, hemen hemen bütün ceza kanunlarının hürriyete karşı işlenen suçlar kapsamında, genel olarak, tehdit suçunu yaptırıma bağladığı görülmektedir. Tehdit, kişi hürriyetinin gerçekleşmesi açısından vazgeçilmez bir öneme sahip olan iradi karar serbestisi ve iradi hareket serbestisi, diğer bir deyişle irade oluşturma ve oluşturmuş olduğu iradeyi uygulayabilme hürriyetini ihlal eden en önemli vasıtaadır.

Çalışma konusunun seçiminde yeni Ceza Kanunu'nun tehdit suçunu unsurları itibariyle 765 sayılı Kanuna göre oldukça farklı bir şekilde düzenlemiş olması etkili olmuştur.

Yukarıda kısaca belirttiğimiz gibi, çalışmanın birinci bölümünde, ilk olarak, kavramsal çerçevesi itibariyle tehdit ve hürriyet konusu ele alınmıştır. Yine bu bölümde, tehdit suçunun mukayeseli hukuk açısından incelenmesi, tehdit suçunun tanımı ve korunan hukuki değer üzerinde durulmuştur.

Çalışmanın ikinci bölümünde tehdit suçunun unsurları incelenmiştir.

Nihayet üçüncü bölümde ise suçun özel görünüş şekilleri, unsurlar dışında kalan diğer haller, tehdit suçunun benzer suçlardan ayrılması, soruşturma ve kovuşturma usulü ile yaptırım incelenerek suçun incelenmesi tamamlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMLAR ve GENEL OLARAK HÜRRİYET ALEYHİNE İŞLENEN SUÇLAR, TARİHÇE, TEHDİT SUÇUNUN MUKAYESELİ HUKUK BAKIMINDAN İNCELENMESİ, SUÇUN TANIMI ve KORUNAN HUKUKİ DEĞER

1.1. TEHDİT KAVRAMI

Sözlük anlamında tehdit: “birinin gözünü korkutma, gözdağı, yapılacak bir ceza ile korkutmak”; tehdit etmek de, “korkutmak, gözdağı vermek, tehlikeli bir durum meydana getirmek yani bir kimseye zarar vereceğini bildirmek, dış göstermek, tehlike meydana getirmektir”² şeklinde tanımlanmaktadır. Bu genel anlamı ile tehdit, “bireylere tanınmış, iç ve dış hürriyetlerin varlığını ihlal edici fiillerden oluşmakta ve böylece hukuk düzeni tarafından çeşitli vasıtalarla korunan, hürriyet alanlarına müdahaleler gerçekleşmiş olmaktadır”³.

Tehdit zorlayıcı ya da önleyici nitelikte olabilir. Önleyici nitelikteki tehdit, bir kişiyi belirli bir yönde harekete, ya da düşünmeye ikna etmek, zorlayıcı nitelikteki tehdit ise kişinin bir düşünce ya da eylemini engellemek amacıyla gerçekleştirilir. Tehdidin amacı muhatabının özgür tercihlerini manipüle ederek, kuşatma altına alarak, doğal mecrasından, yolundan saptırmak, tehdit edenin iradesi doğrultusunda yönlendirmektir. Mağdur bu bağlamda bir karar vermeye adeta zorlanmakta, bu yolla kendisinin değil failin iradesine uygun bir seçeneği tercih etmek zorunda bırakılmaktadır. Bu özellikleri dolayısıyla tehdit muhatabının iç huzuru ve güvenlik duygusunun doğal döngüsünü zedeleyen, onu endişeye düşüren, dolayısıyla karar, hareket ve davranış özgürlüğünü etkileyen bir sürece yol açar. Tehdidin bir suç olarak düzenlenip hukuk düzenince yaptırıma bağlanmasının nedeni işte bu karar ve hareket serbestisinin korunmasıdır. Zira bu eylem karar ve hareket özgürlüğüne açık

² Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük**, 2. Cilt, Genişletilmiş 7.baskı, Ankara, 1983, s. 1160.

³ Faruk Erem-Nevzat Toroslu, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Savaş Yayınları, 5.Basım, Ankara, 1987, s. 109.

bir müdahaledir ve kişilerin özgürlükleri ancak bu özgürlüklere müdahale eden, özgürlükleri yok sayan birtakım eylemlerin suç sayılması ve yaptırıma bağlanması ile korunabilir. Bu itibarla tehdit suçunun genel hukuksal konusu “*kişi özgürlüğü*” olup, 5237 sayılı TCK’nın “*Hürriyete Karşı Suçlar*” başlıklı 7. Bölümünde yer alması doğru ve yerindedir⁴.

Tehdit suçu kanunda hürriyete karşı suçlar başlığı altında düzenlendiğinden hürriyet kavramı üzerinde durmak gerekmektedir.

1.2. HÜRRIYET KAVRAMI

1.2.1. Genel Olarak

Hürriyetin insan varlığının temel unsurlarından biri olmasına rağmen, çok yönlülüğü nedeniyle bugüne değin birlik arz eden bir tanımlanabilmiş değildir⁵. Hatta hürriyet kavramı, zaman içinde farklı görüşlerle ele alındığı gibi aynı zaman içinde dahi farklı ideolojilere, sistemlere göre, değişik anlamlar ve kapsamlar verilmiştir⁶. Burada hürriyet kavramının tarihi gelişimi, devlet telakkileri içinde kabul edilen değeri, başkasının hürriyetinin hürriyetinin sınırı ile söz konusu olabilecek hürriyet gibi problemler üzerinde durmayacağız. Konumuzla ilgili hürriyet kavramı tanımlarına baktığımızda; hürriyet psikolojik olarak irade ve hareket serbestisini ifade etmektedir⁷. “*Hürriyet, insan fiilinin bir niteliği olarak irade serbestisi, irade oluşturabilme serbestisi ve oluşturduğu iradeye göre davranabilme serbestisini kapsamına alan bir kavramdır*”⁸ şeklinde tanımlanmıştır.

⁴ Emine Ülker Tarhan, **Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit ve Hakaret Suçları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007, s. 24.

⁵ Erem, **Hürriyet ve Suç**, s. 1.

⁶ Erol Cihan, **Cebir Kullanma Cürmü**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978, s. 10.

⁷ Çetin Özek, “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhinde Cürümlerin Genel Prensipleri”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C.:XXIX, S.: 4, İstanbul, 1964, s. 934.

⁸ Ayhan Önder, **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994, s. 2.

Belirtmek gerekir ki, pek çok suç fiilinin hürriyetlerle yakın ilişkisi vardır. Gerçekten birçok suç fiili, doğrudan doğruya bazı menfaatlere yönelik saldırılardan ibarettir⁹. Hukuk düzeni içinde onun bir parçası olarak Ceza Hukukundaki hürriyet anlayışı da, onun genel gelişim çizgisinin küçük ölçüdeki bir tezahürünü yansıtır niteliktedir¹⁰. Bir başka deyişle Ceza Hukukunun hürriyetleri koruması, genel biçimdeki hürriyetlerin korunmasının bir parçasını oluşturucu niteliktedir¹¹. Ceza Kanunları, egemen hürriyet anlayışına göre, hürriyete karşı suçları sistemleştirmeye çalışmış olup kavram bakımından farklı hürriyet anlayışlarına sahip ülkeler, hürriyete karşı suçları da farklı bir biçimde düzenleme yoluna gitmişlerdir¹².

1.2.2. Ceza Hukukunda Kişi Hürriyeti Kavramı

Ceza hukukunun amacı, hukuki değerleri korumaktır¹³. Bütün ceza hukuku normları, toplumsal yaşamın devamı açısından zorunlu olan ve bu nedenle devletin zorlayıcı gücünü ifade eden ceza aracıyla korunması gereken yaşamsal değerler hakkındaki pozitif değer yargısına dayanmaktadır¹⁴. Hukuksal değerler, eylemin üzerinde icra edildiği ve suçun maddi konusunu oluşturan insan veya şey gibi somut, gerçek, duyu organları aracılığıyla algılanabilir varlıklar olarak değil, toplumsal düzenin hukuken koruduğu belli bir kişiyle ilgili olmayan soyut, manevi ve ideal değerleri olarak anlaşılmalıdır¹⁵.

Ceza hukuku kişilere karşı işlenen suçlarda, kişinin hayatına yönelik eylemleri mutlak bir belirlilik içinde tespit ettiği halde, hürriyet kavramı, kişilerin sosyal ilişkilerinde birbirleri yanında sahip oldukları hareket imkanı ve bunun sınırır¹⁶. Bu nedenle, ceza hukukunda hürriyet kavramının belirlenmesinde hürriyet

⁹ Cihan, **a.g.e.**, s. 10.

¹⁰ **A.e.**, s. 10.

¹¹ **A.e.**, s. 11.

¹² Yüksel Ersoy, **Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar (TCK m. 201 ve 275 sayılı Kanunun İlgili Hükümleri)**, Ankara, 1973, s. 9-10.

¹³ İlhan Üzülmez, **Yeni Türk Ceza Kanunu'nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007, s. 17.

¹⁴ **A.e.**, s. 17.

¹⁵ Yener Ünver, **Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer**, Ankara, 2003, s. 130.

¹⁶ Önder, **a.g.e.**, s. 2.

kavramının psikolojik temeli ile hürriyet aleyhinde işlenen suçların düzenleniş şekli ve yeri hususları konuyu aydınlatacaktır¹⁷. Ceza hukukunda hürriyet bir hak sayılmış ve bu sebeple suç konusu olarak değerlendirilmiştir¹⁸. Suçların konusu, yani ihlal edilen, saldırıya uğrayan hak ve menfaat olarak hürriyet kavramı; cezacıyı, bir başkasının hareketleriyle ihlal edilebilen bir hak olarak ilgilendirir; söz konusu olan bu zarar verici, tehlikeye sokucu hareket, fizik bir kişiden, başka fizik bir kişiye, onun zararına, tehlikeye sokulmasına yönelik olmalıdır. Burada kişinin kendisiyle ilgili haklar söz konusudur, bir başka deyişle kişisel haklar söz konusudur¹⁹.

Kişi hürriyetinden bahsedebilmek için psikolojik bakımdan birbirine bağlı üç husus üzerinde durulması gerekir; irade özgürlüğü, kişinin herhangi bir etki altında kalmadan bir irade oluşturabilmesi ve özgür bir biçimde oluşturduğu iradeye uygun olarak ferden hareket edebilme imkanındır²⁰. Bugün ceza hukuku varlığını iddia edebilmekte ise, bunun temelinde irade özgürlüğünün varlığının kabulü tartışılmaz. Kişinin serbest bir şekilde oluşturduğu iradesine göre hareket edebilme özgürlüğüne karşı girişimlerin Ceza Hukuku tarafından korunmakta olduğu hususunda herhangi bir duraksama bulunmamaktadır. Kanunumuzda, kişilerin serbestçe oluşturdukları bu iradeye karşı gerçekleştirilen eylemleri ceza müeyyidesi ile karşılayan suç tiplerine ayrılmıştır. Burada üzerinde durulacak husus şudur; kişinin serbest irade oluşturmasına yönelik eylemler de suç olarak düzenlenmiştir. Gerçekten, kanunumuzda yer alan 106. maddede düzenlenmiş bulunan tehdit suçu, gerek adi tehdidi gerekse de şartlı tehdidi suç olarak düzenlenmiş bulunduğundan, kişinin iç aleminde oluşturacağı serbest iradesine veya bu iradeye uygun olarak hareket edebilme imkanına karşı eylemleri de suç olarak belirtmektedir. Belirlenen bu suç tipinde, kişinin özgür iradesi içinde şekillendirdiği iradesine göre hareket edebilme imkanı, bu suç tipi ile korunmaktadır. Bu iradeye yapılacak etki veya bu iradenin sınırlandırılması girişimleri suçtur²¹.

¹⁷ A.e., s. 2.

¹⁸ Erem, **Hürriyet ve Suç**, s. 1.

¹⁹ Cihan, **a.g.e.**, s. 18-19

²⁰ Önder, **a.g.e.**, s. 2.

²¹ A.e., s. 2-3.

İradenin, karar vermenin ve verilen karara göre hareket edebilmenin özgürlüğü, toplum içinde yaşayan kişi için sınırsız olmadığı da bilinmektedir. Kişi hürriyetini tanıyan devlet, bunun hangi hareketlerle sınırlandığını veya hangi hareketlere izin verdiğini tespit yerine, hürriyete yönelik eylemleri tespit eder. Diğer anlatımla, başkasının hürriyetinin başladığı yerde kişi hürriyeti de son bulur. Hürriyete karşı suçlarda esas, kişi hürriyeti olunca, kişinin toplum içinde niteliği gereği gördüğü fonksiyon, kendisine karşı yapılmış olan eylemlerin, kişi hürriyetine karşı işlenmiş olan suçlar arasında yer almayacağı da anlaşılır. Söz konusu kişi hürriyeti olunca, kişiyi ilgilendirse dahi kişinin sahip olduğu bir eşyaya karşı işlenmiş olan eylemin hürriyete karşı olduğunun kabul edilemeyeceği de kolaylıkla anlaşılır²².

1.3. HÜRRİYETE KARŞI SUÇLAR

1.3.1. Genel Açıklamalar

Hürriyete karşı suçlar, TCK.'nın “*Özel Hükümler*” başlıklı ikinci kitabının “*Kişilere Karşı Suçlar*”ı düzenleyen ikinci kısmının “*Hürriyete Karşı Suçlar*” başlığını taşıyan yedinci bölümünde yer almaktadır.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu hürriyet aleyhine işlenen suçlarla ilgili olarak mehazı 1889 İtalyan Ceza Kanununun sistemini benimsemişti. Mehaz kanun, batıda doğup gelişen klasik, liberal hürriyet anlayışının etkisi altında kalmıştır. Klasik hürriyetlerden anlaşılan insanın, insan olarak sahip olduğu hürriyetlerdir. Diğer bir anlatımla insanın insan olmak, sıfatıyla doğuştan bir takım haklara sahip olduğu kabul edilmektedir. Hürriyetin kaynağı kanun olmayıp, insandır. Fertlere tanınan hürriyetler, kanunların yarattığı kavramlar değil, onların hakiki anlamda tabii haklarıdır. Hürriyetleri kabul etmek zorunda kalan kanunların görevi, ferdin başkasına zarar vermeyecek her şeyi yapabilmesi anlamına gelen ve kendisinden önce var olan hürriyetleri korumaktır. Klasik liberal hürriyet anlayışına göre devlet,

²² A.e., s. 3.

insanın insan olmak sıfatıyla doğuştan sahip olduğu bazı hak ve hürriyetlere dokunmayacak, onlara saygı gösterecektir. Hürriyet, devletin müdahale ve faaliyet alanlarının daraltılmasıdır. Bu daralma oranında birey hür olacak, maddi ve manevi kişiliğini serbestçe geliştirme imkanına sahip bulunacaktır. Böylece insan hak ve hürriyetleri (kişi güvenliği, vicdan hürriyeti v.b), devlet iktidarını çerçevelemekte, onun hiçbir zaman aşamayacağı ve aşmaması gereken bir sınır çizmektedir. Devletten beklenen, kişinin özel alanına, onun serbest hareket çevresine karışmamak, müdahale etmemektir²³.

5237 sayılı TCK. da hürriyete karşı suçlar başlıklı bölümde, klasik liberal özgürlükçü anlayışa bağlı kalmış, bireyi esas alan bir yaklaşımla suç tiplerini düzenlemiştir. Nitekim hürriyete karşı suçlar başlıklı yedinci bölümün, kişilere karşı suçlar başlıklı ikinci kısımda düzenlenmiş olması da bireyci anlayışın bir göstergesidir. Bu anlamda yasa, 1982 Anayasasının temel hak ve hürriyetlere ilişkin sistemini dikkate alarak oldukça geniş bir hürriyet aleyhine işlenen suçlar listesi oluşturmuştur. Bu durumun TCK.nun özgürlükçü yanını ortaya koyduğunu belirtmeliyiz. Ayrıca yeni Kanunda sadece bireyin doğuştan sahip olduğuna inanılan klasik özgürlükleri (vicdan hürriyeti, düşünce hürriyeti, kişi dokunulmazlığı) değil, toplumsal yaşayışın bir sonucu olarak ortaya çıkan (sendikal faaliyetler, eğitim hakkı, dilekçe hakkı, basın hürriyeti gibi) kolektif özgürlükleri de etkin şekilde koruma altına alınmıştır. Kanunda kişiler arasında dil, ırk, renk, cinsiyet, özgürlük, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım yapılmasının yaptırıma bağlanması da (m.122) “*eşitlik ve adalet*” kavramına verilen önemi ortaya koymaktadır²⁴.

1.3.2. Hürriyete Karşı Suçların Konusu

Suç, temel itibariyle, belirli bir hareketi yapmak isteyen failin iradesiyle, buna mani olmak isteyen mağdurun iradesi arasındaki çelişkiden doğmaktadır. Açıklanan

²³ Mehmet Emin Artuk-Ahmet Gökçen-A. Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 9.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008, s. 261-262.

²⁴ **A.e.**, s. 262-263.

bu irade çelişkisi, daha ziyade, başkasının hürriyetine tüm olarak ya da kısmen yönelik bir tehdit olarak görülen harekette vardır. Hürriyet hakkı doğrudan doğruya zarar görmeli, tehlikeye sokulmalı, bu fiil, daha özel bir hükümle, başka bir suçun konusu olmamalıdır²⁵.

Hürriyete karşı suçların konusu, elbette hürriyete karşı yapılan saldırı, ihlal fiilidir. Gerçekten ferdi hürriyete karşı saldırı, politik varlığa, mülkiyet haklarına, şeref haklarına yönelik vs. olabilir. İşte bu çeşitli hürriyet haklarına yönelik bulunan herhangi bir hareketin dışındaki bir hareket, hürriyete karşı suçların konusu olmaz. Çeşitli suçların tasnifinde açık seçik isabetli sayılan ilkeler, yeteri kadar göz önünde tutulmamakta, hürriyete karşı suçların tasnifi, sistematığı özenle oluşturulmamaktadır²⁶.

Hürriyete karşı suçlarda önemli olan, başkasının hürriyetlerinin gerçekleştirilmesinin engellenmesidir. Bu mani olma, hürriyetten başka bir hukuki varlığın, değer, hakkın ihlalini gerçekleştirmeye yönelik bulunmamalıdır. Aksi halde başkaca bir suç ortaya çıkabilir²⁷.

1.3.3. Türk Ceza Kanununda Yer Alan Hürriyete Karşı Suçlar

Ceza Kanununun “*Özel Hükümler*” başlıklı ikinci kitabının “*Kişilere Karşı Suçlar*”ı düzenleyen ikinci kısmının “*Hürriyete Karşı Suçlar*” başlığını taşıyan yedinci bölümünde aşağıdaki suçlar tanımlanmış ve ceza öngörülmüştür.

Kanunun bu bölümünde; tehdit (m. 106), şantaj (m. 107), cebir kullanma (m. 108), kişiyi hürriyetinden yoksun kılma (m. 109), eğitim ve öğretimin engellenmesi (m. 112), kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi (m. 113), siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi (m. 114), inanç, düşünce ve kanaat hürriyetini kullanılmasını engelleme (m. 115),

²⁵ A.e., s. 20.

²⁶ Cihan, a.g.e., s.19.

²⁷ A.e., s. 19-20.

konut dokunulmazlığının ihlali (m. 116), iş ve çalışma hürriyetinin ihlali (m. 117), sendikal hakların kullanılmasını engelleme (m. 118), haksız arama (m. 120), dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi (m. 121), ayrımcılık (m. 122), kişilerin huzur ve sükununu bozma (m. 123) ve haberleşmenin engellenmesi (m. 124) suç tipleri düzenlenmiştir.

1.4. MUKAYESELİ CEZA HUKUKUNDA TEHDİT SUÇLARI

1.4.1. Genel Olarak

Bireylerin, güvenlik duygusunu ve iç huzurunu ihlal ederek, özgür iradesi ile karar verme ve serbestçe hareket edebilme yetisini tehlikeye sokan, tehdit fiili, günümüz hukuk sistemlerinin birçoğunda, suç olarak addedilmiş ve kendisine cezai sonuçlar bağlanmıştır. Farklı, sistem ve ideolojilerin, bakış açıların ürünü olmalarına rağmen, farklı kitap ve başlıklar altında toplanmalarına rağmen, pek çok kanun tehdit suçunu düzenlemektedir. Örneğin, İsviçre Ceza Kanunu m. 180, "*Hürriyet aleyhinde cinayet veya cünhalar*"; Federal Alman Ceza Kanunu, m. 241 ve Yunan Ceza Kanunu, m. 333, "*Kişi hürriyetine karşı suçlar*"; Brezilya Ceza Kanunu, m. 147, "*Kişi hürriyeti aleyhinde cürümler*"; 1974 Avusturya Ceza Kanunu m. 107, "*Hürriyete karşı suçlar*"; 1930 İtalyan Ceza Kanunu, m. 612, ferdi hürriyet aleyhinde cürümler faslının "*Ferdin ahlaki hürriyeti aleyhinde cürümler*" kısmı; 1889 İtalyan Ceza Kanunu m. 156 ve 765 sayılı Eski Türk Ceza Kanunu m. 191, "*Hürriyet aleyhinde işlenen cürümler*" başlığı altında hükme bağlamıştır. Buna mukabil, bazı kanunlar, tehdit suçuna, daha başka başlıklar ve suç tipleri arasında yer vermişlerdir. Örneğin, Danimarka Ceza Kanunu, m. 266, "*Ferdin huzur ve şerefine karşı saldırlar*"; İsveç Ceza Kanunu fasıl 4, m.5, "*Hürriyet ve huzur aleyhinde suçlar*"; 1810 Fransız Ceza Kanunu m.105 vd, "*Şahıs aleyhine cürüm ve cünhalar*"; 1994 Fransız Ceza Kanunu, m. 222, "*Şahıs aleyhine tecavüzler*"; 1938 Avusturya Ceza

kanunu "*Kamu düzenini ihlal eden suçlar*" başlığı altında suç tipleri arasında düzenlenmiştir²⁸.

Genel itibariyle tehdit suçu, bir tehlike suçu niteliğindedir ve bu nedenle mağdurun iç huzurunun bozulması amacı güdülerek kötülük yapılacağı, zarar verileceğinin bildirilmesi suçun oluşması için yeterli sayılmaktadır. Diyebilmekteyiz ki, suçun oluşması için suçla korunan hukuki yararın, zarara uğraması gerekmez²⁹. Bu düşünüşe katılan kanunlar, suçun tamamlanması bakımından hareket sonucu mağdurun korku ve endişeye düşüp düşmediğine önem vermezler ve "*haksız bir zarar ile*", "*ağır ve haksız bir zarar*" ibaresini kullanırlar. Örneğin, 765 sayılı Eski Türk Ceza Kanunu, m. 191, f. 1; 1889 İtalyan Ceza Kanunu m.156, f. 1; Uruguay, Meksika, Venezuela Ceza Kanunlarında düzenleme bu şekilde yapılmıştır. Bazı Ceza Kanunları ise tehdit suçunun gerçekleşmesini, fille mağdurdaki güven duygusunun, iç huzurun fiilen etki altında kalması şartını ararlar ve "*mağdurun güvenlik duygusunun ve iç huzurunun bozulmaması halinde teşebbüsten bahsedilir*", vb. ibareler kullanılmıştır. Üçüncü grup bazı kanunlarsa, tehdit suçunun gerçekleşmesini, hareketin, kendi veya başkalarının hayat, sağlık ve huzuru bakımından ciddi korku yaratmaya elverişli olup olmamasına bağlı tutarlar. Örneğin, Danimarka Ceza Kanunu, m. 266, Bulgar Ceza Kanunu, m. 144. Nihayet, son gruptaki bazı ceza kanunları ise, ancak gerçekleşmesinin muhtemel olması durumunda tehdit fiilini cezalandırmaktadırlar. Örneğin, Paraguay Ceza Kanunu, m. 281, Küba ve Sosyal Müdafaa Kanunu, m. 190³⁰.

Bu düzenlemelerden de anlaşılacağı gibi tehdit suçu, farklı kitap ve başlıklar altında olmakla birlikte pek çok kanunda suç olarak düzenlenmiş bulunmaktadır.

Tehdit, mukayeseli hukukta hemen hemen bütün ceza kanunlarının hürriyete karşı suçlar kapsamında yaptırma bağladığı bir suçu oluşturmaktadır. Bu kapsamda

²⁸ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288.

²⁹ R.Yılmaz Yazıcıoğlu, "Tehdit Suçu Üzerine", **Yargıtay Dergisi**, C.: 19, S.: 3, Ankara, 1993, 236-237.

³⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 201-204.

tehdit de çoğunlukla bireysel özgürlüklere karşı bir suç olarak düzenlenmektedir³¹. Aşağıda mukayeseli hukukta İtalya, Almanya, Fransa, İsviçre, Avusturya, Rus ve Polonya ceza kanunlarının tehdit suçuna ilişkin düzenlemeleri üzerinde durulacaktır.

1.4.2. İtalyan Hukukunda

Türk Ceza Kanunu' nun kaynak kanun olan, 1889 Zanardelli Kanunu, sadece sınırlı sayıda bazı kişi hürriyetlerini koruma altına almış, bu hürriyetlere karşı belirli araçlarla gerçekleştirilen saldırıları cezalandırmıştır. Zira, *“19. yüzyılın sonlarında, henüz sosyal ve ekonomik hakların, günümüzde olduğu gibi, belirlenmiş olmadığı düşünülmektedir. 1889 İtalyan Ceza Kanunu, hürriyet aleyhine suçları, ikinci kitabın ikinci babında, altı fasıl halinde düzenlemektedir. Şahıs Hürriyeti Aleyhine suçların bulunduğu, üçüncü fasılda, bireylerin tüm faaliyet alanlarında serbest ve özgür iradeleri ile hareket edebilmeleri istenmiştir. Şahıs hürriyetleri, iç ve dış olmak üzere iki ayrı cepheden oluşmakta ve korunmaktadır. Kanunda elbette böyle bir ayırım yoktur. 1889 İtalyan Ceza Kanunu' nun, 145. m. esaret, 146. m. hürriyeti tahdit, 149. m. usulsüz arama, 150. m. mahkumlara kötü muamele, 151. m. usulsüz tutuklama suçları, hedefleri açısından değerlendirilecek olursa, fertlerin dış hürriyetlerine, bir başka deyişle fiziksel hürriyete karşı işlenmiş suçlardır. Buna mukabil, 1889 İtalyan Ceza Kanunu m. 154, cebir kullanma ve tehdit ile m. 156 daki tehdit fiilleri, hedefi itibariyle iç hürriyete, başka bir deyişle moral hürriyete karşı işlenmiş olmaktadır”*³².

1930 İtalyan Ceza Kanunu, hürriyetin kendisini himaye konusu yapmamıştır. Sadece, *“hürriyet kavramının ifade ettiği hukuki menfaat korunma altına alınmıştır. İtalyan Ceza Kanunu, hürriyet aleyhine işlenen suçları, şahıslar aleyhine işlenen suçlar içinde Kanununun 12. başlığının üçüncü bölümünde düzenlemiştir. Ayrıca, bu kanun, fert hürriyeti ile ferdi kişiliği kavram olarak birbirinden ayırt etmiştir. Fert hürriyetini genel anlamda kullanmış ve isteyebilme bu isteğe göre hareket edebilme*

³¹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 71.

³² Cihan, **a.g.e.** , s. 26-27.

olarak nitelendirmiştir. Buna mukabil, şahıs hürriyetini, ferdi ilişkiler içinde gerçekleşen, devlet tarafından tanınmış olduğundan bahisle devleti ilgilendiren haklar olarak tanımlamıştır. Bu genel ilkelerden hareket ederek, 1930 İtalyan Ceza Kanunu, ferdi hürriyetle ilgili suçları, şu tasnife tabi tutmuştur;

Bireysel kişilik aleyhine işlenen suçlar, kölelik, esirlik vb.

Kişi hürriyeti aleyhine işlenen suçlar, hürriyeti tahdit, haksız tutuklama vb. suçlar. Bu başlık altında, kişinin fiziksel hürriyeti himaye edilmektedir.

Bireyin moral hürriyeti aleyhine işlenen suçlar. Cebir kullanma, tehdit suçu vb. suçlar.

Konut dokunulmazlığı aleyhine suçlar.

Sırrın dokunulmazlığı aleyhine suçlar şeklinde tasnif edilmiştir.

*Kabul edilen bu tasnif, isabetli sayılmaktadır*³³. 1930 Kanunu, bir tek fert hürriyeti aleyhine işlenen suçları kabul etmekle, prensip olarak, tek bir hürriyet kabul etmiş olmaktadır. 1889 Kanununda olduğu gibi, ferdi çeşitli hürriyet kalıplarını benimsememiştir³⁴.

1.4.3. Alman Hukukunda

Alman Ceza Kanununun özel kısmının “kişi hürriyetine karşı cezalandırılabilir hareketler” başlıklı onsekizinci babının 241. paragrafı tehdit başlığını taşımaktadır ve tehdit suçu bu başlık altında kanunda düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre “(1) Her kim bir kişiyi, onun veya bir yakını aleyhine bir cürüm gerçekleştireceğinden bahisle tehdit ederse, bir yıla kadar hapisle veya adli para cezası ile cezalandırılır”. (2) Her kim, doğru olmadığını bildiği halde, diğer bir insanın veya bir yakınının aleyhine bir cürmün gerçekleşmek üzere olduğunu uydurursa, aynı ceza ile cezalandırılır”³⁵.

³³ A.e., s. 26-28.

³⁴ Özek, **Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhine Cürümlerin Genel Prensipleri**, s. 42.

³⁵ Feridun Yenisey-Gottfried Plagemann, **Alman Ceza Kanunu**, Beta Yayınları, İstanbul, 2009, s. 317.

Alman hukukunda tehdidin konusu bir suçun gerçekleştirilmesi olarak belirlenmiş bulunmaktadır. Suç bir haksızlığın gerçekleştirilmesini ifade etmektedir. Haksızlığa uğramak kişiler bakımından bir kötülüğe maruz kalmak anlamına gelmektedir. Her haksızlık suçu meydana getirmediğine göre, ancak gerçekleştirilmesi halinde suç teşkil eden kötülük bildirimleri 241. maddeki düzenleme anlamında tehdit suçunu oluşturmaktadır³⁶.

1.4.4. Fransız Hukukunda

Fransız Ceza Kanununda tehdit suçunun düzenlenmesi bakımından, fail şiddet, tehdit veya diğer bir takım araçlarla mağdurun karar verme, faaliyette bulunma hürriyetine müdahalede bulununca, cebir suçu teşekkül etmektedir. 184. madde şuur serbestisine haiz olmayan müdaafasız bir kadının veya bir çocuğun kaçırılması suçunu kapsamaktadır. Böylece fail, mağduru, hareket etme, faaliyette bulunma ve karar verme hürriyetlerinden yoksun hale getirmektedir. Tehdit, konut dokunulmazlığını ihlal suçları da, mağdurdaki güvenlik ve huzur duygusunu bertaraf ettiği ve böylece hürriyet duygusunu ihlal ettiği gerekçesi ile hürriyet aleyhinde işlenen suçlardan sayılmıştır³⁷.

1994 tarihli Fransız Ceza Kanununun kişilere karşı cürüm ve cümhaları cezalandıran ikinci kitabının ikinci kısmının ikinci bölümünün 3. paragrafı tehdit başlığını taşımaktadır ve kanunda bu başlık altında tehdit suçu tanımlanmıştır. Bu paragrafta yer alan 222-17. maddeye göre “*kişilere karşı teşebbüsü cezalandırılabilir bir cürüm veya cünhanın işleneceği tehdidi, eğer tekrarlanarak ya da yazı, resim veya herhangi bir cisimle ifade edilmişse altı ay hapis ve 50.000 Fransız Frankı ile cezalandırılır. Eğer ölüm tehdidi söz konusu ise ceza üç yıl hapse ve 300.000 Fransız Frankına yükseltilir*” şeklinde tehdit suçu tanımlanmış ve yaptırıma bağlanmıştır³⁸.

³⁶ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 71.

³⁷ Artuk-Gökcen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 72.

³⁸ Artuk-Gökcen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 73.

Aynı paragrafta yer alan 222-18. madde ile şartlı tehdit yaptırım altına alınmıştır. Buna göre; “*kişilere karşı, hangi yolla gerçekleştirildiğine bakılmaksızın, bir şartın yerine getirilmesi kaydına bağlı olarak bir cürüm veya cünhanın işleneceği tehdidinde bulunmak üç yıl hapis ve 300.000 Fransız Frankı ile cezalandırılır. Eğer şartın yerine getirilmemesi hali için ölüm tehdidinde bulunulmuş ise, beş yıl hapis ve 500.000 Fransız Frankı ile cezalandırılır*” şeklinde düzenlenmiş bulunmaktadır³⁹.

Fransız hukukunda basit tehdit ile kayda bağlı tehdit arasında cezalandırılabilirlik şartları açısından ayırım yapılmıştır. Herhangi bir şartın yerine getirilmesi kaydına bağlı olmayan tehdidin cezalandırılabilirliği, tehdidin tekrarlanması, tehdidin ciddiliğini gösteren yazı, resim ve herhangi bir cisimle ifade edilmesine bağlanmıştır. Buna karşılık, şartlı bir tehdit söz konusu ise, tehdidin hangi yolla gerçekleştirildiğine bakılmaksızın cezalandırma söz konusu olacaktır. Şartlı tehdidin cezası, basit tehdide göre daha fazladır. Tehdidin her iki türü bakımından tehdidin konusunu, icrası suç teşkil eden kötülüğün gerçekleştirilebileceği beyanı oluşturmaktadır. Tehdidin konusu ölümden ibaret ise, her iki tehdit türü bakımından cezada artırım öngörülmüştür⁴⁰.

1.4.5. İsviçre Hukukunda

İsviçre Ceza Kanunu ise, suçları sıraladığı ikinci kısmının dördüncü faslında, “*Hürriyet ve barışa karşı suçlar*” başlığı altında, on bir ayrı başlık düzenlemiştir. Çocuk ve büyüklerin beden ve sağlıkları bakımından zarara sokulmaları niyetiyle kaçırılarak bir hizmete zorlanmaları, genel olarak bir yere götürülüp hürriyetlerinden yoksun hale getirilmeleri, bir kimsenin cebir veya hile ile askerliğe veya cebri niteliği olan bir işe sevk edilmesi ve ülke dışında gayri ahlaki maksatla sömürülecek bir tehlike altına sokulması, cebir veya tehditle bir kimsenin bir şey yapmaya veya

³⁹ Üzülmüş, **Tehdit**, s. 73; Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288.

⁴⁰ Durmuş Tezcan-Ruhan Erdem, **Ceza Özel Hukuku**, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir, 2000, s. 248-250.

yapmamaya zorlanması, şantaj, kanunsuz tehdit, konut dokunulmazlığını ihlal suçları düzenlenmiştir⁴¹.

Kanunun 180. maddesinde tehdit fiilleri yaptırıma bağlanmıştır. Buna göre, bir başkasını ağır bir tehditle endişeye veya korkutmaya sevk eden kişi, şikayet üzerine hapis ya da para cezasıyla cezalandırılacaktır. Maddenin ikinci fıkrasında belli kişilere karşı gerçekleştirilen tehditler için, örneğin eşe karşı evlilik sırasında veya boşanmadan itibaren bir yıl içinde işlenen tehditler bakımından re'sen kavuşturma öngörülmüştür⁴².

1.4.6. Avusturya Hukukunda

Tehdit suçu, Avusturya Ceza Kanununun özel kısmının hürriyete karşı suçları düzenleyen üçüncü bölümünün 107. maddesinde yaptırım altına alınmıştır. Dört fıkradan oluşan bu maddenin birinci fıkrasına göre, bir diğerini korkutmak ve huzursuz etmek için ciddi bir şekilde tehdit eden kişi, bir yıla kadar hapisle cezalandırılacaktır. Buna karşılık ikinci fıkroda, tehdidin konusunu ölüm, önemli bir sakatlık, göze çarpar bir deformasyon, kaçırmak, kundaklamak, atom enerjisi, iyon ışınları veya patlayıcı madde tehlikesi gibi hususlar oluşturuyorsa üç yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Üçüncü fıkroda, eğer tehdit, tehdit edilenin veya bir başkasının intiharına veya intihara teşebbüsüne neden olmuşsa, fail için altı aydan beş yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Tehdit, eşe, birinci dereceden hısımlara, kardeşlere veya evde birlikte yaşadıkları diğer yakınlarına karşı gerçekleştirilmişse, kovuşturma mağdurun şikayeti üzerine yapılabilir⁴³.

⁴¹ Sulhi Dönmezer, **Özel Ceza Hukuku Dersleri**, İstanbul, 1984, s. 5-7.

⁴² Üzülmöz, **Tehdit**, s. 74; Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288.

⁴³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 73-74; Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288.

1.4.7. Rus Hukukunda

1996 tarihli Rus Ceza Kanununda tehdit suçu, 16. bölümde yaşama ve sağlığa karşı suçlar başlığı altında 119. maddede düzenlenerek yaptırıma bağlanmıştır. Bu düzenlemeye göre, bir kişiyi öldürmekle veya sağlığına yönelik ağır bir zarar vermekle tehdit, eğer bu tehdidin gerçekleştirilmesinden korkulmasını gerektiren sebepler var olması halinde fail hakkında iki yıla kadar hürriyetin sınırlanması, altı aya kadar hücre hapsi ya da iki yıla kadar hapis cezası uygulanacaktır. Hangi yaptırımın uygulanmasını somut olaya göre hakim takdir edecektir⁴⁴.

1.4.8. Polonya Hukukunda

Tehdit suçu 1996 tarihli Polonya Ceza Kanununun 190. maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, her kim diğer bir şahsa kendisinin veya bir yakınının zararına bir suç işlemekle tehdit ederse ve eğer bu, tehdit edilende tehdidin gerçekleştirileceği hususunda korkuya yol açarsa, fail şikayet üzerine para, özgürlüğü sınırlama veya iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılacaktır⁴⁵.

1.5. TEHDİT SUÇUNUN TANIMI

5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu hürriyete karşı suçlar kataloğunu tehdit suçundan başlayarak düzenlemiş bulunmaktadır.

Yeni Ceza Kanunu kişilerin irade oluşturma serbestisini ve iradi hareket serbestisini ihlal eden, onların huzur, sukün ve güven duygusunu zedeleyen fiilleri, tehdit başlığı adı altında 106.maddede düzenlemiştir. Bu maddeye göre;

“(1) Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi,

⁴⁴ Artuk-Gökcen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 74.

⁴⁵ Artuk-Gökcen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 285-288; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 74.

altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

(2) Tehdidin;

a) Silâhla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir” şeklinde tehdit suçu tanımlanmıştır.

Bu tanım 765 sayılı eski Türk Ceza Kanununun 191.maddesinde düzenlenmiş bulunan tehdit suçu tanımından farklıdır. 765 sayılı kanununun 191.maddesinde;

“Bir kimse kanunda yazılı hallerin haricinde başkasına ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit ederse altı aya kadar hapis olunur.

Eğer tehdit fiili yüz seksen sekizinci maddenin üçüncü fıkrasında gösterilen suretlerden biriyle yapılır ise failin göreceği hapis cezası altı aydan iki seneye kadardır ve buna bir sene müddetle emniyeti umumiye nezareti altında bulunmak cezası dahi zam ve ilave olunabilir.

Sair tehdidat için alınacak ağır cezayı nakdi otuz liradır. Ancak bu bapta mutazarrır olan şahıs tarafından şikayetname verilmedikçe takibat yapılmaz” şeklinde düzenlenmiştir.

765 sayılı kanunda düzenlenen tehdit suçu ile 5237 sayılı Kanunda düzenlenen Tehdit Suçu farklılıklar göstermektedir. Şöyle ki; TCK.m.106/1’de suçun temel şekli bakımından ikili bir ayırım yapılmıştır. Bu ayırımı tehdidin yöneldiği hukuki değerlerin önemi esas alınmıştır. Yaşam, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik tehditlerle, mal varlığı ve diğer değerlere yönelik tehditler, yaptırım ve muhakeme şartları bakımından farklı olarak ele alınmıştır. Tehdidin yaşam, vücut ve cinsel dokunulmazlığa yönelik olanı re’sen kovuşturulmakta ve yaptırım yönünden de daha ağır bir yaptırımı gerektirmektedir. Tehdidin şikayete tabi olan ve suçun temel şekline göre daha az yaptırıma bağlanan şekli ise mağdurun mal varlığı itibariyle büyük bir zarara uğratılacağından veya sair bir kötülük edileceğinden bahisle gerçekleştirilenidir. Yeni kanundaki bu düzenleme eski Kanunun tehdit suçuna ilişkin 191.maddesindeki düzenlemeden öncelikle tehdidin yöneleceği konuyu göstermesi bakımından ayrılmaktadır. 765 sayılı kanunda tehdidin hangi konulara yöneleceği gösterilmeksizin soyut tehditten hareketle suç düzenlenmiştir⁴⁶.

1.6. KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Klasik Ceza Hukukunun amacı salt “*cezalandırma*” iken çağdaş ceza hukuku sistemlerinin bu amaçtan uzaklaşarak “*kişilerin hak ve özgürlüklerini koruma*” anlayışına üstünlük tanıdığı bilinmektedir. Ceza yasalarının hazırlanışında uluslar arası sözleşme ve metinlerle ve Anayasa ile güvence altına alınan kişi hak ve özgürlüklerinin, (AİHS m.5; Anayasa m.12/1,19/1) gözetilmesi bir zorunluluk haline almıştır. Güvenlik ve huzur içinde yaşamak kişi özgürlüğünün en önemli alanını kapsamaktadır.

Öğretide tehdit suçuyla korunan hukuki değer ne olduğu hususunda değişik görüşler ileri sürülmüştür. Öncelikle, tehdidin kişinin iç sükununu ihlal ettiği için suç sayıldığı belirtilerek, bu suçla korunan hukuki değer “*kişi hürriyeti kavramına dahil güven ve huzur içinde yaşamak hakkı olduğu, tehdidin psikolojik özgürlüğü, iç*

⁴⁶ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 273-274.

hürriyeti, hukuka ve hukuk düzenine karşı duyulan güveni ihlal ettiği” belirtilmiştir⁴⁷. Bu görüşe göre, 765 sayılı Kanundaki tehdit suçuyla bir kişiye ağır ve haksız bir zarara uğratılacağına bildirilmesi suretiyle, bu kimsenin bir şeyi yapmaya veya yapmamaya mecbur edilmesinden bahsedilmediğine göre, bu bildirimle kişinin irade hürriyeti ihlal edilmiş olmamaktadır. Sadece, ağır ve haksız bir zarara uğratılacağı bildirilerek kişinin korkuya, telaşa ve endişeye kapılması istenmekte, kişinin iç huzurunun bozulması amaçlanmaktadır⁴⁸.

Diğer görüş ise, *“tehdidin kişinin güvenlik duygusunu, iç huzurunu bozan, onu endişeye düşüren bir fiil olduğunu, bu durumun ise doğrudan kişinin karar ve hareket hürriyetini bozacağını”* belirtmektedir⁴⁹.

Telifçi görüşe göre tehdit suçu, *“kişinin güvenlik duygusu içinde yaşayabilmesini, iç huzurunun bozulmamasını, dolayısıyla hür olarak irade oluşturabilme ve oluşturmuş olduğu karara göre hareket edebilme serbestisini korumaktadır”*⁵⁰.

5237 sayılı kanununda tanımlanan tehdit suçunun tanımından hareketle, bu suçla korunan hukuki değeri, kişilerin sükunu, güvenlik duygusu, iç hürriyeti olarak belirlemek mümkündür. Tehdit suçunun düzenlenmesiyle kişilerin toplumda korku ve endişe duygusundan arınmış olarak güvenlik duygusuyla hareket etmeleri amaçlanmıştır⁵¹, tehdit kişinin güvenlik duygusunu, iç huzurunu bozarak karar ve hareket özgürlüğünü sınırlandırmaktadır. Bunun yanında Yargıtay İçtihatı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 18.1.1993 tarih ve 5/1 sayılı kararındaki karşı oy yazısında, tehdit suçuyla korunan menfaatin kişinin ruh dünyası ve iç huzuru olduğu belirtildikten sonra *“tehdit cürmü... mağdurda yarattığı, yol açabileceği ruhsal tedirginlik nedeniyle suç sayılmıştır”* denmiştir⁵². İç huzuru bozduğu için suç

⁴⁷ Önder, **Özel Hükümler**, s.41.

⁴⁸ Adem Sözüer, “Tehdit Suçu”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.: LIV, 1991-1994/1-4, s. 134.

⁴⁹ Abdullah Pulat Gözübüyük, **Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi**, C.:II, 5.Bası, s. 517.

⁵⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.288.

⁵¹ Güven, **a.g.e.**, s. 54.

⁵² RG. 12.6.1993, Sayı: 21605, s. 19.

sayılan tehdit eylemine, mağdurun karar veya hareket hürriyetini tehlikeye koyması nedeniyle hürriyete karşı suçlar arasında yer verilmiş bulunmaktadır⁵³.

Bu itibarla tehdit suçunun düzenlenmesinin amacı herkesin hukuk çerçevesinde sahip olduğu karar ve hareket özgürlüğünün korunmasıdır. Tehdit suçu ile korunan hukuki değer ne olduğu konusunda, hükmün gerekçesinde de “*tehdidin koruduğu hukuki değer kişilerin huzur ve sükunudur. Böylece kişilerde bir güvensizlik duygusunun meydana gelmesi engellenmektedir. Bu nedenle söz konusu maddeyle insanın kendine özgü sulh ve sükununa karşı işlenen saldırılar cezalandırılmış olmaktadır. Fakat tehdidin bu maddeyle korumak istediği esas değer, kişinin karar verme ve hareket etme hürriyetidir*” biçimindeki açıklama da bu hususa işaret etmektedir⁵⁴.

Dolayısıyla bu suçla korunmak istenen hukuksal yarar bağımsız karar alma ve bu kararları yaşama geçirme özgürlüğüdür. Bu konu düşünce ve düşünceyi açıklama (ifade) özgürlüğü ile de bağlantılıdır.

⁵³ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 288.

⁵⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 288-289; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 74-77.

İKİNCİ BÖLÜM

SUÇUN UNSURLARI

2.1. TEHDİT SUÇUNUN UNSURLARI

2.1.1. Maddi Unsurlar

2.1.1.1. Fiil

Tehdit suçunun maddi unsurlarından ilkini, “*bir kişiye karşı kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğini, mal varlığı itibariyle büyük bir zarara uğratılacağını veya sair bir kötülük yapılacağını bildirmek*” oluşturmaktadır⁵⁵.

2.1.1.1.1. Saldırının Ağırılığı Sorunu

Yeni Kanunda tehdidin re’sen kovuşturulan temel şekli bakımından 765 sayılı Kanundan farklı olarak gerçekleştirileceği bildirilen saldırının ağır olmasından söz edilmemiştir⁵⁶. 765 sayılı Kanun döneminde tehdidin ağırılığı gerçekleştirileceği bildirilen zararın ağırılığı ile belirlenmekteydi. Gerçekleştirileceği bildirilen zararın ağır olmaması halinde 191. maddenin son fıkrasındaki “*sair tehdit*” suçunun

⁵⁵ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 80.

⁵⁶ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 289-291; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 155.

oluşacağı kabul edilmekteydi⁵⁷. Yine bu dönemde Yargıtay kararlarında kişinin hayatına ve vücut dokunulmazlığına yönelik zarar bildirimlerinin 191/1'e, bunun dışındaki tehditlerin ise "*sair tehdidat*" olarak 191/son'a göre değerlendirilmesi gerektiği yolunda bir eğilim görülmekteydi⁵⁸.

Tehdit suçunda cezalandırılan fiil, kişinin hayatının veya vücut bütünlüğünün tehlikeye maruz bırakılacağına, ona karşı suç teşkil eden belli bir fiilin işleneceğinin veya herhangi bir kötülüğün (örneğin, şerefine, itibarına veya iktisadi durumuna ilişkin) gerçekleştirileceğinin beyan edilmesidir⁵⁹. Fail mağduru ağır ve haksız bir zarara uğratacağını bildirerek tehdit etmelidir. Tehdit konusu zararın ağır sayılabilmesi, onun mutlaka suç teşkil eden bir fiil olmasını gerektirmez⁶⁰. Burada önemli olan husus, tehdidin, mağdurun ruh sukunetini rahatsız edebilecek bir ağırlık taşımasıdır⁶¹. Hukuken korunan hak ve menfaate yönelik zarar, maddi veya manevi olabilir. Mağduru küçük düşürecek bir belgenin yayınlanacağı beyanı manevi zararı, onun iflasına yol açılacağı tehdidi ise, maddi zararı oluşturur. Zararın ağır olup olmadığı hakimın somut olayı göz önüne alarak tespit eder. Yargıtay verdiği kararlarda, "*senin hayatın benim elimde, seni öldürüp çukura atacağım*"⁶², "*seni motorla çiğneteceğim*"⁶³, "*parayı git, onlardan al, onları da temizlerim, seni de temizlerim*"⁶⁴, "*senin kelleni keserim*"⁶⁵, "*bu işin sonunda kan çıkacak*"⁶⁶, "*seni vurur, öldürürüm*"⁶⁷, "*bu su yüzünden ya sen ölürsün ya da ben*"⁶⁸ sözlerini tehdit kapsamında değerlendirmiştir.

Haklı bir nedene dayanan zarar bildirimleri tehdit suçunu oluşturmayacaktır. Örneğin; bir kimseye çekinin ödenmemesi halinde savcılığa şikayet edeceğini veya

⁵⁷ Önder, **Özel Hükümler**, s. 44.

⁵⁸ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 253.

⁵⁹ Sözüer, **a.g.e.**, s. 129.

⁶⁰ **A.e.**, s. 136.

⁶¹ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 237.

⁶² Yarg. 5. CD. 30.09.1996, 2620/3129, Yargıtay Kararları Dergisi, S.: 7, Ankara, 1998, s. 1087.

⁶³ Yarg. 2. CD. 10.06.1998, 3599/7763 (Kubilay Taşdemir-Ramazan Özkepir, **Son Değişikliklerle İctihatlı Türk Ceza Kanunu**, Ankara, 1999, s. 429).

⁶⁴ Yarg. 4. CD. 18.2.1998, 97/1153 (Taşdemir-Özkepir, **a.g.e.**, s. 431).

⁶⁵ Yarg. 2. CD. 25.5.1998, 3038/6673 (Taşdemir-Özkepir, **A.e.**, s. 430).

⁶⁶ Yarg. 4. CD. 22.4.1998, 2827/4041 (Taşdemir-Özkepir, **A.e.**, s. 430).

⁶⁷ Yarg. 2. CD. 9.3.1998, 17379/2553 (Taşdemir-Özkepir, **A.e.**, s. 430).

⁶⁸ Yarg. 2. CD. 02.07.2003, 39202/08039, "**Yargıtay Kararları Dergisi**", 2003/11.

kendisine karşı bir suç işlenirse mahkemeye başvuracağını bildirmesi, zarar haksız olmadığından tehdit olarak değerlendirilmeyecektir⁶⁹.

Buna karşılık, tehdidin şikayete tabi şeklini oluşturan malvarlığına yönelik tehdidin haksızlık oluşturabilmesi için, gerçekleştirileceği bildirilen zararın büyük olması, yani ağır olması aranmıştır⁷⁰.

Kanun koyucu kişinin hayatına, vücut dokunulmazlığına ve cinsel tamlığına yönelik saldırı bildirimının ciddi olmasını tehdidin gerçekleşmesi bakımından yeterli saymıştır. Buna karşılık mal varlığı değerlerine yönelik tehditlerin haksızlık teşkil edebilmesi, diğer deyişle zarar bildiriminin kişiyi huzursuz etmeye ve endişeye düşürmeye yetecek veya onun iradesini etkileyecek bir düzeye ulaşmış sayılabilmesi için malvarlığına yönelik zarar bildiriminin büyük olması aranmıştır. Malvarlığı itibariyle gerçekleştirileceği bildirilen zararın büyük olup olmadığı kişinin durumuna ve tehdidin konusunu oluşturan malvarlığının mahiyetine göre farklılık gösterebilecektir. Bu nedenle malvarlığı itibariyle gerçekleştirileceği bildirilen zararın bu nitelikte olup olmadığı somut olayın özelliklerine göre hakim tarafından belirlenecektir⁷¹.

5237 sayılı TCK.nun 106. maddesinin 1.fıkrasında yaptırım altına alınan fiil; failin, hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştirileceğinden yada mal varlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle mağduru tehdit etmesidir⁷².

2.1.1.1.2. Yaşama Hakkına Yönelik Saldırı Bildirimi

Mağdurun bizzat kendisinin veya bir yakının hayatına, vücut ve cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırının gerçekleştirilebileceğinin bildirilmesiyle

⁶⁹ Seydi Kaymaz-Hasan Tahsin Gökcan, **Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2006, s. 81.

⁷⁰ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 81.

⁷¹ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 255.

⁷² Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 289-290.

oluşan tehdittir. Re'sen kovuşturulmaktadır. Hayata yönelik tehdit, mağdurun bizzat kendisinin veya bir yakının yaşamına son verileceğinin bildirilmesini ifade etmektedir⁷³.

Failin bizzat ya da üçüncü bir kişi aracılığıyla gerçekleştireceğini belirttiği isteğinin yerine getirilmemesi kaydına bağlı olarak şüpheye yer bırakmayacak şekilde ve açıkça mağdurun veya bir yakının yaşama hakkına yönelik bir tehdidi gerçekleştirmiş olması gerekir. Burada mağdura isteğinin yerine getirilmesi halinde kendisinin veya bir yakının yaşamına son verileceği bildirilmektedir. Saldırımın “*hayata*” yönelik olması mağdurun ya da yakınının hayatına son verilmesine ilişkin bir tehlikeyi içermesi yani ölümle tehdit edilmesi anlamına gelir. Ölümle tehdit, uygulamada en sık karşılaşılan tehdit türü olarak dikkat çekmektedir. Buna göre; “*Seni öldürecekim*”⁷⁴, “*seni sağ çıkartmayacağım*”⁷⁵ “*kızını öldürecekim*”⁷⁶, “*oğlunu alnından vuracağım*”⁷⁷ ve “*seni delik deşik edecekim*”⁷⁸ gibi niyeti açıkça ortaya koyan bir saldırı bildiriminin olması gerekmektedir⁷⁹.

Failin söz konusu saldırıyı, yani öldürmeye yönelik fiili gerçekleştirip gerçekleştirmeyeceği veya bunu gerçekten isteyip istemediği önemli değildir. Tehdidin ciddi görünmesi veya muhatabın objektif olarak gerçekleştirilmesini mümkün sayacağı bir mahiyet göstermesi yeterlidir⁸⁰.

Yargıtay kararında “...*sanık, müştekiyi, ‘seni boğayım mı, yoksa suya mı atayım?’*” demek suretiyle tehdit ettiğine karar vermiştir⁸¹. Bu sözler TCK. 106/1 maddesine uyan ölümle tehdit niteliğindedir.

⁷³ Üzülmmez, **Tehdit**, s. 84.

⁷⁴ Yarg. 2. CD., 19.1.1982, 298/242; (Sözür, **a.g.e.**, s. 136).

⁷⁵ Yarg. 4. CD., 16.4.2007, 2006/718-2007/3466; (Mustafa Artuç, **Kişilere Karşı Suçlar**, Adalet Yayınları, Ankara, 2008, s. 785).

⁷⁶ Yarg. 4. CD., 4.12.2006, 2005/10937-2006/17204; (**A.e.**, s. 764).

⁷⁷ Yarg. 2. CD., 22.11.2001, 9730/20744; (Tarhan, **a.g.e.**, s. 149).

⁷⁸ Yarg. 4. CD., 6.2.2001, 9209/1183; (**A.e.**, s. 149).

⁷⁹ Üzülmmez, **Tehdit**, s. 84.

⁸⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 290.

⁸¹ Yarg. 2. CD. 19.1.1982, 2022/1983 (Sözür, **a.g.e.**, s. 136).

2.1.1.1.3. Vücut Dokunulmazlığına Yönelik Saldırı Bildirimi

Tehdidin konusunu kişinin vücut dokunulmazlığını ihlal eden bir saldırının gerçekleştirileceğinin bildirilmesi de oluşturabilir. Kişinin vücut dokunulmazlığından maksat, tehdiye maruz kalan kişinin bizzat kendisine veya bir yakınına karşı önemli bir yaralama fiilinin gerçekleştirileceğinin bildirilmesidir. Türk Ceza Kanunu'nun vücut dokunulmazlığını korumaya alan genel hüküm niteliğindeki 86.maddesine göre, “başkasının vücuduna acı veren veya sağlığını ya da algılama yeteneğinin bozulmasına” yönelik hareketler yaralama fiilini oluşturmaktadır⁸². Bu hükümden hareketle bir kişiye veya onun bir yakınına karşı vücuduna acı verici veya sağlığını bozucu ya da algılama yeteneğini bozucu hareketlerin gerçekleştirileceğinin bildirilmesiyle tehdit suçunun oluşacağını kabul etmek gerekmektedir. Ancak, Ceza Kanunundaki vücut dokunulmazlığını koruyan tek hüküm kasten yaralama değildir. Bunun dışında, insan üzerinde deney, organ veya doku ticareti, işkence ve eziyet ve terk gibi fiiller de vücut dokunulmazlığını ihlal etmektedir. Dolayısıyla bu tür fiillerin gerçekleştirileceğinin bildirilmesini de tehdit kapsamında değerlendirmek gerekmektedir⁸³.

Vücut dokunulmazlığına yönelik bir saldırı ise yaralama, organ kaybına yol açma, kişide acı duygusu yaratma gibi cebir içeren eylemlere karşılık gelmektedir. “ağzını burnunu kırarım”⁸⁴, “bacaklarını kırarım”⁸⁵, “ayaklarına sıkacağım”⁸⁶, “öbür ayağında da ben sıkarım”⁸⁷, “yüzüne kezzap döktürecek”⁸⁸ ve “dilini kesecek”⁸⁹ gibi sözler vücut dokunulmazlığına yönelik tehditlerdir.

⁸² Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 139.

⁸³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 85.

⁸⁴ Yarg. 4. CD., 11.4.2006, 16961/9302; (Artuç, **a.g.e.**, s. 779).

⁸⁵ Yarg. 4. CD., 5.3.2007, 2005/13302-2007/2128; (**A.e.**, s. 787-788).

⁸⁶ Yarg. 4. CD., 28.2.2007, 13423/2065; (**A.e.**, s. 789-790).

⁸⁷ Yarg. 4. CD., 31.10.2007, 2006/3707-2007/8493; (**A.e.**, s. 791).

⁸⁸ Yarg. 4. CD., 31.10.2007, 10611/15554; (Tarhan, **a.g.e.**, s. 219).

⁸⁹ Yarg. 4. CD., 26.2.2007, 10804/1923; (**A.e.**, s. 175).

2.1.1.1.4. Cinsel Dokunulmazlığa Yönelik Saldırı Bildirimi

Tehdidin konusu cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı bildirimi de olabilir. Cinsel dokunulmazlığa saldırının mahiyetini de Türk Ceza Kanunu'nun kişilere karşı suçları yaptırma bağlayan ikinci kitabının ikinci kısmının cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar başlıklı altıncı bölümünden hareketle belirlemek gerekmektedir. Cinsel Saldırı suçunu düzenleyen TCK'nun 102.maddesinin gerekçesinde “*Cinsel Dokunulmazlık, kişilerin vücudu üzerinde cinsel davranışlarda bulunulması suretiyle ihlal edilir*” şeklinde ifade edilmiştir. Kanunun Cinsel Taciz Suçunu düzenleyen TCK'nun 105.maddesine ilişkin gerekçede ise “*Cinsel Taciz, kişinin vücut dokunulmazlığının ihlali niteliği taşımayan cinsel davranışlarla gerçekleştirilebilir. Cinsel Taciz, cinsel yönden ahlak temizliğine aykırı olarak mağdurun rahatsız edilmesinden ibarettir*” denilmekte olup, cinsel nitelikteki “saldırı” ile “taciz” arasındaki sınır “vücut dokunulmazlığının ihlali” olarak belirlenip çizilmiştir⁹⁰. Kanunun bu bölümünde “cinsel saldırı”, “cinsel istismar”, “reşit olmayanla cinsel ilişki” ve “cinsel taciz” şeklindeki hareketler yaptırım altına alınmıştır. Bu suçlardan “cinsel saldırı” ve “cinsel taciz” kapsamına giren hareketlerin gerçekleştirileceğinin beyan edilmesi tehdidin konusunu oluşturmaya daha elverişlidir. Tehdidin cinsel dokunulmazlığa yönelik bir saldırı gerçekleştirileceği bildirilerek işlediği hallerde, cinsel dokunulmazlığı ihlal edilecek olan kişi bizzat tehde muhatap olan kişi olabileceği gibi, onun bir yakını da olabilir⁹¹.

Tehdit suçuna konu olan “cinsel dokunulmazlığa saldırı” kavramından; yasada “vücut dokunulmazlığına saldırı” tehdidi ayrıca ve açıkça sayıldığından cinsel dokunulmazlığa yönelik hem sözel hem de davranışsal nitelikteki suçun anlaşılması gerektiği kanısındayım. Kaldı ki her iki eylemde cinsel dokunulmazlığa yönelik suç olarak kabul edilmiştir⁹².

⁹⁰ A.e., s. 30.

⁹¹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 85.

⁹² Tarhan, **a.g.e.**, s. 30.

2.1.1.1.5. Malvarlığı İtibariyle Büyük Bir Zarara Uğratılacağıın Bildirilmesi

Malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratılacağı bildirimi, tehdidin yöneldiği diğer konuyu oluşturmaktadır. Malvarlığı itibariyle zarara uğratmayı mağdurun mevcut malvarlığı değerleri itibariyle, yani somut olan değerleri bakımından büyük bir zarara uğratılacağıın bildirilmesi şeklinde anlamak gerekir⁹³.

Malvarlığı itibariyle zarara uğratmanın mahiyetini belirleyebilmek için, mala zarar verme suçunu yaptırıma bağlayan 151. maddeden hareket etmek mümkündür. Buna göre “başkasının malını kısmen veya tamamen yıkmak, yok etmek, bozmak, kullanılmaz hale getirmek ve kirletmek mala zarar vermektir” (151/1)⁹⁴. Aynı şekilde “sahipli hayvanı öldürme, işe yaramayacak hale getirmek veya değerinin azalmasına yol açmak” da mala zarar vermektir (151/2)⁹⁵. Ancak bu türdeki hareketlerin tehdidin konusunu oluşturabilmesi, gerçekleştirileceği bildirilen zararın büyük olmasına, yani önemli olmasına bağlıdır. Tehdide konu teşkil edecek malvarlığı değerleri, taşınabilir olabileceği gibi taşınmaz da olabilir⁹⁶.

Maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesinde sayılan değerler konusunda herhangi bir tereddüt yaşanmamasına karşın, anılan fıkranın ikinci cümlesinde koğuşturulması yakınmaya bağlı tehdide ilişkin tanımlamada “malvarlığı itibariyle büyük zarar” kavramı yaratılarak görece “ortalama” ya da “küçük” addedilebilecek zararların doğma tehlikesinin suç oluşturup oluşturmayacağı noktasında tereddüde mahal verilmiştir⁹⁷. Dokrinde bazı yazarlar malvarlığı bakımından verileceği bildirilen zarar büyük değil ise, sair tehdidin söz konusu olacağını savunmaktadırlar⁹⁸. Biz bu görüşe; malvarlığına yönelik tehditlerin, tehdit suçunu oluşturabilmesi için büyük bir zarara uğratılacağı bildirimini içermesine

⁹³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 86.

⁹⁴ Doğan Soyaslan, **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 5. Bası, Ankara, 2005, s. 374.

⁹⁵ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 455.

⁹⁶ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 86.

⁹⁷ Tarhan, **a.g.e.**, s. 30-31.

⁹⁸ İsmail Malkoç, **Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu**, Genel Hükümler (1-75), Özel Hükümler (76-169), I. Cilt, Ankara, 2005, s. 454.

bağlandığından, malvarlığını hedeflemekle birlikte bu ağırlıkta olmayan tehditlerin “*sair tehditler*” kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından⁹⁹ katılmıyoruz.

2.1.1.1.6. Sair Bir Kötülük Bildirimi

Tehdit yukarıda sıralanan hukuki değerler dışında, hukuken korumaya mazhar her türlü hakkına yönelik olabilir. Kanun koyucu bu tür haklara yönelik tehditleri “*sair bir kötülük edeceğinden bahisle*”¹⁰⁰ şeklinde düzenleyerek yaptırıma bağlamıştır. Hukuken korunan belirli bir konuyu hedef almak ve hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa ya da malvarlığına yönelik olmamak kaydıyla gerçekleştirilen tehditleri “*sair bir kötülük bildirimi*” kapsamında değerlendirmek gerekmektedir. Örneğin, “*öcümü senden alacağım, yanına bırakmayacağım*”¹⁰¹, “*senin yuvanı yıkacağım*”¹⁰² ve “*size hesap soracağım*”¹⁰³ gibi beyanlar genellikle “*sair bir kötülük edeceğini bildirmek*” kapsamında değerlendirilmesi gereken tehditleri oluşturmaktadır. Yargıtay uygulamalarında da örneğin; “*sana öyle bir sürprizim olacak ki bana bunu yaptığına pişman olacaksın yengenin kulağına birileri yaptığın hovardalıkları fisiltayabilir hem de inanacağı birisi, bakalım o zaman ne yapacaksın*”¹⁰⁴, “*sen gel de, seninle dışarıda özel görüşelim*”¹⁰⁵, “*senin için iyi olmayacak, bana bayramı zehir ettin ama yanına kalmayacak*”¹⁰⁶, “*bu senedi imzalmazsan yuvanı dağıtırım imzalamaya mecbursun*”¹⁰⁷, “*ben bunu senin yanına bırakmam*”¹⁰⁸, “*sizi buradan sürdüreceğiz, evi yaptırmayız*”¹⁰⁹, “*seninle görüşürüz*”¹¹⁰, “*seninle uğraşırım, rahat bırakmam*”¹¹¹, “*ayağını denk al*”¹¹², “*bunu*

⁹⁹ Üzülmüş, **Tehdit**, s. 86.

¹⁰⁰ Doktrinde “sair kötülük” ifadesi belirsizlik taşıdığı, keyfi olarak ve kanun koyucunun amacına aykırı şekilde genişletebileceğinden kanunilik prensibine aykırı olması sebebiyle eleştirilmiştir (Ersan Şen, **Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006, s. 416)

¹⁰¹ Yarg. 2. CD. 04.07.1989, 6549/6653 (Osman Yaşar, **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001, s. 254).

¹⁰² Yarg. 2. CD. 30.09.1987, 7115/7768 (A.e., s. 255).

¹⁰³ Yarg. 2. CD. 26.02.1991, 1265/1989 (A.e., s. 254).

¹⁰⁴ Yarg. 4. CD. 9.9.2006, 2005/9166-2006/14904 (Artuç, a.g.e., s. 762).

¹⁰⁵ Yarg. 4. CD. 12.7.2006, 2005/12455-2006/13856 (A.e., s. 762).

¹⁰⁶ Yarg. 2. CD. 10.7.2006, 1821/13232 (A.e., s. 762).

¹⁰⁷ Yarg. 2. CD. 8.11.2006, 2006/5176-17866 (A.e., s. 762).

¹⁰⁸ Yarg. 4. CD. 4.10.2006, 2006/8597-14804 (A.e., s. 762).

¹⁰⁹ Yarg. 2. CD. 21.11.2005, 5111/25852 (A.e., s. 762).

¹¹⁰ Yarg. 4. CD. 25.4.2000, 452/3353 (A.e., s. 762).

*yanınıza koymayacağım*¹¹³, *“sana bunu sorarım, gösteririm”*¹¹⁴, *“seninle hesaplaşacağız”*¹¹⁵, *“yanına gelirim, seni yalağa basarım”*¹¹⁶, *“belanı bulacaksın”*¹¹⁷, *“...bunu sana bırakmam, başına ne gelirse benden bil”*¹¹⁸, *“sizi burada durdurmayacağız, buradan çekip gideceksiniz”*¹¹⁹, *“sakalını tek tek keseceğim”*¹²⁰, *“benimle uğraşma sonun kötüye gider”*¹²¹, *“senin kocanla hesabım var”*¹²², *“...parmağımı sallayarak “sana soracağım”*¹²³, *“sen döveriz, çarparız, belanı bizden bulursun”*¹²⁴, *“sürgün gideceğin yeri beğen”*¹²⁵, *“senin ifadeni alacağım”*¹²⁶, *“gidelim, kozumuzu paylaşalım”*¹²⁷, *“cezanızı ben vereceğim, ben adamın burnundan getiririm”*¹²⁸, *“seni yaylaya çıkartmayacağım, alavere yaptırmayacağım, seni batıracağım”*¹²⁹, *“...sınıfta bıraktın da ne kazandın, sana bunu sorarım, ben sana gösteririm”*¹³⁰, *“çık ulan dışarıya, şikayetin ne demek olduğunu sana göstereceğim”*¹³¹, *“sen bizim kapının önünden geçersin, o zaman görürsün”*¹³², *“seni elimden kimse kurtaramaz”*¹³³, *“bir gün elime geçersen sana yapacağımı biliyorum”*¹³⁴ ve *“erkekseniz dışarıya çıkın”*¹³⁵ biçiminde mağdura yöneltilen sözleri sair tehdit olarak kabul etmiştir.

¹¹¹ Yarg. 2. CD. 28.5.1998, 2607/6974 (A.e., s. 762).

¹¹² Yarg. 2. CD. 5.7.1993, 7815/8522 (A.e., s. 762).

¹¹³ Yarg. 2. CD. 25.2.1992, 1587/2205 (A.e., s. 762).

¹¹⁴ Yarg. 4. CD. 18.11.1992, 6467/7183 (A.e., s. 762).

¹¹⁵ Yarg. 2. CD. 29.5.1991, 4308/5411 (A.e., s. 762).

¹¹⁶ Yarg. 2. CD. 15.10.1987, 7730/8140 (A.e., s. 762).

¹¹⁷ Yarg. 2. CD. 25.6.1987, 6062/6440 (A.e., s. 762).

¹¹⁸ Yarg. 2. CD. 21.4.1987, 3034/4206 (A.e., s. 762).

¹¹⁹ Yarg. 2. CD. 25.3.1987, 2307/2806 (A.e., s. 762).

¹²⁰ Yarg. 2. CD. 19.3.1987, 177/2556 (A.e., s. 762).

¹²¹ Yarg. 2. CD. 3.3.1987, 1339/1581 (A.e., s. 763).

¹²² Yarg. 2. CD. 28.1.1986, 414/438 (A.e., s. 763).

¹²³ Yarg. 2. CD. 14.1.1986, 202/48 (A.e., s. 763).

¹²⁴ Yarg. 2. CD. 12.12.1984, 10756/11876 (A.e., s. 763).

¹²⁵ Yarg. 2. CD. 11.12.1984, 10859/11724 (A.e., s. 763).

¹²⁶ Yarg. 4. CD. 4.10.1983, 4223/4569 (A.e., s. 763).

¹²⁷ Yarg. 2. CD. 22.9.1981, 5721/6176 (A.e., s. 763).

¹²⁸ Yarg. 2. CD. 14.11.1991, 10521/11569 (A.e., s. 763).

¹²⁹ Yarg. 2. CD. 11.12.1991, 11779/12672 (A.e., s. 763).

¹³⁰ Yarg. 4. CD. 18.11.1992, 6467/713 (A.e., s. 763).

¹³¹ Yarg. 2. CD. 3.3.1993, 2055/2782 (A.e., s. 763).

¹³² Yarg. 2. CD. 27.4.1993, 4504/5223 (A.e., s. 763).

¹³³ Yarg. CGK. 17.1.1977, 1976/2-563, 1977/10 (A.e., s. 763).

¹³⁴ Yarg. 2. CD. 15.1.1975, 7958/125 (A.e., s. 763).

¹³⁵ Yarg. 4. CD. 3.2.1973, 352/711 (A.e., s. 763).

2.1.1.1.7. Tehdidin Elverişliliği

Tehdit suçunun oluşabilmesi için, tehdidin konusunu oluşturan hukuki değerlere karşı bir saldırının gerçekleştirilmiş olması gerekli değildir. Objektif olarak tehdidin gerçekleştirilebilme olasılığının olması yeterlidir¹³⁶. Gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün elverişliliği objektif olarak belirlenir. Somut olayda gerçekleştirileceği bildirilen saldırı nedeniyle ortalama özelliklere sahip bir insanın davranışlarının etkileneceği, bunun onu belli yönde davranmaya zorlayacağı, huzur ve sükununu bozacağı söylenebiliyorsa, tehdidin elverişli olduğu kabul edilecektir¹³⁷. Kısacası gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün, ciddi olması, korku yaratması ve sonuç almaya elverişli olması gerekir¹³⁸. Başka bir deyişle yukarıda da belirtildiği üzere, iradeyi olumsuz biçimde manipüle etmek, kuşatma altına almaktır.

Gerçekleştirileceği bildirilen kötülüğün objektif olarak ciddi olması suçun oluşumu için yeterlidir. Muhatabın bundan etkilenip etkilenmediği, ciddiye alıp almadığı önemli değildir. Önemli olan failin söz ve davranışlarının muhatabı üzerinde ciddi şekilde korku ve endişe yaratacak uygunluk ve yeterlilik içerip içermediğidir¹³⁹. Buna göre, tehdidin elverişliliğini muhatabını dikkate almadan değerlendirmek gerektiğinden, tehdiye maruz kalan kişinin kuvvetli bir iradeye ve cesarete sahip olduğu ve bundan etkilenmediği hallerde dahi objektif olarak elverişli bir tehdit söz konusu olduğundan suç oluşacaktır¹⁴⁰. Tehdidin elverişliliği geleceğe yönelik olarak değil, olay anında meydana getireceği etkiye göre belirlenmelidir. Her olayın şartları ve olay anı gözetilerek tehdidin etkili olup olmayacağı tespit edilmelidir¹⁴¹.

Tehdidin objektif olarak korku ve endişe yaratmaya elverişli olması, yani bu tehlikeyi olası kılması dahi, suçun oluşması için yeterlidir. Nitekim Yargıtay 4.Ceza

¹³⁶ Sözüer, **a.g.e.**, s. 138.

¹³⁷ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, 238.

¹³⁸ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 86.

¹³⁹ Sözüer, **a.g.e.**, s. 130.

¹⁴⁰ Toroslu, **Ceza Hukuku Özel Kısım**, I. Baskı, Ankara, 2005, s. 77.

¹⁴¹ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, 239.

Dairesinin son dönem içtihatlarında yer alan “...*Tehdit fiili, kişinin ruh dinginliğini bozan, iç huzurunu bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgudur. Fiilin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratabilmesi açısından sonuç almaya objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Ayrıca tehdidin somut olayda muhatap üzerinde etkili olması şart değildir. Bu nedenle mağdurun korkup korkmadığının araştırılması gerekmez...*”¹⁴² biçimindeki açıklamalarla bu hususa işaret edilmektedir. Dolayısıyla eylemin elverişli olması yeterli olup zarar doğması suçun oluşumu için koşul değildir, zararın gerçekleşme olasılığının mağdurca hissedilmesi yeterlidir. Bu olasılığın dahi objektif ölçülere göre belirlenmesi gerekir. Yani eylemin normal, orta zekadaki “*sokaktaki adam*” olarak nitelendirilen ortalama bir kişi bakımından zarar ya da tehlike olasılığı yarattığının hissedilmesi, iç huzursuzluk, korku, endişe yaratmaya elverişli olması yeterlidir. Bu objektif ölçüt esas alındığında suçun varlığı mağdur üzerinde yarattığı subjektif sonuçtan bağımsız olarak da kabul edilebilir¹⁴³.

2.1.1.1.8. Tehdidin Yöneleceği Kimse

Tehdidin konusunu, hayat, vücut ve cinsel dokunulmazlık, malvarlığı itibariyle veya sair bakımlardan saldırıya maruz kalma oluşturmaktadır. Gerçekleştirileceği bildirilen kötülükten etkilenecek olan bu konuların mutlaka tehlide maruz kalan kişiye ait olmasının gerekip gerekmediği hususu önemlidir. Daha önce belirtildiği üzere 765 sayılı Kanunda bir başkasının haksız ağır bir zarara uğratılmasından bahsedildiğinden, tehdidin mutlaka mağdura ait konulara yönelik olması gerekir gibi bir sonuç çıkarmaya elverişli bir durum söz konusuydu¹⁴⁴. Ancak, uygulama ve doktrin genel olarak bu düzenlemeyi tehlide maruz kalanın bizzat kendisine yönelik zarar bildirimlerini ve tehlide maruz kalanın yakınlık duyduğu diğer şahıslara yönelik saldırı beyanlarını kapsar şekilde anlamaktaydı¹⁴⁵.

¹⁴² Yarg. 4. CD, 19.6.2006, 3306/12624 (Tarhan, **a.g.e.**, s. 140).

¹⁴³ Tarhan, **a.g.e.**, s. 28-29.

¹⁴⁴ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 89.

¹⁴⁵ Sözüer, **a.g.e.**, s. 137.

Kanunda tehdit suçunun, hem mağdurun kendisine hem de yakınına yönelik kötülük bildirimini ile oluşacağı kabul edilmiştir. Madde metninde, “*yakın*” deyiminin içerisine kimlerin girdiğine yönelik bir belirleme yapılmamış, tehdide maruz kalanın akrabalarının yanı sıra kendisine zarar verilmesinden etkileneceği, bunu istemeyeceği derecede yakınlık duygusu herhangi bir kişinin de bu kapsamda değerlendirilmesine imkan verilmiştir¹⁴⁶. Madde gerekçesine de bu husus açıkça yansımıştır. Madde gerekçesinde “*tehdit konusu kötülük, mağdura değil de, bir üçüncü şahsa yönelik olabilir. Ancak, bu durumda mağdur ile üçüncü kişi arasında belli bir akrabalık, yakınlık ilişkisi mevcut olmalıdır*” şeklinde ifade edilmiştir. Somut olayın özelliklerine göre saldırının üzerinde gerçekleştirileceği bildirilen kişi ile mağdur arasındaki yakınlık, kişisel ve sosyal ilişkiler dikkate alınarak, tehdit suçunun oluşup oluşmadığına karar verilmelidir¹⁴⁷. Mağdurun yakınlık duymadığı bir kişinin kötülüğe uğratılacağı beyanı da, şayet bireyin iç huzurunu, hukuks güvenlik duygusunu ortadan kaldırıp iradesi aksine onu belirli şekilde davranmaya zorluyorsa tehdit suçu oluşmalıdır¹⁴⁸.

2.1.1.1.9. Tehdidin Mağdurun Bilgisine Ulaştırılması

Tehdidin varlığından söz edilebilmesi için, kötülüğün gerçekleştirileceğinden muhatabın haberdar olması gerekmektedir. Tehdidin kendisinden beklenen sonucu sağlayabilmesi, bundan muhatabın haberdar olmasını gerektirmektedir. Başka bir anlatımla, objektif olarak muhatabın iç huzurunu, hukuki güvenliğin ve irade özgürlüğünü ihlale elverişli bir tehdidi gerçekleştirmeye karar vermek, düşünce aşamasında kalması itibariyle ahlaken tasvip edilmeyen bir durumu belirtmekle birlikte, haksızlık oluşturabilmesi için yeterli değildir. Tehdidin haksızlık oluşturabilmesi, bundan muhatabın haberdar olmasına balıdır. 106. maddede bu

¹⁴⁶ Ahmet Gökçen, “Hürriyete Karşı Suçlar”, **Legal Hukuk Dergisi**, Yıl:3, Sayı:32, İstanbul, 2005, s. 2770.

¹⁴⁷ Malkoç, **a.g.e.**, s. 541.

¹⁴⁸ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 355-356.

unsura suçun re'sen ve şikayete bağlı olarak kovuşturulan şekli bakımından ortak bir kavramla, “bahsetmek” ibaresiyle yer verilmiştir.¹⁴⁹.

765 sayılı yasa TCK'da “bildirerek”, 5237 sayılı TCK'da “bahisle” tehdit etmekten söz edilmektedir. “Bahis” sözlük anlamı itibarıyla konuşulan şey, söz, konuşma olarak tanımlanmaktadır. “Bildirmek” ise herhangi bir durumu bilinir kılmak, haber vermek, anlatmak, ifade etmek, ihbar etmektir. Bildirmek hem sözlü, hem de fiili hareketleri bünyesinde barındırmaktadır; bahsetmek ise ancak sözle ifadeleri kapsamaktadır. Bu unsur aslında tehdidin mağdura bildirilmesini ifade etmektedir. Mağdurun bilisine ulaşmamış beyanların bir anlamı yoktur. Kanun koyucu bu suç tipiyle bireylerin iç huzurunu, hukuki güvenlik duygusunu ve irade serbestisini korumaktadır. Bu hukuki değerler ancak, iç huzuru, sükunu ve irade serbestisini bozmaya elverişli tehdidin mağdurun bilgisine ulaşmasıyla ihlal edilmiş olacaktır¹⁵⁰.

Tehdidin mağdura bildirilmesini mutlaka kötülük gerçekleştirileceğinin sözlü olarak aktarılması olarak anlamamak gerekmektedir. Tehdidin varlığını ortaya koyacak her türlü davranışla, eski deyimle lisanihal ile de tehdit gerçekleştirilebilir¹⁵¹. Buna göre tehdidin mağdura bildirilmesini, onun tehditten haberdar olmasını sağlayacak her türlü vasıtayı kapsar şekilde düşünmek gerekmektedir. Tehdit; söz, yazı, temsili işaretler, resim gibi her türlü vasıta ile gerçekleştirilebilir¹⁵². Tehdit bildirimini açık ya da örtülü yahut da doğrudan veya dolaylı yapılması mümkündür¹⁵³. Yargıtay kararlarında “eve doğru ateş eden failin eylemini”,¹⁵⁴ “idam edilmiş bir kimsenin resmini yaparak kan izleri ile birlikte mağdura gönderilmesini”¹⁵⁵ tehdit olarak değerlendirmiştir. Fail mağdurun yokluğunda açıklamalarını ona ulaştıracağını bildiği kişilerin önünde tehdidi

¹⁴⁹ Üzülmüş, **Tehdit**, s. 90.

¹⁵⁰ **A.e.**, s. 90-91.

¹⁵¹ Faruk Erem, “Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü”, **Adalet Dergisi**, 1952/7, s. 866; Sözüer, **a.g.e.**, s. 138.

¹⁵² Sözüer, **a.g.e.**, s. 138.

¹⁵³ Ali Rıza Çınar, **Tehdit Suçu**, Ankara, 2002, s. 64.

¹⁵⁴ Yarg. 4. CD. 02.07.1996, 5114/6176 (Çınar, **a.g.e.**, s. 64).

¹⁵⁵ Yarg. 4. CD. 20.02.1991, 152/1062 (Yaşar, **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, s. 279).

gerçekleştirmesi halinde de suç oluşacaktır. Yargıtay buna benzer bir olayda, “*failin mağdurun evinin önüne gelerek mağdurun yokluğunda söylediği tehdit içeren sözlerin, mağdurun eşinin duyması nedeniyle bildirme kastının bulunduğu*”¹⁵⁶, bu nedenle tehdit suçunun oluştuğuna karar vermiştir. Fail tehdidin mağdura iletilmesini açıkça bildirmese dahi, somut olayın özellikleri, tehdit sözlerini söylediği kişinin mağdurla yakınlığı tehdit sözlerinin mağdura iletilmesinin muhakkak olması gibi hususların zımnen failin eylemi iletilme, ulaştırma iradesinin bulunduğu karine teşkil edeceği de değerlendirilmelidir. Nitekim Yargıtay 4.Ceza Dairesince, sanığın boşanmakta olduğu eşinin annesine çeyiz eşyalarını götürmek için eve geldiğinde, tabanca gösterip, “*kızını öldüreceğim*” diye tehdit etmesi biçimindeki eyleminde anneye kızı için söylenen tehdit sözlerinin kızına ulaştırılmasının hayatın olağan akışına uygun bulunduğu hususu göz ardı edilerek, tehdit sözlerinin katılana iletilmek istenmediği”¹⁵⁷ gerekçesiyle beraat kararı verilmesinin yasaya aykırı olduğunu içtihat etmiştir¹⁵⁸.

Tehdit suçunun oluşabilmesi için, tehdidin gerçekleştirilebilir olması gereklidir. Ancak gerçekleştirileceği bildirilen saldırının mutlaka fail tarafından ika edileceğinin bildirilmesi gerekli değildir. Saldırının üçüncü bir kişi tarafından gerçekleştirilebileceğinin beyan edildiği hallerde de tehdit suçu oluşacaktır¹⁵⁹.

2.1.1.2. Fail

2.1.1.2.1. Fail Kavramının Kapsamı

Ceza kanunlarında tanımlanan suçlar kural olarak, herkes tarafından işlenebilen suçlardır. Kanuni tanımında faille bağlantılı olarak “*kişi*”, “*kimse*”, “*bir kimse*” veya “*her kim*” ifadelerinin kullanıldığı suçlar, bu nitelikteki suçlardır. Buna karşılık, bazı suçlar özel bir yükümlülük altında bulunan ve belli vasıfları taşıyan

¹⁵⁶ Yarg. 2. CD. 23.10.1986, 7367/7392 (Çınar, a.g.e., s. 64).

¹⁵⁷ Yarg. 4. CD, 4.12.2006, 10937/17204 (Tarhan, a.g.e., s. 147).

¹⁵⁸ Çınar, a.g.e., s. 64.

¹⁵⁹ Sözüer, a.g.e., s. 129.

kişiler tarafından işlenebilir. Bu tür suçlar “*özgü suçlar*” olarak nitelendirilmekte bazı durumlarda da özgü suçlar asıl suçun nitelikli şekli olarak düzenlenmektedir¹⁶⁰.

İradi hareket edebilme yeteneği sadece insanlarda bulunduğundan, ceza hukuku anlamında hareket insana özgü bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır¹⁶¹. Bu nedenle ceza hukukunun konusunu oluşturan bir fiil ancak bir insan tarafından gerçekleştirilebilir¹⁶². Buna göre ceza hukukunda tüzel kişilerin suç faili olması mümkün değildir¹⁶³.

2.1.1.2.2. Failin Niteliği

Yukarıda ifade edildiği gibi tehdit suçunun faili ancak gerçek kişiler olabilir. Fail olabilecek suç tipinde “...*tehdit eden kişi*” şeklinde gösterilmiştir. Bu şekilde kanuni tarifte failin “*her kim*”, “*kimse*” veya “*kişi*” terimleriyle gösterilen suçlara herkes tarafından işlenebilen suçlar denilmektedir. Dolayısıyla tehdit suçu faili bakımından özellik arz etmeyen herkes tarafından işlenebilen, yani herkesin fail olabileceği bir suçtur¹⁶⁴.

Tehdit herkes tarafından işlenebilen bir suç olduğundan kamu görevlileri de bu suçun faili olabilir. Ancak Tehdit Suçunun yasal tanımında “*kişi*” ibaresinin kullanılması, bu suçun özgü suçlardan olmadığı, herkes tarafından işlenebileceğini ve 5237 sayılı yasada, 765 sayılı yasada 251. maddeye karşılık gelebilecek her hangi bir düzenleme de yer almadığından suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi halinde de failin bu sıfatı nedeniyle cezanın arttırılmayacağını göstermektedir. Eğer kamu görevlisi tehdit suçunu işlerken kendisine görevi dolayısıyla verilmiş vasıtaları kullanacak olursa TCK m.266 göre cezası arttırılacaktır¹⁶⁵.

¹⁶⁰ Üzülmez, **Tehdit**, s. 66.

¹⁶¹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 291.

¹⁶² Çınar, **a.g.e.**, s. 54.

¹⁶³ Üzülmez, **Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları**, s. 95.

¹⁶⁴ Tarhan, **a.g.e.**, s. 40.

¹⁶⁵ Üzülmez, **Tehdit**, s. 95-96; Tarhan, **a.g.e.**, s. 40.

Cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırı tehdidi, genel olarak erkek faillerce gerçekleştirilen bir eylem olmasına karşın kadınlar tarafından gerçekleştirilmesine engel bir halde bulunmamaktadır¹⁶⁶.

2.1.1.2.3. Failin Sayısı

Ayrıca suç tipinde suçun faili “*bir kimse*” olarak gösterildiğinden, tehdit suçu prensip olarak çok failli değil, tek kişi tarafından işlenebilen bir suçtur.

2.1.1.3. Mağdur

2.1.1.3.1. Genel Olarak

Her suçun pasif suje olarak adlandırılan bir mağduru vardır¹⁶⁷. Mağdur işlenen fiil nedeniyle haksızlığa uğramış kişi anlamına gelmektedir¹⁶⁸. Mağdur, ceza hukuku kavramı olarak, suçun konusunun ait olduğu kişiyi veya kişileri ifade etmektedir. Suçun mağduru gerçek kişiler olabilir. Tüzel kişiler ise suçtan zarar gören olabilirler¹⁶⁹.

2.1.1.3.2. Şahsın Yeteneği ve Şahsın Tayini

Tehdit suçunun oluşabilmesi bakımından muhatabın tehdidin konusunu oluşturan saldırının anlamını kavrayabilecek ve algılayabilecek durumda olması gerekmektedir. Buna göre; ruhsal durumu itibariyle tehdidin mahiyetini algılama yeteneği olmayanlara karşı bu suç işlenemeyecektir¹⁷⁰. Buna karşılık, gerçekleştirileceği bildirilen saldırıyı muhatabın içinde bulunduğu şartlar itibariyle

¹⁶⁶ Tarhan, **a.g.e.**, s. 40.

¹⁶⁷ Toroslu, **Özel Kısım**, s. 95.

¹⁶⁸ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 96.

¹⁶⁹ Mehmet Emin Artuk-Ahmet Gökçen-A.Caner Yenidünya, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009, s. 473.

¹⁷⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 292.

algılaması mümkün olmamakla birlikte, onun yakınlarını korku ve endişeye düşürmesi, irade serbestisini etkilemesi halinde, bunlar bakımından tehdit suçu oluşacaktır¹⁷¹.

Tehdidin mutlaka mağdurun şahsına yöneltilmesi gerekmez. Mağdurun yakınlarına (örneğin, ana, baba, çocuklar, arkadaşlar) karşı gerçekleştirilen tehdit de, mağduru korku ve endişeye sevk etmeye elverişli olması şartıyla ona karşı yapılmış sayılır. Bu husus madde metninde “*kendisinin veya yakının*” şeklinde ifade edilmiştir. Buradaki yakın teriminin anlamı sözlükte “*aralarında sıkı ilişki olan, arkadaş, dost veya akraba*” şeklinde açıklanmıştır. Şu halde bu kavram, mağdur ile üçüncü kişi arasında belli bir akrabalık yahut bir suretle edinilmiş yakınlık ilişkisini ifade etmektedir. 765 sayılı TCK.nun 191.maddesinde konuyla ilgili ibare yer almamasına rağmen Ceza Genel Kurulu bu dönemde verdiği bir kararında “*tehdidin, dolaylı da olsa, mutlaka hedef alınan kişinin şahsına yönelmesi zorunlu değildir, yakınlarına yönelen bu eylemin mağdura duyurulması ve onu endişeye düşürecek nitelikte olması yeterlidir*”¹⁷² denilmiştir. Yüksek Mahkeme uygulamaları bu konudaki tereddüdü gidermiştir.

Mağdurun yakınlarına yöneltilen tehdidin de, mağdurun iç huzur ve sükununu bozucu, onu endişeye sevk etmeye elverişli nitelikte olması halinde ona karşı yapılmış sayılacağı anlaşılmaktadır. “*Yakınları*” kavramı içersine kimler girebilir. Bu ibarenin mağdurla kan ya da sıhri hısımlık ilişkisi içindeki kişiler ile bu yollar dışında sonradan edinilmiş yakınlık ilişkisini ifade ettiği düşünülmelidir. Bu yakınlık evlilik bağı, ev ya da iş arkadaşlığı, komşuluk veya duygusal ilişkiler bağlamında değerlendirilebilir; bu konudaki belirsizlik uygulamalarla çözülecektir, ancak her halükarda mağdur ile yakınlık derecesinin failce biliniyor olması gerekir. Burada dikkat edilmesi gereken önemli husus failin tehdidinin kural olarak mağdurun var olan bir yakınına yönelmesidir. Cenin mağdurun yakını kavramına dahil olacak mıdır? Cenine yani doğmamış bir çocuğa failin zarar vereceği tehdidinin somut ve

¹⁷¹ Çınar, a.g.e., s. 59-60.

¹⁷² Yarg. CGK, 17.12.1973, 7/271-822 (Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 292).

hukuken korunan bir varlık olması ve mağdurla yakınlığının kuşkusuz bulunması nedeniyle suç oluşturduğunu kabul etmek gereklidir.

Kanundaki “yakını” kavramına ilişkin çerçeveyi, somut olaya göre tehdide konu olan kişi ile mağdur arasındaki ilişkinin derinlik ve derecesini de irdelemek suretiyle Yüksek Mahkeme uygulamaları çizecektir.

Tehdit suçunun mağduru herkes olabilir. Ancak mağduru belli bir kişi ya da kişiler olması gerektiğinden, muhatabı belli olmayan tehdit eylemleri 106. maddedeki suçu oluşturmayacaktır. Bu tür muhatabı belli olmayan tehditler, diğer şartlarının da gerçekleşmesi kaydıyla 213. madde¹⁷³ kapsamında değerlendirileceklerdir¹⁷⁴.

Ruhi veya fiziki durumları itibariyle algılama kabiliyeti olmayanlara karşı tehdit suçu işlenemez¹⁷⁵. Fiil bu kimselerin yakınlarını (örneğin, akıl hastasının babasının) korku ve telaşa düşürmeye, iç huzurlarını bozmaya elverişli ise onlara karşı tehdit suçu söz konusu olabilir¹⁷⁶. Küçük yaştaki kişilere, ruhsal veya fiziksel anlamda algılama yeteneği bulunamayanlara, özel durumu nedeniyle tehditten etkilenmeyecek kişilere karşı tehdit suçu işlenemeyeceği öğretide kabul görmektedir. Örneğin, tam işitme engeli olan bir kişiye sözel nitelikte tehdit yöneltilmesi halinde, bu sözleri duyma ve dolayısıyla iç huzur ve güvenliğinin etkilenme olasılığı bulunmadığı, görme engeli bulunan bir kişiye vücut, işaret ya da yazıyla tehdit yöneltilmesi halinde tehdidi görsel anlamda algılayamadığı düşünülebilirse de belirtilen örneklerdeki fiziksel engeli olan kişilerin 3.kişiler aracılığı ile vakıf olma olasılıkları mevcuttur. Ayrıca görme engeli bulunanların sözel, işitme engeli bulunanların yazı, şekil, simge ya da bir takım hareketlerle yapılan tehditleri

¹⁷³ “TCK. Madde 213 “(1) Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla hayat, sağlık, vücut veya cinsel dokunulmazlık ya da malvarlığı bakımından alenen tehditte bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır”.

¹⁷⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 291-292.

¹⁷⁵ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 238.

¹⁷⁶ Mustafa Güven, “Tehdit Suçunun Objektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme”, **Adalet Dergisi**, Y.78, S.: 4, 1987, s. 57.

algılayabilecekleri de tabiidir. Bu itibarla akıl sağlığı yerinde olan kişiler bakımından “vukuf” koşulunun gerçekleştiği anda suçun oluştuğu da düşünülmelidir.

2.1.1.3.3. Mağdur Sayısı

Tehdit suçunun mağduru, tehdit suçunun konusunu oluşturan değerlerin sahibi olan kişi veya kişilerdir. Buna göre iç huzuru ve sükunu, irade oluşturma ve iradi hareket hürriyeti ihlal edilen kişi suçun mağdurudur. Bu nedenle, tehdit suçunun mağduru bir kişi de olabilir, birden fazla kişi de olabilir¹⁷⁷.

2.1.1.4. Konu

Suçun konusu genel olarak, “*üzerinde suçun meydana geldiği insan veya şey*”¹⁷⁸, “*suçun cismini teşkil eden insan veya şey*”¹⁷⁹, “*suç failinin hareketinin yöneldiği kişi ya da şey*”¹⁸⁰ ve “*eşya veya şahsın fiziki, maddi yapısı*”¹⁸¹ olarak tanımlanmaktadır. Her suçun mutlaka bir konusu vardır¹⁸². Bu nedenle yukarıda verilen tanımlar, suçun konusunun mutlaka maddi bir varlığı olan şeylerden oluşabileceği gibi bir sonuç çıkarmaya elverişli olduğundan yanlış anlaşılmaya müsaittir¹⁸³. Bu bakımdan suçun konusunu “*hareketin yönelik olduğu ve ceza normunda belirtilen konu*” şeklinde¹⁸⁴, eşyaları ve insana ait olan maddi ve manevi bütün değerleri kapsar şekilde anlamak gerekmektedir¹⁸⁵.

Bilindiği üzere suçun işlenmesi konuya ya bir zarar verir ya da onu tehlikeye uğratar. Bu itibarla suç tipinde belirtilen hareketin yönelik olduğu konunun,

¹⁷⁷ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 97.

¹⁷⁸ Faruk Erem-Ahmet Danışman-Mehmet Emin Artuk, **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Bası, Ankara, 1997, s. 236.

¹⁷⁹ Sulhi Dönmezer-Sahir Erman, **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım**, C.: I, 11. Bası, İstanbul, 1994, s. 333.

¹⁸⁰ Ersoy, **a.g.e.**, s. 71.

¹⁸¹ İzzet Özgenç, **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, I. Baskı, Ankara, 2006, s. 187.

¹⁸² Özgenç, **Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler)**, Ankara, 2005, s. 215.

¹⁸³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 93.

¹⁸⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 25.

¹⁸⁵ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 93.

hareketten etkileniş derecesine ve şekline göre suçlar; tehlike suçları ve zarar suçları olarak ikiye ayrılır. Tehdit, bu ayırım bakımından tehlike suçudur¹⁸⁶.

Tehlike suçlarında, fiilin yöneldiği konunun objektif olarak zarara uğrama tehlikesi ile karşılaşmış olması gerekir. Diğer bir deyişle kanun koyucu kimi fiillere daha zarar doğmadan müdahale etmeyi gerekli görerek, suç tipleri ihdas etmiştir. İşte bu suçlara “*tehlike suçları*” denir. Tehlike, yöneldiği konuyu zarar gibi tahrip etmez, zedelemes. Ancak onu bir zarar olasılığı karşısında bırakır. Ceza hukukunda, toplum açısından önem taşıyan bazı hukuki değerlerin daha etkin bir şekilde korunması için suçun konusuna sadece zarar verenler değil, tehlikeye sokan fiiller de cezalandırılmaktadır. Böylece kanun koyucu cezalandırmanın sınırını genişletmiş bu suretle kamu düzenini korumayı amaçlamıştır¹⁸⁷.

Tehlike suçları kendi içerisinde soyut ve somut tehlike suçları diye iki ayrılmaktadır. Soyut tehlike suçu, suçun kanuni tanımında yer alan fiilin işlenmesinin suçun konusunun tehlikeye düşmüş sayılması bakımından yeterli görüldüğü suç tiplerini ifade eder¹⁸⁸. Hareketin suç konusu üzerinde tehlike yaratıp yaratmadığı araştırılmamakta, suç tipinde tanımlanan icrai veya ihmali hareketin yapılmasıyla suçun gerçekleştiği kabul edilmektedir. Diğer bir anlatımla soyut tehlike suçlarında, yasal tanımdaki hareketin yapılmasıyla, maddi konu üzerinde bir tehlikenin ortaya çıktığı varsayılmakta, tehlikenin mevcut olup olmadığı araştırılmamaktadır. Doktrinde genel tehlike suçları olarak adlandırılan bu suç tipleri, sırf hareket suçlarıdır¹⁸⁹.

Buna karşılık somut tehlike suçlarında ise, suçun kanuni tanımında gösterilen fiilin işlenmesinin yanı sıra, bu fiilin suçun konusu bakımından gerçekten bir tehlikeye sebebiyet verip vermediğinin araştırılması gerekmektedir¹⁹⁰. Hakim bu hareket sonucunda “*kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından*” bir

¹⁸⁶ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 293.

¹⁸⁷ Vesile Sonay Daragenli, **Tehlike Suçları**, (İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1998, s. 1.

¹⁸⁸ Üzülmüş, **Tehdit**, s. 94.

¹⁸⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 294.

¹⁹⁰ **A.e.**, s. 293-294.

tehlikenin doğup doğmadığını araştıracaktır. Ayrıca somut tehlike suçlarında korunan konu üzerinde objektif olarak gerçek bir tehlike meydana gelmiş olması şart olduğuna göre, failin eylemi ile ortaya çıkan tehlike arasında nedensellik bağı da kurulmalıdır¹⁹¹.

Bu anlatılanlardan hareketle, tehdit suçunun konusunun, tehdide muhatap mağdurun iç huzuru, sükunu, hukuki güvenlik duygusu, irade oluşturma serbestisi olduğu kanaatine varılmış olduğundan, kanun koyucu suçun oluşması için mağdurun iç huzurunun, sükununun, irade oluşturma ve iradi hareket serbestisini ihlal eden saldırı beyanında bulunulmuş olmasını yeterli saymıştır. Ayrıca gerçekleştirilen tehditle mağdurda, korku ve endişe meydana getirilmesi aranmamıştır.

Yeni kanunda tehdit suçunun temel şekli, tehdidin yöneldiği konudan hareketle yaptırımı da farklı olmak üzere re'sen kovuşturulan tehdit ve şikayet üzerine kovuşturulan tehdit olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Saldırıya maruz kalacağı belirtilen konular, yani zarara uğratılacağı belirtilen değerler suçun re'sen kovuşturulan temel şekli bakımından kesin olarak belirlenmiştir. Tehdidin şikayete bağlı şekli açısından tehdidin konusunu malvarlığı itibariyle büyük zarara uğratmak veya sair bir kötülük gerçekleştirileceği beyanında bulunmak oluşturmaktadır. Buna göre resen kovuşturulabilen bir tehdit hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik bir haksızlık gerçekleştirileceğinin beyan edilmesi halinde vardır. Bu nedenle, tehdidin re'sen kovuşturulan şekli konu itibariyle sınırlandırılmıştır¹⁹².

Malvarlığına yönelik tehditler, büyük bir zarara uğratılacağı bildirilmiş olması kaydıyla tehdidin şikayete bağlı şeklini oluşturmaktadır. Buna göre tehdidin konusunu oluşturan hukuki değerler hayat, vücut dokunulmazlığı, cinsel tamlık ve mal varlığı değerleri olarak belirlenmiştir. Bunun dışındaki hukuki değerlere yönelik tehditler ise, 106. maddenin 1. fıkrasının 2. cümlesinde geçen "*sair bir kötülük edeceğini*" bildirmek kapsamında değerlendirilmelidir. Örneğin, kişinin şerefine

¹⁹¹ Kayıhan İçel-Fusun Sokullu Akıncı-İzzet Özgenç-Adem Sözüer-Fatih S. Mahmutoglu-Yener Ünver, **İçel Suç Teorisi**, 2. Kitap, İstanbul, 2000, s. 68.

¹⁹² Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 253.

yönelik tehditler veya özel hayatına yönelik tehditler, başkaca suçları oluşturmamak kaydıyla sair kötülük kapsamında değerlendirilecektir¹⁹³.

Saldırı sözcüğü, Türkçe sözlükte “*tecavüz, taarruz, el atma, el uzatma, çatma, sataşma, başkasının hakkına saldırma*” olarak tanımlanmıştır. Her saldırıda bünyesinde bir zarar olasılığı barındırır. Saldırı tehdidinin, yasa metninde hayat, vücut bütünlüğü ya da cinsel dokunulmazlığa yöneltilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak aslında tehditle yaratılan zarar tehlikesi maddi ya da manevi, kişinin yaşamına, beden bütünlüğüne, cinsel dokunulmazlığına ilişkin olabileceği gibi onur ve saygınlığına, mesleki ya da sosyal anlamda itibarına veya ekonomik durumuna ilişkin de olabilir. Evin, işyerinin tarladaki ürünün yakılacağı, mallarına zarar verileceği tehdidinde varsayılan saldırıya konu zarar maddi, çocuğun öldürüleceği ya da yaralanacağı tehdidinde hem maddi hem manevi, mağduru küçük düşürme olasılığı bulunan bir belgeye yada bilginin açıklanacağı tehdidinde zarar manevidir. İtibarı zedeleyici bir yazının bastırılacağı tehdidinde de olası zarar manevidir. Ancak bu durum, dolayısıyla maddi zarar da doğurabilir, örneğin bir esnafın bozuk mal sattığının açıklanacağı tehdidi maddi ve manevi zarar tehlikesi içerir. Önemli olan saldırı ve zarar tehlikesinin hukuk düzeninin koruduğu bir hak ya da menfaati hedef alması ve fail ya da üçüncü bir kişi tarafından icra edilebilir nitelikte bulunması olmalıdır. Ancak yasanın 106.maddesinin 1.fıkrasının birinci cümlesinde saldırı ile tehdit edilebilecek değerlerin hayat, vücut bütünlüğü, cinsel dokunulmazlık olarak sınırlandırıldığı, hafif tehdidi tanımlayan ikinci cümlede ise “*malvarlığı itibariyle büyük zarar ve sair kötülük*” kavramlarına işaretle daha geniş bir çerçeveye çizildiği görülmektedir¹⁹⁴.

Tehdidin konusunu hukuken korunan bir değer oluşturacaktır. Hukuken koruma görmeyen değerlerin tehdidin konusunu oluşturması mümkün değildir. Buna göre, uhrevi bazı zararlarla tehdit sair tehdit kapsamında değerlendirilemeyeceği

¹⁹³ Üzülmöz, Tehdit, s. 93-95; Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 253; Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 292-295.

¹⁹⁴ Tarhan, **a.g.e.**, s. 28 – 37.

gibi¹⁹⁵, “*seninle bir daha konuşmam*”, “*yüzüne bakmam*” ve “*bir daha selam vermem*” gibi sözler de tehdit sayılmaz¹⁹⁶. Diğer yandan tehdidin hangi hukuki değerlere yönelik olduğunun belirli olması da gerekmektedir. Saldırı bildirimının yönelik olduğu konunun belirlenemediği hallerde tehdidin varlığından söz edilemez. Örneğin, “*ben yapacağımı bilirim*” şeklindeki beyanlar belli bir konuyu hedef olarak göstermediğinden mağdurda korku ve endişe doğurması, onun irade özgürlüğünü etkilemesi mümkün değildir. Bununla birlikte, tehdidin konusunun belirli olup olmadığının tespitinde, somut olayın şartları ve özellikle de tehdit eden ile edilen arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurulmalıdır. Dışarıdan yapılacak bir değerlendirmeye konusu belirli olmayan bir tehdit olarak görülmeyen bildirimler, somut olaya göre konusu belirlenebilen bir tehdit oluşturabilir. Bu hususta somut olayın özelliklerine göre karar verecek olan hakimdir¹⁹⁷. Örneğin “*seni de onun gibi yaparım*” sözü haricen değerlendirildiğinde konusu belli olmayan bir bildirimdir. Buna karşılık “*olay gününden önce müştekinin kardeşi Hüseyin’in aralarında sanığın da bulunduğu birkaç kişi tarafından silahla vurulduğu, sanığın bunu kastederek “seni de onun gibi yaparım dediği...”*”¹⁹⁸ olayda, artık konusu belli bir bildirim varlığında şüphe yoktur. Aynı şekilde Yargıtay haklı olarak “*sen benim oğullarımdan birinin başını yedireceksin, bir oğlumu senin için feda ederim*” sözlerinin kırsal kesimde zarara uğratma beyanını içerdiği gerekçesiyle yerinde olarak tehdit suçunu oluşturduğu sonucuna varmıştır¹⁹⁹.

Gerçekleştirileceği bildirilen saldırının mutlaka suç teşkil etmesi gerekli değildir. Bununla birlikte, hayata, vücut veya cinsel dokunulmazlığa yönelik saldırı gerçekleştirileceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratılacağından bahsetmek, mağdura, kendisine veya yakınına karşı suç teşkil eden bir fiili gerçekleştirileceğini bildirmek anlamına gelmemektedir. Ancak suça vücut veren “*sair kötülük edeceğinden bahsetmek*” şeklindeki bildirimlerin suç teşkil etmesi gerekli değildir. Haksız olmak, mağdurun huzur ve sükununu bozmak ve iradesini etkilemek

¹⁹⁵ Erem, **Hürriyet ve Suç**, s. 83.

¹⁹⁶ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 253.

¹⁹⁷ Sedat Bakıcı, “Tehdit Suçu ve Unsurları”, **Ankara Barosu Dergisi**, 1992/5, s. 719.

¹⁹⁸ Yarg. 2. CD. 26.03.1992, 2903/3683 (Yaşar, **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, s. 249).

¹⁹⁹ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 254.

kaydıyla her türlü kötülük bildirimini tehdit kapsamında değerlendirilecektir. Örneğin, “*senin karınla aranı açacağım*” şeklindeki tehdidi bu kapsamda değerlendirmek mümkündür²⁰⁰.

2.1.1.5. Tehdit Suçunun Nitelikli Halleri

2.1.1.5.1. Genel Olarak

Tehdit suçundan verilecek cezanın artırılmasını gerektiren, suçu nitelikli hale getiren hallere 106. maddenin 2.fikrasında düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre; “*tehdidin silahla, kişinin kendisini tanınmayacak hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretle, birden fazla kişi tarafından birlikte ve var olan veya var sayılan örgütlerin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanarak işlendiği hallerde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunacaktır*”. Tehdidi nitelikli hale getiren haller bakımından 5237 sayılı Kanunun öngördüğü düzenleme 765 sayılı Kanunun 191.maddesinden farklılık göstermemektedir²⁰¹. Tehdidi nitelikli hale getiren haller bakımından Yeni Kanundaki düzenleme ile eski kanundaki düzenleme korunmuştur.

Aşağıda suçun tanımında belirtilen ve cezanın artırılmasını gerektiren bu nitelikler üzerinde duracağız.

²⁰⁰ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 253; Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 283.

²⁰¹ 765 sayılı Kanunun 191. maddesinde düzenlenen tehdit suçunda, tehdit suçunun nitelikli halleri 188/3 maddeye atıf yapılmak suretiyle gösterilmiştir. Yeni Kanunda tehdit suçunun nitelikli halleri sadece tehdit suçuyla ilgili olarak doğrudan tehdit suçu kapsamında belirtilmiştir.

2.1.1.5.2. Tehdit Suçunun Silahla İşlenmesi

2.1.1.5.2.1. Silah Kavramı

Kanundaki düzenlemeye göre, tehdidin silahla işlenmesi cezanın artırılmasını gerektiren ilk nitelikli hali oluşturmaktadır. Kanun koyucu, tehdidin silah işlenmesini tehdidin ciddiliğini göstermesi ve mağdur üzerindeki korkuyu artırması sebebiyle nitelikli hal olarak kabul etmiştir²⁰². Doktrinde bunların yanı sıra silahın suçun işlenmesini kolaylaştırdığı gibi faile cesaret vermesinin yanında mağdur üzerinde oldukça etkili bir korku yarattığından cezanın artırılmasında etkili olduğu belirtilmektedir²⁰³. Cezanın artırılmasına sebep olan silahtan ne anlaşılması gerektiği, neler silah sayılacağı üzerinde durulması gerekmektedir.

765 sayılı Kanunda silahın ne anlama geldiğini gösteren bir düzenleme bulunmamaktaydı, “*silahı tarif eden 189’uncu maddenin yürürlüğü konusundaki teredditler nedeniyle*”²⁰⁴ her somut olayda kullanılan aracın silah olup olmadığını mahkeme tarafından belirlemektedir²⁰⁵. 5237 sayılı Kanunda hangi tür araçların silahtan sayılacağı, silah kavramının tanımı, “*tanımlar başlıklı*” 6. maddenin (f) bendinde belirtilmiştir. Bu tanıma göre “*silah deyiminden;*

1-Ateşli silahlar,

2-Patlayıcı maddeler,

3-Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4-Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler

5-Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler” anlaşılmaktadır. Bu tanımla, 765

²⁰² Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 260.

²⁰³ Çınar, **a.g.e.**, s. 115; Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 295.

²⁰⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 295.

²⁰⁵ Çınar, **a.g.e.**, s. 116.

sayılı TCK'nın 188. maddesinin atıf yaptığı 189. maddesindeki tanıma benzemekle birlikte, daha kapsamlı bir tanım yapılmıştır.

Kanununi tanımda yer alan “*Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler*” kavramının içeresine nelerin girdiği hususunda uygulamada farklılıklar meydana geldiğinden, Yargıtay Ceza Genel Kurulu “*her somut olayda, hakim; olay bütünlüğü içinde bir değerlendirme yaparak, kullanılan nesnenin silah niteliğinde bulunup bulunmadığını 5271 sayılı CYY'nın 63/1. maddesi kapsamında “hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgisiyle” değerlendirmeli, hukuki bilgisinin yeterli olmadığı durumlarda ise bu konuda bilirkişi görüşüne başvurmalıdır. Nesnenin ele geçirilemediği hallerde değerlendirme ortaya çıkan sonuca göre yapılmalı “elverişlilik” faktörü gözetilmelidir. Suçta kullanılan sopa ele geçirilmemiş veya zaptedilmemiş ise de, yaralama suçu yönünden elverişli bir özelliğe sahip olduğu doğurduğu sonuç itibariyle açıkça anlaşıldığından silah kapsamında değerlendirilmelidir*”²⁰⁶ kararıyla kanundaki tanımdan hareketle yaralama aracı olarak kullanılan “sopa”yı silah kapsamında değerlendirmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu aynı kararında “*vücutun bölümleri, el ayak, kafa gibi uzuvlar, eylemde kullanılış yöntemine göre saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli sayılabilirse de, kişinin beden bütünlüğüne dahil oluşları nedeniyle, silah kapsamında değerlendirilmeleri olanaksızdır. Yine aynı şekilde, sabit bir direk, sert bir zemin ve duvar, doğurduğu sonuç ne kadar ağır olursa olsun, silah kapsamında değerlendirilmemelidir*”²⁰⁷ demek suretiyle nelerin silah kapsamında olmadığını da açıklamıştır.

²⁰⁶ Yarg. C.G.K., 12.2.2008, 25/22 (Osman Şirin-Halim Aşaner-Özcan Güven-Gürsel Yalvaç-Muzaffer Özdemir-Kemalettin Erel, **Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 3-8).

²⁰⁷ Yarg. C.G.K., 12.2.2008, 25/22 (A.e., s. 4)

2.1.1.5.2.2. Silahların Kullanılması

TCK 106. maddede suçun silahla işlenmesinden bahsedildiğinden, somut olayda failin yanında yukarıda silah tanımının kapsamına giren bir aracın bulunması nitelikli halin uygulanması için yeterli değildir²⁰⁸. Kanunda suçun silahla işlenmesi arandığından, failin silahlı olması yeterli değildir, ayrıca tehdidin gerçekleştirilmesinde silahın kullanılması gerekmektedir²⁰⁹. Tehdit suçunda silahın kullanılmış olması, silahı mağdura doğru yöneltme şart değildir, tehdidin etkisini artıracak surette ondan herhangi bir şekilde faydalanma şeklinde anlamak gerekmektedir²¹⁰. Kişi silahını tehdidini kuvvetlendirmek maksadıyla teşhir etmiş olmalı, yani bu irade kişi de tespit edilebilmelidir^{211, 212}. “...*sanığın elinde silahtan sayılan dirgen bulunduğu halde müdahale (köpeğimi bul yoksa seni yaşatmam) şeklindeki sözleri*”²¹³ ve “*tüfeğe fişek sürerek mağdurun bulunduğu yerde kalmasının işaret edilmesi ve tüfeğin öpülmesi*”²¹⁴ hallerinde kanunda belirtilen tehdit eyleminin silahla işlenmesi fiilleri gerçekleştiğinden ağırlaştırıcı sebep uygulanacaktır²¹⁵.

Buna karşılık, silahın kılıfı içinde bulunduğu hallerde veya çakı bıçağının ağzı kapalı iken gerçekleştirilen tehditler silahla işlenmiş sayılamayacaktır²¹⁶. Çünkü tehdit suçunda kullanılan silahtan yararlanmak gerekmektedir. Tehdit eylemi, silahın teşhir edilmesiyle²¹⁷ ve bundan mağdurun korkmasıyla gerçekleşmesi halinde suçun nitelikli hali uygulanacaktır. Yargıtay 4. Ceza Dairesi, hiçbir şey söylemeden silahın

²⁰⁸ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 98.

²⁰⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 296.

²¹⁰ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 98.

²¹¹ **A.e.**, s. 98.

²¹² “*Savunma, yakınan ve tanık anlatımlarına göre yakınanın kafasını koltuğunun altına sıkıştırıran sanığın, elinde bu sırada tabancanın da bulunduğu anlaşıldığı karşısında tehdit sözünün de söylendiğine ilişkin yakınan iddiası kanıtlanmamış olsa dahi, tehdit suçunun salt elinde bulunan tabancayla da işlenebileceği gözetilmeden, silahla tehdit fiilinden cezalandırılması yerine...*” Yarg. 4. CD, 7.6.2006, 2004/16944, 2006/12140 (Artuç, **a.g.e.**, s. 812).

²¹³ Yarg. 4. CD, 27.10.1987, K. 1987/8623, E. 1987/7027 (Sözür, **a.g.e.**, s. 140).

²¹⁴ Yarg. 4. CD, 1965, 6187/73 (**A.e.**, s. 140).

²¹⁵ **A.e.**, s. 140.

²¹⁶ **A.e.**, s. 140.

²¹⁷ “*Müştekinin işlettiği kahvehane önünde diğer sanık D. ile birlikte alkol almaları sebebiyle müşteki ile tartışmalarının kavgaya dönüşmesi üzerine diğer sanık D. in müştekiyi bıçakladığı sırada, sanık M.nin da kavgada korkutmak maksadıyla bıçak çekmesi şeklinde gerçekleşen eyleminin 5237 sayılı TCK. nun 106. maddesinin 1. fıkrasının 2. cümlesinde düzenlenen ve takibi şikayete tabi tehdit suçunu oluşturduğu mahkemece kabul edilmiş olup*” Yarg. 2. CD. 2007/792E, 2007/4926K. (www.adalet.gov.tr) 15 Aralık 2009.

doğrultulmasını veya ateş edilmesini sair tehdit olarak değil, silahla tehdit olarak kabul etmektedir²¹⁸.

Mağdurun yokluğunda, tehdidin üçüncü bir kişi aracılığıyla mağdura bildirilmesi şeklinde gerçekleşmesinde ve tehdit eyleminde bulunan failin bu esnada silahlı bulunması halinde, tehdidin nitelikli hali uygulanmayacaktır²¹⁹. Yargıtay²²⁰ uygulamalarında da mağdurun gıyabında gerçekleştirilen ve silahla yapılan eylemlerde, tehdidin nitelikli olarak yapıldığı şeklinde değerlendirilemeyeceğini belirtmektedir. Mağdurun yokluğunda yapılan tehditte silahın varlığı ağırlaştırıcı neden sayılmamakta mağdurun silahı görüp görmediği hususu irdelenmektedir. Bu konudaki Yargıtay uygulamalarının yerleşik bir hal aldığı söylenebilir.

Tehdidin silahla gerçekleştirilmesi nitelikli halin gerçekleşmesi bakımından silahın kullanılması yeterlidir, silahın kullanılmaya elverişli ve uygun olması önemli değildir. Başka bir anlatımla, kullanılan silahın gerçekten kullanılmaya elverişli ve uygun olması gerekmemektedir²²¹. Mağdur üzerinde korku yaratan silahın, somut olayda boş²²² (tabancada mermi bulunmaması) veya gerçeğe benzemekle birlikte sahte (oyuncak) ya da kuru sıkı tabanca²²³ olması önemli değildir²²⁴. Buna göre, nitelikli unsurun uygulanması bakımından silahın somut olayın şartlarında ortalama bir kimseyi korkutmaya uygun ve elverişli olup olmadığına bakılarak karar verilmesi gerekmektedir^{225, 226, 227}. Yargıtay²²⁸ oyuncak silahla yapılan tehdit eyleminde

²¹⁸ “Oluşa uyan kabule göre, alkollü olan sanığın geceleyin yolda durdurduğu mağdurlara objektif ölçeklere göre korkutucu olan oyuncak tabancayı gösterme biçimindeki eyleminin, silahın öldürücü özelliği nedeniyle herhangi bir söz söylenmese bile ağır ve haksız zarara uğratmayı bildirme niteliğinde olması karşısında silahlı tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, eylem yanlış nitelendirilerek hafif tehdit kabul edilip yakınmadan vazgeçme nedeniyle düşme kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir” Yarg. 4. CD, 30.5.2006, 2005/847, 2006/11567 (Artuç, **a.g.e.**, s. 771).

²¹⁹ Sözüer, **a.g.e.**, s.140.

²²⁰ “Mağdura yönelik tehdidin yokluğunda yapıldığının anlaşılmasına göre silahın artırıcı neden sayılmayacağı gözetilmeden TCK'nın 191/1 yerine 191/2 ile hüküm kurulması...” Yarg. 2. CD. 04.03.1999, 763/1576 (Yaşar, **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, s. 241).

²²¹ Sözüer, **a.g.e.**, s. 140.

²²² “Mağdurun tabancanın boş olduğunu veya silahın kullanılmaya elverişli olmadığını bilmemesi sebebiyle bunun suça tesiri olamayacağından...” Yarg. 1. CD., 14.4.1959, 509/1187 (Yaşar, **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, s. 244).

²²³ “...yakınlarının sanığın evinin önüne gelerek sövmeleri üzerine sanığın kuru sıkı tabancasını çekip, yere doğru doldur-boşalt yapmak suretiyle tehdit suçunu işlediğinin anlaşılması karşısında...” Yarg. 4. CD., 3.7.2006, 16347/13330 (Tarhan, **a.g.e.**, s. 188).

²²⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.296

²²⁵ Üzülmez, **Tehdit**, s. 101.

nitelikli nedenin uygulanmasına karar vermiştir. Bu özelliğe sahip bir aracın varlığı nitelikli halin oluşumu bakımından yeterlidir^{229, 230}. Nitelikli halin uygulanması, somut olayın koşullarına göre yargıç tarafından takdir edilecektir²³¹.

2.1.1.5.3. Failin Kendisini Tanınmayacak Bir Hale Koyarak Tehdit Suçunu İşlemesi

Failin kendisini tanınmayacak hale koyması ifadesini onun çeşitli şekillerde görünümünü normal haline göre değiştirmesi biçiminde yorumlamak gerekir. Örneğin, “maske ya da takma bıyık, sakal takarak veya yüzünü boyayarak kendini tanınmayacak hale sokması gibi”²³². Böylece failin kazandığı görünüm biçiminin yaratabileceği korkutuculuk etkisinin artması, kanun koyucuyu bu durumu bir

²²⁶ “Daha önce aralarında öldürmeyi gerektirecek bir husumet bulunmayan amcasına güriiltü yapması ve küfretmesi nedeniyle kızmış olan sanığın, yanına daha nitelikli bir kaç fişek yerine içinde kuş saçması ile doldurulmuş bir fişek bulunan tek kırma av tüfeğini alarak amcasının evine gitmek ve evin dış kapısından girer girmez, merdivelerin yukarısında, kendisine 2,5 metre mesafede ayakta durmakta olan amcasına tehevürle “seni öldüreceğim” biçiminde bağırdıktan sonra, mani sebebin olmadığı anlaşlan fiziki ortamda, kaçma ve eğilerek vurulmaktan kurtulma imkanı bulunmayan mağduru rahatlıkla vurma olanağına sahipken, mağdur yerine tavana doğru ateş etmekten ibaret olan eylemi bir bütün halinde adam öldürmeye teşebbüs değil, “korkutma kastıyla” icra edilen silahla tehdit suçunu oluşturur” Yarg. CGK., 7.2.2009, 208/27 (Mustafa Albayrak, **Türk Ceza Kanunu**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009, s. 271).

²²⁷ “Sanığın katılanla sert biçimde tartıştıkları sırada, masadaki bıçağı eline alması biçimindeki eyleminin silah gösterme suratiyle tehdit suçunu oluşturabileceğinin anlaşılması karşısında” Yarg. 4. CD, 5.6.2006, 2004/18524, 2006/11902 (Artuç, **a.g.e.**, s. 771).

²²⁸ “Kırıkkale tabacasına tam bir benzerlik gösteren bir aletin kullanılması halinde, bunu ateşli silahlar kelimesinin çerçevesinde düşünmek doğru değildir. Mermisi bulunayan veya tetik tertibatı bozuk olan hakiki bir silah bu suçlarda nasıl ağırlaştırıcı sebep olarak kabul edliyorsa, bunun da aynı tarzda düşünülmesi gerekir. Buradaki silah müessir fiil niteliğine göre değil, korkutucu niteliğine göre değerlendirilmelidir. Bu sebeple TCK'nun 191/2 maddesinin uygulanması yerindedir” Yarg. 6. CD., 15.12.1964, 6500/6419 (Sözüer, **a.g.e.**, s. 141).

²²⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.296. Cihan, **a.g.e.**, s.162-163.

²³⁰ “Somut olayda, sanığın kavga sırasında silahını çıkartarak havaya ateş etmesi “...olay günü sanığın, evlerinin önüne gelip oğluyla tartışmak için aşağıya çağırın ve beklemekte olan müştekileri korkutmak ve dağılmalarını sağlamak amacıyla ruhsatlı tabancası ile bir el havaya ateş etmesi şeklindeki eylem” kavgaya katılan kişilere davranış yoluyla yapılmış eylemli bir tehdittir. Başka bir anlatımla, kişiler üzerinde öldürücü ve yaralayıcı etkisi herkes tarafından bilinen tabancanın herhangi bir hedef göstermeksizin havaya doğru ateşlenmesi, kavgaya katılmış bulunan kişilere yapılabilecek sair bir kötülüğün fiili olarak bildirimidir. Bu nedenle sanığın eylemi 5237 sayılı TCK'nun 106/1-2. cümlesinde düzenlenen sair kötülük bildirimini kapsamındaki tehdit suçunu oluşturduğu ve tehdit bildiriminde silah kullanıldığından da nitelikli unsurun uygulanması gerekir” Yarg. CGK, 24.2.2009, 17/42 (Albayrak, **a.g.e.**, s. 271).

²³¹ “Sanığın, mağazada güvenlik görevlisi olarak çalışan mağduru boğazına döner bıçağını dayayıp silahını almak biçümündeki eyleminin silahla tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden...” Yarg. 4. CD, 27.2.2006, 2004/16938, 2006/4482 (Artuç, **a.g.e.**, s. 771).

²³² Sözüer, **a.g.e.**, s. 141.

ağırlatıcı sebep olarak düzenlemeye sevk etmiştir. Bu durum mağdurun korunma yeteneğini olumsuz etkilediğinden ve azalttığından failin tanınmasını ve belirlenmesini de zorlaştırdığından, kişinin kendisini tanınmayacak hale getirerek tehdit fiilini işlemesini kanun koyucu nitelik hal olarak kabul etmiştir.

Bu hal mağdurun müdafaa kabiliyetini azaltmaktadır²³³. Tehlikelilik, failin göstermiş olduğu daha fazla tedbir ve kurnazlığa bağlı bulunmaktadır²³⁴. Kendini tanınmayacak hale sokmak ibaresi ile kanun geniş sınırları ifade etmektedir. Failin kendisinden çok korkulan sesini taklit etmesi, topal, kör taklidi yapması, maske, takma sakal takması vb. durumları da kapsamaktadır²³⁵. Nitelikli halin uygulanabilmesi için failin kendisini tanınmayacak hale sokması yeterli olup, mağdurun faili tanınmasının veya yaptığı değişiklikten dolayı korkmamış olmasının önemi yoktur.

Bu halin cezayı arttırıcı sebeplerden sayılması bir yandan failin hile yoluna başvurması, ahlakça kötülüğünün belirmesi ve öte yandan mağdurun savunmasının zorlaştırılmış olmasıdır. Nitekim Yüksek Mahkeme kendisini ve telefon numarasını gizleyerek tehdit eyleminde bu hususun tartışılmasını ve araştırılmasını zorunlu kabul etmektedir^{236, 237}.

İnternet yoluyla gönderilen mesajlarda da bu mesajların hangi bilgisayardan gönderildiği emniyet genel müdürlüğü bilgi işlem dairesi uzmanlarına incelettirerek sonucuna göre hukuki durum belirlenecektir²³⁸.

²³³ Cihan, **a.g.e.**, s. 165-170.

²³⁴ **A.e.**, s. 165.

²³⁵ Erem-Toroslu, **a.g.e.**, s. 116.

²³⁶ “Tehdit mesajlarının gönderildiği, sanık adına kayıtlı 05.. 801 .. . numaralı cep telefonuna ilişkin faturaların şikayet tarihine kadar hangi adrese, kime gönderildiği ve olanaklı ise kim tarafından ödendiği saptanarak, sanığın hukuki durumunun belirlenmesi yerine eksik araştırma ve yetersiz gerekçe ile hokum kurulması” Yarg. 4. CD, 29.5.2006, 18309/11391 (Artuç, **a.g.e.**, s. 765).

²³⁷ “Yakınan ile tanık Bülent Evşen’in anlatımı ve Türkcell A.Ş. HTS raporuna göre sanığın, abone kaydı adı geçen tanığa ait olup, kendisinin kullandığı saptanan telefonla yakınına söylediği “seni keserim, öldürürüm” biçimindeki sözlerin tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, yetersiz gerekçeyle beraat kararı verilmesi” Yarg. 4. CD, 17.5.2006, 7444/11079 (**A.e.**, s. 766).

²³⁸ “Katılanın cep telefonuna internet üzerinden gönderilen mesajlar hangi bilgisayardan kim ve hangi kullanıcı bilgileri ile atıldığına saptanabilmesi bakımından, servis sağlayıcı firmanın LOG kayıtlarının Emniyet Genel Müdürlüğü Bilgi İşlem Dairesi, uzmanlarına incelettirilmesi suretiyle İP

Failin suç anında kendini tanınmayacak hale sokması durumunun gerçekleşmiş olması ağırlaştırıcı nedenin uygulanması için yeterli olup, daha önceden herhangi bir nedenle bu hale bürünmüş olmasının bir önemi de yoktur. Bu haline tehdit suçunu gerçekleştirdiği sırada ve tanınmamak amacıyla muhafaza etmesi yeterlidir. Ancak, örneğin failin hastalıktan sesinin kısalmış olması nedeniyle tanınmaması gibi haller ayrık tutulmalıdır²³⁹.

2.1.1.5.4. Tehdit Suçunun Birkaç Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi

Kanun koyucu tehdidin birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesini, birden fazla kişi tarafından işlenmesi yoğunluğunu ve korkutuculuğunu; öte yandan da tehlikede güç birliği gören mağdurun kendini savunma zafiyetini arttırmaktadır, bu nedenlerle nitelikli hal olarak değerlendirilmiştir.

Bu nitelikli hal, 765 sayılı kanunda “*birden fazla kişi*” olarak yer aldığında, bu tabirden ne anlaşılması gerektiği hususunda farklı görüşler ortaya çıkmış, bazı yazarlar, bu ibareden en az iki kişinin anlaşılması gerektiğini ileri sürerken, Yargıtay birkaç kişi ifadesini ikiden fazla kişi biçiminde²⁴⁰ yorumlamıştır²⁴¹.

Yeni kanunda bir fiilin “*birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi*” ibaresinin anlamı iştiraki düzenleyen 37/1. fıkrasıyla açıklığa kavuşturulmuştur. Bu düzenlemeye göre, bir fiili birlikte gerçekleştirenlerden her biri fail olarak sorumlu olacaktır. Dolayısıyla birden fazla kişinin tehdit fiilini birlikte gerçekleştirdiği hallerde her biri tehdit suçunun faili olarak sorumlu tutulacaktır²⁴².

adres bilgilerini de içerir biçimde rapor alınması, sonucuna göre sanığın hukuki durumunun belirlenmesi gerektiği gözetilmeden eksik soruşturma ile yazılı biçimde hokum kurulması” Yarg. 4. CD, 9.5.2006, 16417/10607 (A.e., s. 766).

²³⁹ Tarhan, **a.g.e.**, s. 55.

²⁴⁰ Sözüer, **a.g.e.**, s. 142.

²⁴¹“*Birkaç kişi tabirinin ikiden fazla kişiyi kapsadığı ve yerleşmiş içtihatlarında bu doğrultuda olduğu gözetilmeden...*” Yarg. 4. CD., 8.12.1987, 7684/9761 (Üzülmez, **Tehdit**, s. 106-107)

²⁴² Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.299-300; Üzülmez, **Tehdit**, s. 106-107.

Bu ağırlaştırıcı sebebin uygulanabilmesi için diğer bir koşul faillerin en az iki olması gerekmektedir. Faillerin suç fiili işlenirken birlikte bulunmaları gerekmektedir. Buna göre birden fazla kişinin birlikte suç işleme kararına dayanarak tehdit fiilinin gerçekleştirilmesinde hakimiyet kurmaları gerekmektedir²⁴³. Bu kişilerin kasten davranma kabiliyetine sahip bir biçimde bu suçu işlemeleri gerekir. Bu nedenle faillerden biri, kasten hareket etme kabiliyetine sahip değilse, örneğin tam akıl hastalığı söz konusu ise, bu durumda “birlikte işlemek” ağırlaştırıcı sebebi uygulanmayacaktır²⁴⁴. Yasada “birlikte” ibaresini suçun işlendiği anda birlikte olma mağdurca bu birlikteliğin algılanması olarak yorumlamak gerekmektedir. Failler tehdit suçunun işleneceğini bilerek ve isteyerek bir araya gelmiş olmalıdırlar ve suç yerinde bulunmalıdırlar. Önceden tehdit konusunda anlaşmış bulunmaları ile sonradan gelişen ortam ve koşullara göre eylemi birlikte gerçekleştirmiş olmaları arasında bir fark yoktur. Suç anında iradelerinin birleşmesi²⁴⁵ yeterlidir.

Bu nitelikli hal fiilin işlenişine katkıları olmaları yanında, bizzat suç esnasında suç fiiline katılmadıklarından azmettirenlere tatbik edilmeyecektir.

2.1.1.5.5. Tehdit Suçunun İmzasız Mektupla İşlenmesi

Suçun imzasız mektupla işlenmesi durumunun ağırlaştırıcı sebep sayılması, bu halin failin ahlaki kötülüğünü göstermiş olması ve “*mağdurun iç alemine daha fazla etki yapacağı*” düşüncelerine dayanmaktadır²⁴⁶.

Bu nitelikli halin uygulanması bakımından mektup kavramına verilecek anlamın önemli olduğu aşikardır²⁴⁷. Bir kişiye karşı söylenen ve muhatabın kendisine hitap edeni tanınmasına imkan vermeyen her türlü yazılı bildirimini imzasız mektup

²⁴³ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.299-300; Üzülmez, **Tehdit**, s. 106-107.

²⁴⁴ Sözüer, **a.g.e.**, s. 142.

²⁴⁵ “...İmzasız tehdit mektubunun üç sanık tarafından yazılıp mağdurenin evinin önüne atılmış olmasına göre... tehdit eyleminin bir kaç kişi tarafından işlendiği anlaşılmaktadır...” Yarg. CGK., 11.4.1983, 4-69/169 (Vural Savaş-Sadık Mahmutoglu, **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, C.:II, (Madde 96-324), 2. Baskı, Ankara, 1998, s. 1743).

²⁴⁶ Sözüer, **a.g.e.**, s. 141.

²⁴⁷ Üzülmez, **Tehdit**, s. 103.

kapsamında düşünmek gerekmektedir^{248, 249}. Herhangi bir mektubun imzasız sayılabilmesi için el yazısı veya herhangi bir mekanik ya da elektronik araçla yazılmış olup olmasının bir önemi yoktur, mektup şeklinde yazılmış olması koşulu da yoktur, bir not, pusula şeklinde de olabilir. Bir kişiye hitap etmesi veya kuşkuya yer bırakmayacak biçimde bir kişiye hitap ettiğinin anlaşılması, bu kişinin de yazanın kim olduğunun anlamasına olanak verecek herhangi bir imza, işaret emare içermeyen ve tehdit ifadeleri bulunan yazıları “*imzasız mektup*” olarak nitelendirmek gerekir.

Bu yazılar ister mektup şeklinde olsun, ister olmasın önemi yoktur²⁵⁰. Yazışma vasıtası önemli olmadığından teknolojik gelişime bağlı olarak ortaya çıkan yeni haberleşme araçları da bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Örneğin, e-posta yoluyla gerçekleştirilen tehditleri de bu kapsamda değerlendirmek mümkün olabilecektir²⁵¹.

Bu ağırlaştırıcı sebebin gerçekleşmesi için mağdura gelen mektubun, kimin tarafından gönderildiğinin belli olmamasıdır²⁵². Önemli olan, failin kim olduğunu, yazanın hakiki adının ne olduğunu, muhatabın bilmemesi ve onu emin bir şekilde teşhise yarayacak bir işaret söz konusu bulunmamasıdır²⁵³. İsimsiz mektupların yanı sıra, sahte imzalı mektuplar da bu kapsamda değerlendirilecektir²⁵⁴. Uydurma imzalı mektup da imzasız sayılmalıdır. Çünkü bu durumda mağdur kime karşı önlem alıp savunma gerçekleştireceğini bilmektedir²⁵⁵.

Eğer mektup imzasız olmasına rağmen, mektupta kullanılan ifadelerden göndericinin kim olduğu mağdur tarafından anlaşılabilirse, bu ağırlaştırıcı sebep

²⁴⁸ Erem, **Hürriyet ve Suç**, s. 93.

²⁴⁹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 104.

²⁵⁰ Cihan, **a.g.e.**, s. 178.

²⁵¹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 103.

²⁵² Sözüer, **a.g.e.**, s. 141.

²⁵³ Cihan, **a.g.e.**, s. 178.

²⁵⁴ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 105.

²⁵⁵ Tarhan, **a.g.e.**, s. 56.

uygulanmayacaktır²⁵⁶, ²⁵⁷. Yargıtay cep telefonuna mesaj gönderen kişiye nitelikli unsur uygulanarak verilen cezaya ilişkin yerel mahkeme kararını bozmuştur²⁵⁸.

2.1.1.5.6. Tehdit Suçunun Özel İşaretlerle İşlenmesi

Özel işaretlerle nelerin kastedildiği yasa maddesinde belirtilmemiş, herhangi bir tanımlama da yapılmamıştır, kanaatimce bunun sınırlarını belirlemek ve kesin bir tanımlama yapmakta mümkün değildir. İlkel insandan buyana dinsel ve batıl bazı itikat ve önyargılar nedeniyle paylaşılan toplumsal yapı ve kültürel değerlere nazaran bazı sembol ve işaretlere olumlu ya da olumsuz anlamlar yüklendiği bilinmektedir. İşte bu insana özgü zafiyetin sonucu, özel bir takım işaret ve sembollerle yapılan tehdidin içerdiği tehlikenin tam olarak kestirilmemesi nedeniyle mağduru özel bir tedirginliğe ve daha büyük korkuya yol açacağı düşünülmektedir. Mağdurun özel işaret veya sembolün ima ettiği kötülüğe, zarar tehlikesine karşı kendisini daha savunmasız hissedeceği varsayılmaktadır²⁵⁹.

Failin tehdit anlamını içeren çeşitli işaretlerle²⁶⁰, açık edildiği hali kanun koyucu nitelikli hal saymıştır²⁶¹. Kanun koyucu tehdidin bu yolla bildirildiği hallerde bunun mağdur üzerinde yaratacağı korkunun ve bozulan iç huzurunun ağır olmasını dikkate alarak bu sebebi nitelikli hal saymıştır²⁶². Gerçekten tehdit edilen kötülüğün hayali veya gerçeği, bizatihi çok canlılığa sahiptir. Çünkü mağdur büyük korkuya ve fesat içine sokulmaktadır²⁶³.

²⁵⁶ Sözüer, **a.g.e.**, s. 141.

²⁵⁷ “Müşteki S.A.nın orman kesim işini sanıktan alıp başkasına vermesi nedeniyle tehdit ve hakaret içeren imzasız mektubun sanık tarafından yazıldığı, bu hususun müşteki tarafından öğrenilip hazırlık tahkikatı sırasında C. Savcılığına bildirildiğine göremektubun imzasız sayılamayacağı gözetilmeden TCK’nın 191/1. maddesi yerine 2. fıkrasıyla ceza tayini” Yarg. 10. CD. 7.2.2000, 8793/1183 (Osman Yaşar, **Uygulamada ve Öğretide Hürriyet Aleyhinde İşlenen Suçlar**, Ankara, 2001, s. 283).

²⁵⁸ “Sanığın yakınının cep telefonuna mesaj çekmek suretiyle bir çok kez ölümle tehdit etme eylemlerinin TCY’nın 191/1, 80. maddelerine uyduğu gözetilmeden aynı Yasanın 191/2, 80.maddesiyle hüküm kurulması yasaya aykırıdır” Yarg. 4. CD. 6.3.2002, 00461/03328, YKD. 2002/09 (Artuk,-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.298)

²⁵⁹ Tarhan, **a.g.e.**, s. 57.

²⁶⁰ **A.e.**, s. 142.

²⁶¹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 105.

²⁶² Önder, **a.g.e.**, s. 48.

²⁶³ Cihan, **a.g.e.**, s. 183.

Yargıtay, “*idam edilmiş bir kişinin resmini yaparak kan izleriyle birlikte mağdura gönderen failin*” eyleminin, özel işaretlerle tehditte bulunma suçunu oluşturacağına karar vermiştir²⁶⁴. Bu tür işaret, simge ya da sembollerin kullanılması yeterli sayılmalıdır, failin kendini gizlemesi ayrıca gerekli değildir. Mağdurun yüzüne karşı da bu tür işaretlerin kullanılması mümkündür. Hareket, resim veya sözün şekli önemli değildir. Yeter ki toplumun duygularına göre mağdur üzerinde korkutucu etki yapmış olsun. Bir “*vahşi hayvan resmi*”, “*güç ifadesi olan sıkılmış bir yumruk*”, “*doğrama anlamına gelen kesme işareti*” gibi²⁶⁵. Hangi işaretlerin “*özel işaret*” olarak kabul edileceğinin yörenin sosyal ve kültürel dokusuna bağlı olarak hakim tarafından belirlenmesi gerekmektedir²⁶⁶.

2.1.1.5.7. Tehdit Suçunun Gizli Örgütlerin Oluşturdukları Tehdit Gücünden Yararlanılarak İşlenmesi

Kanun koyucu suç örgütlerinin gücünden yararlanılarak gerçekleştirilen tehdidi, birden çok kişinin içinde olmasını, bir organizasyon çerçevesinde tehdidin gerçekleştirilebilirliğinin kolay olmasını ve gizli bir gücün ortaya çıkaracağı korkunun etkisini dikkate alarak nitelikli hal saymıştır. Suç örgütü ise, kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla en az üç kişi tarafından oluşturulan organizasyonu ifade eder. Bu niteliğe sahip olan veya sahip olduğu kabul edilen bir örgütün gücünden yararlanılarak gerçekleştirilen tehditler, nitelikli tehdit sayılacaktır²⁶⁷. Kanunda belirtilen gizli örgütün gerçekten var olması ile var sayılması arasında bir fark yoktur. Bu ağırlaştırıcı sebep bakımından önemli olan örgütün gizli olması ve bunun çevrede yasadışı faaliyetler gösterdiği konusunda yaygın bir kanının bulunmasıdır²⁶⁸.

²⁶⁴ Sözüer, **a.g.e.**, s. 142.

²⁶⁵ “*Sanık, müştekiye idam edilmiş bir kişi resmi yaparak ve kan izleriyle birlikte göndediğine göre, özel işaretlerle yazılı tehditte bulunmak suçunu işlemiştir*”. Yarg. 4. CD., 20.2.1991, 151/1602 (Artuk, Gökçen, Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.299).

²⁶⁶ Üzülmez, **Tehdit**, s. 106.

²⁶⁷ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 300; Üzülmez, **Tehdit**, s. 107-108.

²⁶⁸ Sözüer, **a.g.e.**, s. 142.

Tehdit suçuna ilişkin yasa maddesinde de, 5237 sayılı yasanın “*tanımlar*” başlıklı 6.maddesinde de “*örgüt*” tanımı yapılmamıştır. Ancak “*örgüt mensubu suçlu*” deyiminden neyin anlaşılması gerektiği açıklanmıştır. 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasasında da doğrudan bir tanıma yer verilmemiştir. Anılan yasanın 1.maddesinde suç örgütlerinin hangi amaçlara hizmet için kurulacağı belirtilmiştir. Ancak yasa maddesindeki “*gizli örgüt*” ibaresinden amaçlanan, çıkar amaçlı bir suç örgütü değildir. Dinsel, siyasi, ekonomik ve benzeri amaçlarla kurulmuş, kamuoyunca varlığı bilinen ya da var olduğu düşünülen ancak faaliyetleri ve üyeleri tahminlerin ötesine geçmeyen, bilinmeyen ya da kestirilmeyen (gizli kalan) bir oluşumun kastedildiği anlaşılmaktadır. Ancak gizlilik yeterli değildir, örgütün çevreye, yöreye, ülkeye korku salmış bir özelliği olması, failin de asıl bu özelliği-deyim yerindeyse-bir silah olarak kullanılması gerekir. Mağdur ancak böyle bir durumda basit ve sıradan bir tehdide gösterdiği dirayeti ve mukavemeti göstermeyecek ve savunma direnci kırılarak savunmasız kalacaktır. Bunun örgütün şöhretinin kötülük derecesine göre mağdurda psikolojik travma dahi mümkündür. Örneğin PKK, Hizbullah gibi toplumda korku yaratmış, eylemleriyle topluma terörize etmiş toplumun ortak hafızasında silinmeyecek olumsuz izler bırakmış örgütlerin adı ve korkutucu gücü kullanılarak yapılan tehdit eylemleri bakımından bu durum varittir.

Cezayı arttıran nedenin uygulanabilmesi için failin bizzat örgütün üyesi olduğunu belirtmesi şart değildir. Kendisiyle örgütü bir şekilde ilişkilendirmesi, örgütün mağdura karşı olumsuz bir bakış açısıyla müdahalede bulunacağına mağduru inandırması yeterlidir. Örneğin mafya olarak adlandırılan ülke genelinde ve yerel düzeyde kamuoyunca varlığına inanılan suç organizasyonunun veya yarattığı şiddet ortamı ile toplumda korku ve tedirginlik yaratan terör örgütlerinin yörede ya da ülke çapında bilinen yöneticilerinin faile tanındığı ve kendisini kırmayacakları iması ile yapılan bir tehdidin yasada belirtilen korkutucu gücün kullanılması olarak mütalaa edilmesi ve cezanın arttırılması yoluna gidilmelidir.

2.1.2. Manevi Unsur

Failin sorumlu tutulabilmesi için, ceza normunda yasaklanan fiilin gerçekleştirilmesi yetmez, ayrıca haksızlık teşkil eden bu fiil ile ilgili manevi bir bağında da bulunması gerekir. Bu manevi bağ doktrinde “*manevi unsur*”²⁶⁹ şeklinde adlandırılmaktadır²⁷⁰.

Bu tanımdan hareketle tehdit “*kasıtlı işlenen suçlardandır, tehdit suçunda manevi unsur kasttır*”²⁷¹. Manevi unsur, haksızlık teşkil eden fiilin kasten veya taksirle gerçekleştirilmesini belirtmektedir. Kast, amaç ve saikle birlikte tipikliğin manevi unsurunu oluşturmaktadır. Taksir, kastın yanında istisnai bir sorumluluk şeklini oluşturduğundan, kanunda açıkça taksirle işlenebileceği belirtilenlerin dışındaki bütün suçlar kasten işlenebilecektir²⁷².

Tehdit suçunu yaptırım altına alan 106.maddede tehdidin taksirle işlenebileceği belirtilmediğinden²⁷³, tehdit, kasten işlenebilen bir fiildir²⁷⁴.

765 sayılı TCK.’nın 191. maddesinde açıkça yer almamasına karşın doktrinde bazı bazı yazarlar ve uygulamada Yargıtay²⁷⁵ manevi unsurun varlığını failde taammüdün, tasarlanmanın bulunmasına bağlı tutmuşlardır. Bazı yazarlara göre²⁷⁶ tehdit suçunun işlenebilmesi için tasarlanarak işlenmesi gerekmektedir, çünkü tasarlanarak işlenen tehdidin ciddi bir nitelik taşıdığı kabul edilebilirdi²⁷⁷. Buna göre, tehdit suçunun oluşması için tehdidi belirten söz ve davranışların kızgınlık anında,

²⁶⁹ Öztekin Tosun, **Suç Hukuku El Kitabı**, 2. Baskı, İstanbul, 1982, s. 120.

²⁷⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 313.

²⁷¹ Önder, **ag.e.**, s. 49-50.

²⁷² Üzülmöz, **Tehdit**, s.108.

²⁷³ **A.e.**, s. 108.

²⁷⁴ Sözüer, **ag.e.**, s. 138.

²⁷⁵ “*Oluşa ve müştekinin beyanı ile mevcut şahadete göre; sanık tarafından kavga sırasında fevren söylendiği anlaşılan sözlerde, tehdit suçunun taammüt unsurunun bulunmadığı gözetilmeden sanağın yazılı şekilde mahkumiyetine karar verilmesi, bozmayı gerektirmiştir*” Yarg. 4. CD. 27.12.1983, 6627/6965 (Gözübüyük, **Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi**, s. 532)

²⁷⁶ Yazıcıoğlu, **ag.e.**, s. 240;

²⁷⁷ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 302.

öfkeyle söylenmemesi gerekmektedir²⁷⁸. Yargıtay'ın uzun yıllar uygulaması bu yönde olduğu halde, Yargıtay 4. Ceza Dairesi mevcut uygulamanın aksine “*tehdit suçunun oluşmasında genel kastın yeterli*” olduğuna hükmetmiş^{279, 280} ve bunu kararlarında da uygulamayı sürdürmüştür.

Bu görüş ayrılıkları devam ederken Yargıtay Ceza Genel Kurulu 25.03.1991 tarih ve 66/92 sayılı kararıyla, uygulamanın aksine, taammüt unsuruna yer vermemekle birlikte “*kavga sırasında fevren söylenen sözlerin*” tehdit suçunu oluşturmayacağına²⁸¹ karar vermiştir. Yargıtay uygulamasında farklı kararların oluşması üzerine Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu toplanmış, Yargıtay Ceza Genel Kurul kararının olaysal değerlendirmeye dayandığı, olaysal değerlendirmeye ağırlık veren yeni uygulama karşısında uygulamanın netleşmesini beklemenin yerinde olacağı gerekçesiyle içtihadı birleştirme yoluna gitmekte hukuki yarar bulunmadığına karar vermiştir²⁸².

Öfke halinde suçun oluşup oluşmayacağı hususu ise, öfke, faildeki işlediği suçun haksızlık teşkil ettiği hususundaki bilinç üzerinde etkili değildir. Ancak, öfke suç teşkil eden fiilin işlenmesiyle ilgili olarak failin irade kabiliyetine etkili olan bir faktördür. Dolayısıyla, öfke sırasında, kızgınlık anında, tehevürle işlenen fiiller açısından failin kastı varlığını devam ettirir. Kasten işlenen suçlarda, bir haksızlık teşkil eden suçun manevi unsuru, yani kast, öfke halinde de gerçekleşmektedir. Ancak, öfkenin tesiriyle işlenen fiil açısından kişinin irade kabiliyeti zayıfladığı için; sorunu, bu fiile ilişkin failin kınanabilirliği, kusuru açısından incelemeye tabi tutabiliriz. İşlediği fiil, haksızlık niteliğini korumakla beraber; bu fiili işlerken öfkenin, kızgınlığın tesirinde, tehevür halinde olan failin irade kabiliyetindeki ve

²⁷⁸ Üzülmüş, **Tehdit**, s. 109.

²⁷⁹ “*Sanığın katilani ölümlü tehdidi suçunu oluşturduğu halde, öfkenin suç kastını kaldırmayacağı gözetilmeden, yerinde görülmemeyen gerekçeyle beraatine karar verilmesi*” Yarg. 4. CD. 12.12.1990, 6008/6769 (Yaşar, **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, s. 279).

²⁸⁰ “*Kavgada fevren söylenen sözlerin karşı tarafta ciddi bir korku ve endişe yaratmayacağı düşünülerek unsurları oluşmayan tehdit suçundan sanığın beraatine karar verilmesi gerekirken*” Yarg. 2.CD. 16.6.1992, 6057/6412 (Malkoç-Güler, **a.g.e.**, s. 1368).

²⁸¹ Yarg. CGK. 18.2.1991 tarih ve 4/368/36 sayılı kararında da kızgınlık anında sarf edilen sözlerde kast bulunmadığını ve dolayısıyla sanığın tartışma sırasında söylediği “*seni öldüreceğim, buraya gömeceğim*” sözlerinin tehdit suçunu oluşturmayacağını belirtmektedir. YKD., S.: 9, 1991, s. 1398.

²⁸² Yarg. İBK., 18.01.1993, 5/1 (RG. 12.6.1993, sy. 21605, s. 11 vd.).

dolayısıyla, kusurundaki azalmayı her somut olayın hal ve şartlarını dikkate alarak hakim tayin edecek ve bu nedenle failin cezasını hafifletebilecektir²⁸³.

Tehdit suçunun manevi unsuru hakkında süre gelen farklı görüş ve uygulamalar Yeni Ceza Kanunu yapılırken dikkate alınmış ve 765 sayılı Ceza Kanunu dönemindeki uygulamalara son verecek düzenlemeler yapılmıştır. Bu tanıma göre kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Dolayısıyla tehdit suçu, yasanının 21/1.maddesindeki tanım doğrultusunda, “*bilerek ve istenerek*” yani doğrudan kast ile işlenebilen suçlardandır²⁸⁴. Böylece Yeni Kanununun 21. maddesinde kastın tanımı yapılmış ve kastın kapsamı böylece belirlenmiştir ve tehdit suçu ile ilgili yukarıda belirtilen tartışmalara son verilmiştir.

Mağduru haksız bir zarara uğratmak için tehdit etmek konusunda bilinçli bir iradenin varlığı tehdit suçunun manevi unsurunu teşkil etmektedir. Failin amacı mağdurda bir korku yaratmak, dolayısıyla onun iç huzurunu bozmak olmalıdır. Bunun bilinmesi ve istenmesi yeterlidir. Ayrıca tehdide konu zararı gerçekten gerçekleştirmek isteyip istemediğinin bir önemi yoktur.

Yeni Ceza Kanununda, eylemin suç oluşturabilmesi için gerçekleşmesi gereken unsurlarla kusurluluk arasında ayırım yapılmış ve kusurluluk manevi unsur kapsamında değerlendirilmemiştir. Bu sebeple öfke ve kızgınlık anında söylenen sözler²⁸⁵ ²⁸⁶, manevi unsuru değil, kusurluluğu ilgilendirdiğinden, kusurluluk kapsamında değerlendirilecektir.

²⁸³ Sözüer, **a.g.e.**, s. 139-140.

²⁸⁴ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 108-114.

²⁸⁵ “*Sanığın, olay günü bıçak göstererek (hepinizi keserim) diye tehdit ettiğinin oluşa uygun kabulü karşısında, kızgınlık ve öfkenin kastı kaldırmayacağı gözetilmeden...*” Yarg. 4. CD., 19.6.2006, 7874/12576 (Tarhan, **a.g.e.**, s. 186)

²⁸⁶ “*Tehdit fiili, kişinin ruh dinginliğini bozan, iç huzurunu, bilinç ve irade özgürlüğünü ihlal eden bir olgudur. Fiilin mağdur üzerinde ciddi bir korku yaratabilmesi açısından sonuç almaya objektif olarak elverişli, yeterli ve uygun olması gerekir. Ayrıca tehdidin somut olayda muhatap üzerinde etkili olması şart değildir. Bu nedenle mağdurun korkup korkmadığının araştırılması gerekmez. Tehdit suçunun manevi ögesi genel kasttan ibaret olup suçun yasal tanımındaki unsurlarının bilerek ve istenerek işlenmesini ifade eder. Olayda tasarlanmanın varlığı aranmadığı gibi, saikin de önemi yoktur. Kavga ve tartışma sırasında haksız bir fiilin kendisinde husule getirdiği şiddetli öfke ve elemin (gazabın)*

2.1.3. Hukuka Aykırılık Unsuru

Suçun unsurlarından olan hukuka aykırılık, işlenen fiilin hukuk düzeni tarafından uygun görülmemesi, fiilin bütün hukuk düzeni ile çelişki ve çatışma halinde bulunması anlamına gelmektedir²⁸⁷. Hukuk düzeninin koymuş olduğu emir yasakları ihlal eden, tipe uygun insan davranışının bulunup bulunmadığı belirlenmelidir²⁸⁸. İnsan davranışının kanunui tanıma uygunluğu, o fiilin hukuka aykırılığı bakımından bir karine oluşturmaktadır²⁸⁹. Buna göre ceza hukukunda tanımlanan bir davranışı gerçekleştiren kimse hukuka aykırı hareket etmiştir²⁹⁰. Bununla birlikte kanun hükmünü yerine getirme (TCK m. 24/1), meşru savunma (TCK m. 25/1), hakkın kullanımı veya ilgilinin rızası (TCK m. 26/1-2) hukuka uygunluk sebeplerinin bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır²⁹¹. Bu araştırmanın sunucunda, olayda hukuka uygunluk sebebi hukuka aykırılığı ortadan kaldırmıyorsa, tipe uygun davranış aynı zamanda hukuka aykırıda olacaktır²⁹².

Tehdit suçunu düzenleyen TCK.'nun 106. maddede tehdit, maddede belirtilen hukuki değerlere yönelik saldırı bildirimini ifade etmektedir²⁹³. Tehdit konusu zararın haksız olması gerekmektedir²⁹⁴. 765 sayılı TCK.'nunda saldırının haksızlığına ilişkin niteleme 5237 sayılı TCK.'nunda yer almamıştır, tehdit konusu bildirim haksızlığından bahsedilmemiştir²⁹⁵. Bunun yerine kanunda “saldırı

failin iradesini etkileyen bir etken olarak kusur yeteneğinde meydana getirdiği azalma nedeniyle koşulları varsa ançak yasal indirim nedeni olarak kabul edilebilir ise de, önceden ilke boyutunda kastı kaldıran ve suçun oluşumunu engelleyen bir husus olarak kabulü mümkün değildir. Somut olayda sanığın katilani "Bizde silah var, gerekirse insanı vururuz" biçimindeki sözlerle tehdit ettiğinin kabul edilmesi karşısında, öfkenin suç kastını kaldıramayacağı, tehdit suçunda, tasarlama ögesinin bulunmadığı, ayrıca tehditin objektif olarak korku yaratacak nitelikte bulunması, nedenleriyle tehdit suçunun oluştuğu gözetilerek” Yarg. 4. CD., 2006/3183E, 2007/7194K, (www.adalet.org.tr)

²⁸⁷ İçel, Sokullu-Akıncı, Özgenç, Sözüer, Mahmutoğlu, Ünver, **a.g.e.**, s. 93.

²⁸⁸ Mahmut Koca, “YTCK’da Hukuka Uygunluk Sebepleri”, **Ceza Hukuku Dergisi (CHD)**, 2006/1, s. 113.

²⁸⁹ **A.e.**, s. 113.

²⁹⁰ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 115.

²⁹¹ Mahmut Koca-İlhan Üzülmöz, **Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler**, 2. Baskı, Ankara, 2009, s. 251.

²⁹² **A.e.**, s. 251.

²⁹³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 115.

²⁹⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 304.

²⁹⁵ **A.e.**, s. 304.

gerçekleştirileceği”, “*zarara uğratılacağı*” ve “*kötülük edeceği*” nitelermeleri mağdura yapılan bildirim haksızlığını ortaya koymaktadır²⁹⁶.

Tehdit suçu, 106. maddede düzenlenen hukuki değerlere saldırı gerçekleştirileceğinin herhangi bir şekilde bildirilmesiyle oluşur²⁹⁷. Tehdide araç kılınan saldırı ve zarar ve tehlikesi, haksız olmalı ve hukuken korunan bir değere yönelik bulunmalıdır. Hayat, vücut bütünlüğü, cinsel dokunmazlık, mal varlığı gibi yasada sayılan değerlerin, hukuken korunan değerlerden olduğuna kuşku yoktur. Bununla birlikte hukuka uygunluk sebeplerinin varlığı halinde zarar, hukuken uygun görülen bir hareket halini aldığından, haksızlık teşkil etmeyecektir²⁹⁸. Örneğin Yargıtay saldırıda bulunanın yaklaşmasını engellemek için havaya ateş edilmesinde, eylem tehdit maksadıyla değil, kendine vaki olması muhtemel tecavüzü önlemek amacıyla yapıldığı tehdit suçunun unsurlarının oluşmadığına karar vermiştir²⁹⁹. Aynı şekilde borçluya alacağını tahsil etmek amacıyla mahkemeye başvuracağını bildirmek “*borcunu ödemezsen icraya vereceğim*” haksızlık olmadığından, tehdit suçu da oluşmamıştır³⁰⁰. Çünkü sözler muhatabında tedirginlik yaratma elverişliliğine sahip olsa dahi, doğması muhtemel zarar ya da kötülük tehlikesi haklı ve meşru bir sebebe dayanmaktadır. Kişi kendisine ait bir hak ya da yetkiyi kullanacağını bildirdiğinden, muhatabı tarafından haksızlık ya da kötülük olarak algılanabilecek bu eylemler haksız olmamakta, dolayısıyla tehdit suçu oluşmamaktadır. Yargıtay bir başka kararında müşterinin borcunu ödememesi sebebiyle evinin satılacağından bahsetmesinin tehdit suçunun unsurlarını oluşturmadığına karar vermiştir³⁰¹.

²⁹⁶ A.e., s. 304.

²⁹⁷ Üzülmez, **Tehdit**, s. 115.

²⁹⁸ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 304-305; Üzülmez, **Tehdit**, s. 115.

²⁹⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 305.

³⁰⁰ Sözüer, **a.g.e.**, s. 136.

³⁰¹ Üzülmez, **Tehdit**, s. 115.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ, UNSURLAR DIŞINDA KALAN DİĞER HALLER, TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN AYRILMASI, SORUŞTURMA ve KOVUŞTURMA USULÜ, YAPTIRIM

3.1. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

3.1.1. Teşebbüs

5237 sayılı yasanın “suça teşebbüs” başlığını taşıyan 35/1.maddesi “*Kişi işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur*” hükmünü taşımaktadır. 765 sayılı TCK.’nunda yer alan tam ve eksik teşebbüs ayrımına gidilmemiştir. Teşebbüse ilişkin hükmün uygulanabilmesi için; suçun yasal tanımında yer alan unsurları içeren eylemin icrasına sonuç doğurucu nitelikte ve elverişlilikle hareketlerle başlanmalı ancak, failin iradesi dışında gelişen nedenlerle amaçlanan sonuç gerçekleşmemelidir.

Tehdit suçuna teşebbüs bakımından genel hükümler uygulanır. Tehdit suçu, kanuni tanımda ayrıca bir neticenin gerçekleşmesini aramadığından tehdit teşkil eden hareketlerin tamamlandığı anda oluşur³⁰². Tehdit bir tehlike suçu olup ani bir şekilde gerçekleştiğinden, bu suç teşebbüse müsait değildir³⁰³. Başka bir deyişle tehditten mağdurun etkilenmiş olması, iç huzurunun bozulmuş, irade hürriyetinin etkilenmiş olması aranmaksızın, objektif olarak bu sonuçları doğurmaya elverişli hareketlerin yapılmasıyla tamamlanır³⁰⁴.

³⁰² Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.299.

³⁰³ Sözüer, **a.g.e.**, s. 143.

³⁰⁴ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 123.

Tehdit bir “*salt hareket*” suçudur, sonuç alınıp alınmaması suçun oluşumunda etken değildir. Failce, zarar tehlikesi doğuran eylemin mağdura bildirmesi ile suç gerçekleşmiş sayılacaktır. Söze ve davranışa dayalı tehdit eylemlerinde söz sarf edildiği, mimik ya da hareket-jest şeklen anlaşıldığı ve algılandığı anda suçun tamamlandığı kabul edilir. Hatta söze dayalı tehdit eyleminde cümle tamamlanmasa da olayın özelliğine göre davranışlarla da birleştirildiğinde teklif tamamlanmış kabul edilebilir. Kavga sırasında ki şiddet ortamında failin hamı olan mağdura “*kafanı gözünü...*” Sözlerini yöneltmesi gibi, bu itibarla belirtilen biçimlerde gerçekleşen tehdit eylemlerine teşebbüse olanaklı değildir.

Tehdidin prensip olarak teşebbüse elverişli olmadığı, ancak, sözel ve davranışsal nitelikte olmayıp, mektup, resim, işaret, semboller ya da ileti yoluyla tehdit gibi bir ön hazırlık yapmayı gerektiren eylemlerde kalkışmanın varlığı tartışılabileceği, tehdit suçunun bazı nitelikli şekillerinde, icra hareketleri bölünebilir bir durum gösterdiğinden, eksik teşebbüs mümkün olabileceği örneğin; tehdit içeren mektubun faile gönderilmesinden sonra, mektubun mağdura ulaşmadan ele geçmesi durumunda, eksik teşebbüs derecesinde kalacağı³⁰⁵ doktrinde savunulmaktadır³⁰⁶. Ancak bu görüşe katılmak mümkün değildir. Gerek mağdurun yüzüne karşı ve gerekse yokluğunda yapılacak tehdit, hareket ile sonucu birbirinden ayırmak imkanı bulunmamaktadır. Mağdurun gıyabında yapılmış veya mektupla bildirilmiş olsa da suç mağdurun öğrendiğinde tamamlanacaktır. Mağdur tarafından öğrenilemeyen, eline veya bilgisine ulaşmayan tehditle ilgili sözler suçun oluşması bakımından elverişli olmayacaktır. Çünkü tehdit suçunun oluşması için temel unsur tehdit içeren beyanın mağdur tarafından öğrenilmesine ve bunun da objektif ölçütler dahilinde mağduru etkilemesine bağlıdır³⁰⁷.

³⁰⁵ Sözüer, **a.g.e.**, s. 143.

³⁰⁶ Aynı doğrultuda (Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 305); Ali Parlar-Muzaffer Hatipoğlu, **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Ankara, 2007, s. 873.

³⁰⁷ Şen, **a.g.e.**, s. 419.

3.1.2. İştirak

Tehdit suçuna iştirakin her şekli mümkün olup, bu yönden söz konusu suç farklı bir özelliğe sahip değildir³⁰⁸.

Tehdit “*tek faille*” işlenebilir nitelikteki suçlardan sayılır. Tehdit suçunu fail yalnız başında da gerçekleştirilebilir. Birlikte suç işleme kararına bağlı olarak diğer faillele birlikte de gerçekleştirilebilir. Suçu oluşturan tehdit eylemi üzerinde birden fazla kişinin ortak egemenlik kurması ve bu amaçla işbirliği ve dayanışma sergilemeleri halinde ortak failin söz konusu olduğu suça iştirakin gerçekleştiği kabul edilmelidir. Suça katılanların suç yerinde birlikte olmaları şart değildir. Suça katılma maddi ya da manevi destek vermeli, yardım etmek şeklinde de gelişebilir. Kanun koyucu tehdit suçunun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenebileceğini kabul ederek, bu halin mağdur üzerindeki etkisinin ağırlığını dikkate alarak tehdit suçunun nitelikli hali olarak düzenlemiştir³⁰⁹. Bu durumlarda TCK’nın 38. ve 39. maddeleri hükümlerinin tartışılması zorunluluğu doğacaktır.

Bununla birlikte failin mağdurdan gerçekleştirmesini veya gerçekleştirmemesini istediği davranış ayrıca başka bir suçu oluşturuyorsa dolayısıyla faillik kurumunda yararlanarak faili işlettirilen bu suçtan dolayı cezalandırmak mümkündür³¹⁰. Dolayısıyla fail, amacına erişmek için karar vermek olanağına sahip bulunmayan ve olayda hareketi kasıtlı olmayan diğer bir şahsı kullanabilir bu kimse çocuk veya akıl hastası olabilir, çocuk veya akıl hastasının işlenmesi istenen suçu işletmek için araç olarak kullanılması, şahsı üzerinde cebir kullanılan kişiye keza zorla suç işlettirilmesi gibi³¹¹.

³⁰⁸ Sözüer, **a.g.e.**, s. 144.

³⁰⁹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 170.

³¹⁰ Tezcan-Erdem, **a.g.e.**, s. 49-50.

³¹¹ Cihan, **a.g.e.**, s. 195.

Tehdit suçunu gerçekleştirme eylem ve iradesi olmayan bir kişiye, tehdit suçunu oluşturan eylemi yapmaya karar verdiren kişi de tehdit suçuna azmettirmekten sorumlu olacaktır.

5237 sayılı TCK. nun 37.maddesi uyarınca, tehdit suçunun yasal tanımında yer alan eylemi birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri; ayrıca suçun işlenmesinde bir başkasının araç olarak kullanan kişi fail olarak sorumlu olacaktır, kusur yeteneği olmayanları suçta araç olarak kullananların cezası ayrıca artırma tabi tutulacaktır.

Yargıtay, “1964 doğumlu olup 27.6.1978 tarihinde işlediği tehditle mektup yazma suçunun farik ve mümeyyizi olduğu hükümet tabipliğinin 8.3.1979 tarihli raporundan anlaşılan sanık S.Ö.in, diğer sanık R.nin okur yazar olmamasından dolayı onun ağzından müdahile hitaben suç konusu tehdit mektubunu yazarak ve bu mektubu postaya atarak yardım ve müzaherette bulunmak suretiyle, asli fail durumundaki R.nin suçuna katıldığı sabit olduğu halde, suç kastının mevcut olmadığından bahisle”³¹² demek suretiyle uygulamaların da tehdit suçuna iştirakin kabul edildiğini göstermektedir.

3.1.3. İçtima

3.1.3.1. Genel Olarak

İçtimanın varlığından ancak, birden çok suçun söz konusu olması halinde söz edilebilir. Tehdit suçu müstakil olarak gerçekleştirilebileceği gibi başka bir takım suçlarla birlikte de gerçekleştirilebilir. İçtima 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanununda bileşik suç, zincirleme suç ve fikri içtima başlıklarıyla düzenlenmiştir. Bu nedenle tehdit suçu bakımından içtima konusunun bu ayırma uygun bir şekilde ele alınması gerekmektedir.

³¹² Yarg. 4. CD., 14.11.1979, 6677/6701 (Savaş, Mollamahmutoğlu, a.g.e., s. 2234)

3.1.3.2. Bileşik Suç

TCK'nun 42. maddesinde bileşik suç "*biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suçta bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz*" şeklinde tanımlanmıştır.

Buna göre tehdit fiili 106. maddede öngörüldüğü üzere bizzat mağduru korkutmak, huzurunu ve sükununu bozmak ve irade serbestisini kaldırmak için uygulanabileceği gibi, başka bir amaca ulaşmada araç olarak da kullanılabilir. Tehdidin araç suçu oluşturduğu, diğer bir deyişle başka bir suçun unsurunu (yağma suçunda tehdit eylemi suçun unsuru olarak düzenlenmiştir, m.148; yine Eğitim ve Öğretiminin Engellenmesi suçunda tehdit eylemi suçun unsuru olarak düzenlemiştir, m.112) veya nitelikli unsurunu (kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunda, tehdit fiili ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmiştir, m.109/2; yine konut dokunulmazlığının ihlali suçunda tehdit fiili ağırlaştırıcı neden olarak düzenlenmiştir, m.116) oluşturduğu hallerde bileşik suç söz konusu (m.148) olacak ve fail ayrıca tehdit suçundan dolayı takibata uğramayacaktır. Başka bir deyişle tehdidin bir araç suç olarak kullanıldığı suçlarda gerçek içtima kuralları uygulanamaz. Buna karşılık tehditle bileşik suç ilişkisini oluşturmayacak şekilde başkaca suçlarda gerçekleştirilirse gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır^{313, 314}.

3.1.3.3. Zincirleme Suç (Teselsül)

Tehdit suçu eğer şartları varsa zincirleme (=müteselsil) suç biçiminde de işlenebilir³¹⁵. Aynı suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda aynı kişiye karşı gerçekleştirilen tehditler için tek ceza verilecek ve ancak bu ceza 43/1. maddede öngörülen oranlarda artırılabacaktır.

³¹³ Üzülmez, **Tehdit**, s. 126.

³¹⁴ Sözüer, **a.g.e.**, s. 142-143.

³¹⁵ **A.e.**, s. 143.

5237 sayılı “TCK’nun 43.maddesi:

(1)Bir suç işleme icrası kapsamında değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezaya gerektiren nitelikli şekli, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(2)Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fikle işlenmesi durumunda da birinci fıkra bölümü uygulanır.

(3)Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz” hükmünü amirdir.

Tehdit de teselsül tanımına uygun olarak aynı suç işleme kararıyla değişik zamanlarda aynı mağdura karşı yöneltilebilir. Ancak her tehdit eylemi bu durumda bağımsız kimliğini, özelliğini yitirerek tehditlerin tümü tek bir suç olarak kabul edilir. Tehdidin basit şekli ile nitelikli şekli zincirleme biçiminde işlenmişse bu durumda artırımın suçun nitelikli haline ilişkin olarak belirlenen ceza üzerinden yapılması gerekmektedir. Örneğin; mağdurun bıçakla tehdit edilmesinin ardından bir yakını ile haber gönderilerek dövüleceğinin ya da öldürüleceğinin bildirilmesi halinde cezanın silahlı tehdit eylemine ilişkin olarak belirlenmesi ve 43.madde uyarınca bu ceza üzerinden artırım yapılması zorunluluğu vardır. Kuşkusuz mağdurun farklı kişiler olması, eylemlerin hemzaman olmaması halinde teselsül hükmünün uygulanma olanağı yoktur³¹⁶.

Tehdit aynı anda aynı eylemle birden fazla kişiye yöneltildiğinde de eylem tek suç olarak kabul edilecektir. Oysa 765 sayılı yasaya ilişkin Yargıtay’ın yerleşik uygulamalarında aksi eğilim gözlenmekte, eylemin birden fazla kişiye yöneltilmesi halinde mağdur sayısının suç oluşturduğu kabul edilmekteydi. Ancak uygulamada tereddütler yaşandığı da bilinmekteydi. TCK’nun 43/2. fıkrasının bu tereddütleri

³¹⁶ Tarhan, a.g.e., s. 64.

giderecek nitelikte olduğu gözlenmektedir³¹⁷. Yasa maddesinin gerekçesinde de bu husus “...Maddenin ikinci fıkrasında bir fülle birden fazla kişiye karşı işlenen suçlardan dolayı sorumlulukla ilgili bir içtima hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümle uygulamamızda karşılaşılan tereddütlerin önüne geçilmek amaçlanmıştır. Örneğin; bir sözle birden fazla kişiye sövülmüş olması durumunda her bir mağdur bakımından ayrı sövme suçları değil, bir sövme suçu oluşur. Ancak bu durumu suçun cezası birinci fıkrada belirtilen oranlarda artırılır” biçiminde açıklanmıştır. Madde gerekçesinde verilen örneğin tehdit eylemine uyarlanması da mümkündür. Yasa koyucunun amaçladığı “birden fazla kişiye karşı aynı anda işlenen eylemlerin suç sayılması gerektiği olgusunu” kuşkuya yer bırakmayacak şekilde sergilediği ve bu konudaki tartışmalara son noktayı koyduğu anlaşılmaktadır³¹⁸.

3.1.3.4. Fikri İçtima

TCK'nun 44. maddesinde fikri içtima “işlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır” şeklinde tanımlanmıştır.

Tehdit oluşturan fiillerin tek fiille birden fazla kişiye karşı işlenmesi de mümkündür. Failin aynı anda eşitli mağdurları tehdit ettiği hallerde, TCK m.43/2 çerçevesinde aynı neviden fikri içtima hükümleri uygulanacak, faile 43/1.fıkra uyarınca tek tehdit suçu üzerinden artırılarak ceza verilecektir. Örneğin, karşısındaki topluluğa “hepinizin soyunu kurutacağım”, “bundan sonra kendinizi kollayın” diyen kişi, aynı neviden fikri içtima hükümlerine tabi olan bir tehdit gerçekleştirmiş olacaktır³¹⁹.

Failin ayrı ayrı sözlerle tehdit ve sövme suçunu işlemesi durumunda cezalar içtima ettirilecektir. “Sanık belediye parkında rastladığı öğretmen arkadaşına (katılana) yaklaşarak, arada herhangi bir tartışma ve çekişme olmadığı halde,

³¹⁷ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 123-128; Tarhan, **a.g.e.**, s. 64-65.

³¹⁸ Tarhan, **a.g.e.**, s. 64-65.

³¹⁹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 127.

*hakkında süttozu yolsuzluğu ihbarını onun yaptırdığı kanı ile (namusuz, şerefsiz adam beni şikayet ettin), diyerek yüzüne karşı hakarete bulunduktan sonra, sözlerine devamla (sana yapacağımı biliyorum adım adım takip ediyorum) sözleriyle adı geçeni tehdit etmiştir. Bu sözlerin aynı zamanda ve arka arkaya söylenmesi, ayrı suç teşkil etmelerine engel değildir*³²⁰. Yargıtay bu çerçevede sanığın müdahale telefon ederek onu tehdit etmekle beraber ayrıca ana avrat sövmesi nedeniyle iki ayrı suçun oluştuğuna karar vermiştir³²¹.

Eylemle yasanın birden fazla hükmünün ihlali, örneğin hem tehdit hem hakaret fiilinin gerçekleştiği kabul edilirse (failin mağdura seni sinkaf edeceğim biçimindeki sözleri cinsel dokunulmazlığın saldırı tehdidi ve aynı zamanda da incitici nitelikte kabul edilebilir) bu durumda fikri içtima söz konusu olur ve fail en ağır hüküm gereği cezalandırılır. Yargıtay 4.Ceza Dairesi 5237 sayılı yasanın 170. maddesinde tanımlanan “*Genel Güvenliği Tehlikeye Sokmak Kastıyla Silahla Ateş Edilmesi Suçunun*” tehdidi de içerdiği ancak fikri içtima kuralı gereği en ağır suçtan cezalandırılması gerektiğini içtihat etmiştir³²². Buna göre tek bir hareketle failin yasanın 170/1-c ve 106/2-a maddelerini ihlal etmesi halinde fikri içtima hükmünün uygulanması zorunluluğu vardır.

Suçların içtimayı başlığı altında halledilmesi gereken diğer bir konu da, failin tehdidinde belirttiği hususları gerçekleştirmiş olmasıdır. Tehdidin konusunu

³²⁰ Sözüer, **a.g.e.**, s. 143.

³²¹ Yarg. 4. CD., 5.4.1988, 2038/2425 (Mehmet Görgün, **Uygulamada Ağır Ceza Davaları**, Ankara, 1996, s. 49).

³²² “Sanığın, “sen biraz sonra görürsün” deyip, akşamüzeri katılanın muayenehanesine giderek sekreterden orada olmadığını öğrenince herhangi bir söz söylemeden, dışarı çıkıp muayenehaneye doğru, yaklaşık 5 metre mesafeden silahla bir el ateş ederek doktor tabelasına zarar vermektan ibaret eylemleri nedeniyle silahla tehdit, mala zarar verme ve kişilerde korku, kaygı ve panik yaratabilecek şekilde ateş etme suçlarından dolayı; TCK. nun fikri içtimayı düzenleyen 44. maddesine göre; sanığı işlemiş olduğu TCK. nun 106/1. c.2 hükmünde yazılı sair tehdit, 151/1. madde ve fıkrasında yazılı mala zarar verme ve 170/1-c madde ve fıkrasında yazılı kişilerde korku, kaygı ve panik yaratabilecek şekilde ateş etme suçlarında belirtilen cezaların en ağırı bu sonuncu suçta öngörülen ceza olmakla beraber, TCK. nun 106/3 madde ve fıkrasındaki, tehdit amacıyla mala zarar verme suçunun da işlenmesi halinde ayrıca bu suçtan dolayı da ayrıca ceza verileceğine dair emredici kural karşısında, tehdit ve mala zarar verme suçlarından hükümler kurulması zorunluluğu nedeniyle, bu iki suçtan verilecek cezaların toplamı, TCK. nun 171/1-c madde ve fıkrasındaki cezadan daha ağır olduğundan, sanık hakkında TCK. nun 106/1, c.2’de yazılı sair tehdit ve koşulları varsa aynı kanunun 168/1. madde ve fıkrası hükmü gözetilerek 151/1. madde ve fıkrasında yazılı mala zarar verme suçlarından cezalar verilmesiyle yetinilmesi gerekir” 4. CD, 2006/2164-14333 (Tarhan, **a.g.e.**, s. 63).

oluşturan hukuki değerlere yönelik bir saldırının, tehdidin ciddiyetini göstermek için gerçekleştirildiği hallerde ne şekilde hareket edileceği hususu 765 sayılı Kanun döneminde tartışmalıydı³²³. Uygulamada failin tehdit kapsamında söylediği sözleri gerçekleştirdiği takdirde, sadece gerçekleşen suçtan hüküm kurulacağı, ayrıca tehdit suçundan sorumluluğun söz konusu olmayacağı kabul edilmekteydi³²⁴. Örneğin “*seni keseceğim*” dedikten sonra *eline geçirdiği mağduru yaralayarak, söylediği sözleri bu suretle yaptığı ve mağduru yaraladığı halde, faile tehditten ayrıca ceza verilmez*”³²⁵.

Yeni Kanunda 106. maddenin 3. fıkrasıyla tehdidin konusunun gerçekleştirildiği hallerde ne şekilde hareket edileceği hususu açıkça düzenlenmiştir. Buna göre, tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan ceza verilecektir. Kanun koyucu böylelikle failin tehdidinin ciddiyetini göstermesi amacıyla tehdidin konusunu oluşturan saldırıların hayata geçirilmesini, suçların içtima hükümlerinin değil, gerçek içtima hükümlerinin uygulanmasını gerektiren hal olarak düzenlemiştir³²⁶. Bu düzenlemeyle kişi tehdidinin ciddiliğini göstermek için başkasını öldürmesi, yaralaması veya malına zarar verebilir. Bu gibi durumlarda sadece gerçekleşen bu suçlardan dolayı değil, ayrıca fail tehdit suçundan dolayı da cezalandırılacaktır³²⁷.

³²³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 128.

³²⁴ Önder, **Özel Hükümler**, s. 51; Sözüer, **a.g.e.**, s. 143.

³²⁵ Yarg. 6. CD, 28.6.1983, 4467/5973 (Önder, **Özel Hükümler**, s. 51).

³²⁶ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 306.

³²⁷ **A.e.**, s. 306.

3.2. UNSURLAR DIŐANDA KALAN DİĞER HALLER

3.2.1. Kusurluluk ve Kusurluluğu Etkileyen Haller

3.2.1.1. Genel Olarak

Ceza kanunu haksızlığı ve kusuru birbirinden kesin olarak ayırmıŐtır³²⁸. Haksızlık hukuk dzeninin davranış normlarıyla yasakladığı fiilleri ifade etmekte, hukuka aykırılık çerçevesinde böyle bir davranışın bulunup bulunmadığı araştırılmaktadır. Bu araŐtırmada, manevi unsurların tespitinde, kanuni tarife uygun eylemi gerçekteŐiren kişinin Şahsi özellikleri dikkate alınmaksızın, bu fiil hakkında objektif olarak değerlendirme yapılmaktadır. Buna karşılık kusur veya kusurluluk denildiğinde, işlenen fiil nedeniyle fail değerlendirilmekte, failin hangi Őartlarda sorumlu tutulabileceği incelenmektedir³²⁹. Kusurun konusunu gerçekteŐirmiŐ olduğu haksızlıktan dolayı failin cezalandırılmasınının gerekip gerekmediği oluşturmaktadır. Buna göre, cezai sorumluluk için failin tipikliğin maddi ve manevi unsuru ile hukuka aykırılık unsurunu gerçekteŐirmesi yeterli olmayıp, ayrıca işlemiş olduğu bu fiil nedeniyle kınanabilmesi de gerekmektedir³³⁰. Kusurluluk veya kusur, işlediği suç dolayısıyla kişinin cezalandırılması, kınanması gerektiği konusundaki yargıyı ifade etmektedir³³¹.

Kusur söz konusu olduğunda, işlemiş olduğu haksızlığın faile hangi Őartlarda bireysel olarak isnat edilebileceğinin araştırılması yapılmaktadır. Faile, suçun kanuni tanımındaki unsurları gerçekteŐirmesiyle birlikte objektif isnadiyette, tipikliği gerçekteŐirdiĐini bilmesi ve istemesiyle sübjektif isnadiyette ve nihayet

³²⁸ Koca-Üzülmez, **a.g.e.**, s. 282.

³²⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 475.

³³⁰ Koca, Üzülmez, **a.g.e.**, s. 282.

³³¹ Nur Centel-Hamide Zafer-Özlem Çakmut, **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 5. Bası, İstanbul, 2006, s. 343.

gerçekleştirmiş olduğu haksızlıktan dolayı kişisel olarak sorumluluğun, cezalandırılabilirliğinin belirlenmesiyle de bireysel isnadiyette bulunmaktadır³³².

Kusurluluk, failin kusurlu davranabilme yeteneğine sahip olmasına bağlıdır. Söz konusu yeteneğe sahip olmayan bir kişinin işlediği fiil nedeniyle kusurluluğundan söz edilemez. Failin hukuka uygun davranma imkanı varken başka türlü davrandığı için cezalandırılabilmesi, fiilin suç oluştuğunu algılama ve buna uygun olarak hareketlerini yönlendirebilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir³³³. Algılama yeteneği ve irade yeteneği kusurun iki unsurunu oluşturmaktadır³³⁴. Kusur yeteneği de, fiilin haksızlık teşkil ettiğini algılabilmek ve hareketlerini buna göre yönlendirebilme yeteneğini ifade etmektedir. Buna göre, failin kusur yeteneği, bizatihi kusurdan farklıdır. Kusur (isnat) yeteneği, kusurlu hareket edebilmenin ön koşulunu oluşturmaktadır. Bir kişinin işlemiş olduğu fiilden dolayı kınanabilmesi, yani onun hakkında kusur yargısında bulunabilmesi için, kusur yeteneğine sahip olması, eğer suç tipinde öngörülmüş ise özel kusurluluk unsurlarını gerçekleştirilmesi, haksızlık bilincinin bulunması ve kusurluluğu kaldıran veya etkileyen hallerin “*fiili işlediği sırada*” bulunmaması gerekmektedir³³⁵.

Kusurluluğu etkileyen hallerin varlığı halinde kişi suç teşkil eden eylemden ya tamamen sorumlu tutulmamakta yani kusurunu bertaraf etmekte (kusurluluğu kaldıran hal) ya da sorumluluğu azalmakta yani kusurluluğu tamamen kaldırmamakta, sadece azaltmaktadır (kusurluluğu azaltan hal)³³⁶.

Kusurluluğu etkileyen haller Ceza Kanunu’nda “*Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Etkileyen Haller*” başlığı altında 24-34. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Kanunda hem hukuka uygunluk sebeplerine hem de kusurluluğu

³³² Koca, Üzülmöz, **a.g.e.**, s. 284.

³³³ Artuk- Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 475-475; Koca-Üzülmöz, **a.g.e.**, s. 284.

³³⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 475-475; Koca-Üzülmöz, **a.g.e.**, s. 284.

³³⁵ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 475-475; Koca-Üzülmöz, **a.g.e.**, s. 284.

³³⁶ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 482.

etkileyen hallere yer verilmiştir³³⁷. Bu düzenlemede, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi (TCK. m. 24/2-4), zorunluluk hali dolayısıyla kişinin irade yeteneğinin etkilenmesi (TCK. m. 25/2), hukuka uygunluk sebeplerinde sınırın aşılması (TCK. m. 27/1), meşru savunmada sınırın korku, heyecan veya telaş nedeniyle aşılması (TCK. m.27/2), korkutmak veya tehdit dolayısıyla kişinin irade yeteneğinin etkilenmesi (TCK. m. 28), haksız tahrik (TCK. m. 29), kusurluluğu etkileyen sebeplerde yanılma (TCK. m. 30/3), yaş küçüklüğü (TCK. m. 31), akıl hastalığı (TCK. m. 32), sağır ve dilsizlik (TCK. m. 33), geçici nedenler, alkol veya uyuşturucu madde etkisinde olma (TCK. m. 33) şeklinde kusurluluğu etkileyen veya kaldıran haller belirlenmiştir. Aşağıda konumuz olan tehdit suçu bakımından söz konusu olabilecek kusurluluğu kaldırabilecek veya etkileyebilecek hallerden, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi, zorunluluk hali, korkutmak veya tehdit ve haksız tahrik hususları üzerinde durulacaktır.

3.2.1.2. Tehdit Suçunda Kusurluluk

3.2.1.2.1. Hukuka Aykırı Ve Fakat Bağlayıcı Emrin Yerine Getirilmesi

TCK. nun 24. maddesinde; “(2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.

(3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.

(4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hâllerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur” denilmektedir.

³³⁷ Üzülmez, **Tehdit**, s. 117.

Hukuka aykırı bağlayıcı emrin yerine getirilmesi, TCK. da kusurluluğu kaldıran hal olarak düzenlenmiştir.

Kusurluluğu ortadan kaldıran, yetkili merci tarafından verilen emrin öncelikle meşru olması gerekmektedir.

Bu bağlamda tehdit suçunu oluşturan fiiller yetkili bir merciin emrini yerine getirmek amacıyla yapılmış olabilir. Burada ilk ihtimal yetkili merci tarafından verilmiş buluna emir hukuka uygun olabilir, hukuka uygun olan emrin yerine getirilmesi durumunda, emrin yerine getirilmesi hukuka uygundur. Buna karşılık yetkili merci tarafından verilen emir hukuka aykırı olabilir. Bu durumda emri alan kamu görevlisi, emrin şekli ve maddi olarak hukuka uygun olup olmadığını araştırmak zorundadır. Kamu görevlisi emrin hukuka aykırı olduğunu tespit etmesi halinde, bu emri yerine getirmez ve hukuka aykırılığı emri verene bildirir. Buna rağmen amir, hukuka aykırı emrinde ısrar ederse ve bunu yazılı olarak yerine getirilmesini emrederse, bu durumda kamu görevlisi emri yerine getirilir ama emri yerine getiren sorumlu olmaz (AY. m. 137/1). Benzer bir hükümde PVSK. m. 2/2 ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 11/ maddesinde düzenlenmiştir. Bağlayıcı gayri meşru emrin yerine getirilmesi söz konusu olduğu hallerde, emrin yerine getirilmesi Ceza Muhakemeleri Kanununun 223/3. maddesinde de belirtildiği üzere kusurluluğu ortadan kaldıran bir nedeni oluşturmakta ve bu emri yerine getiren için bir mazeret sebebi söz konusu olmaktadır³³⁸. Eğer hukuka aykırı emrin konusu suç teşkil ediyorsa, bu emrin yerine getirilmemesi gerekmektedir. Buna rağmen emrin yerine getirilmesi halinde, emri veren kişi azmettiren, yerine getiren kişi ise fail olarak sorumlu olacaktır (AY. m. 137/2, TCK m. 24/3). Tehdidi içeren emirler yukarıda mahiyeti açıklanan konusu suç teşkil eden emir kapsamına gireceğinden, bu emri veren amir tehdit suçuna azmettirmekten, emri yerine getiren kamu görevlisi de tehdit suçundan sorumlu olacaktır³³⁹.

³³⁸ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 516-520; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 119.

³³⁹ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 516-520; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 119.

Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 14.maddesinde; astın, amirlerine mutlak surette itaate, kanun ve nizamlarda gösterilen hallerde de üstlerine mutlak itaate mecbur olduklarını düzenlenmiştir. Böylece askerlik ve güvenlik hizmetleri alanında astın, amirin verdiği emrin muhtevasını kontrolünü engelleyebilir. Böyle hallerde amirin emrini yerine getirmesi mecburiyeti bulunduğundan, emirle asta, konusu suç teşkil eden bir eylem emrediliyorsa, suç işlenmesi halinde sorumluluk emri veren amire ait olduğu kabul edilmektedir. Askeri Ceza Kanunu “*Hizmete müteallik hususlarda verilen emir bir suç teşkil ederse bu suçun işlenmesinden emir veren mesuldür*” (As. CK. m. 41/2) diyerek bunu açıkça düzenlemiştir. Eğer ast “*amirin emrinin adli ve askeri bir suç maksadı ihtiva eden bir file müteallik olduğunu*” bilmesi halinde, emri yerine getirmeyebilecektir (As. CK. m. 41/3, b). Eğer böyle bir durum mevcut değilse, ast, amirin emrini yerine getirmek zorundadır. Bu zorunluk emri yerine getiren bakımından TCK m. 24/3’teki mazeret nedenini oluşturur, bu kişi kusurlu olmadığından cezalandırılmaz³⁴⁰.

Gerçekleştirilmesi tehdit suçunu oluşturan bir emrin bu kapsamda yerine getirildiği hallerde, emri yerine getiren fail bakımından mazeret sebebi söz konusu olacak ve doğrudan emri veren amirin sorumlu tutulması cihedine gidilecektir. Hukuka uygunluk nedenlerinden olan kanunun hükmü ve amirin emrinin yerine getirilmesinde sınır mücbir sebeple aşılabılır³⁴¹.

3.2.1.2.2. Zorunluluk Hali

Zorunluluk hali, Ceza Kanununun 25. maddesinin 2. fıkrasında “*Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve*

³⁴⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 516-520; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 119-120.

³⁴¹ Fatih Selami Mahmutoğlu, “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri”, **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, Yıl:2 Sayı:5, İstanbul, Nisan, 2005, s. 58.

kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez” şeklinde düzenlenmiştir.

Ağır ve muhakkak bir tehlike ile karşı karşıya kalan kişi, kendini koruma içgüdüleriyle kanunun suç saydığı bir fiili işlemek suretiyle, zarar verici hareketlerde bulunabilir, failin bu zarar verici hareketleri zorunluluk hali için yaptığı kabul edilmektedir. Kişinin belli bir hakkına yönelen, bilerek sebebiyet vermediği ve başka suretle korunmak imkanı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu altında tehlikeyi savuşturabilecek oranta gerçekleştirmiş olduğu fiillerden dolayı cezalandırılmayacağı kabul edilmektedir³⁴². Karşılaşılan tehlikenin insan hareketlerinden veya hayvan hareketlerinden ya da doğa olaylarından dolayı meydana gelmiş olması sonucu değiştirmez, mevcut tehlike yanında gerçekleşmesi kuvvetle muhtemel tehlikenin varlığı da yeterlidir³⁴³

Zorunluluk halinde olan kişinin önünde iki seçenek bulunmaktadır; ya tehlikede bulunan bir hakkını kaybedecektir veya bu hakkını, başkasının hakkına zarar vererek koruyacaktır³⁴⁴. Zorunluluk hali TCK. nunda kusurluluğu ortadan kaldıran bir haldir³⁴⁵.

Bu çerçevede bir kimse tehdit oluşturan fiili, bir hakkına yönelik olup bilerek³⁴⁶ sebebiyet vermediği bir tehlikeden kendini veya bir başkasını korumak için gerçekleştirirse, bu fiili gerçekleştiren kişi zorunluluk içerisinde fiili gerçekleştirdiğinden, işlediği fiilden dolayı cezalandırılmayacaktır. Kişinin işlemiş olduğu fiil tehdit suçunu oluşturacaktır ama fiili zorunluluk halleri nedeniyle gerçekleştirdiğinden, hukuka uygunluk nedeninin varlığından dolayı suça ceza

³⁴² Adem Sözüer, “Yeni Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Sorular-Cevaplar, Türk Ceza Kanununda Öngörülen Mazaret Sebeplerine İlişkin Soru ve Cevaplar”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, 2006/6, s. 232.

³⁴³ Mahmutoğlu, **a.g.e.**, s. 51-52

³⁴⁴ İçel-Sokullu Akıncı-Özgenç-Sözüer-Mahmutoğlu-Ünver, **a.g.e.**, s. 165.

³⁴⁵ Artuk, Gökçen, Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 520.

³⁴⁶ Doktrinde bilinçli taksir halinde dahi zorunluluk halinden faydalandırılması savunulmaktadır (Bknz. Mahmutoğlu, **a.g.e.**, s. 52).

verilmeyecektir. Örneğin, kuduz bir köpeğin saldırısından kaçıp sığınmak isteyen kişinin evin kapısını açmayan kişiye yönelteceği “açmazsan öldürürüm” biçimindeki sözler tehdit suçunu oluşturmakla birlikte zorunluluk hali kapsamında kabul edilerek fiilden dolayı kişiye ceza verilmeyecektir.

3.2.1.2.3. Cebir, Korkutmak ve Tehdit

TCK. nun 28. maddesinde “*Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez*”denilerek kusurluluğu kaldıran bu hal düzenlenmiştir. Buna göre, cebir ve tehdidin ile korkutmanın etkisinde kalarak suç işleyen bir kimse kusurlu sayılmayacağından cezalandırılmayacak, buna karşılık cebir kullanan, korkutan veya tehdit eden kimse işlenen bu suçtan dolayı fail olarak sorumlu olacaktır.

Burada kusurluluğu etkileyen cebir, kişi üzerinde uygulanan fiziki gücü ifade etmektedir. Burada fiziki gücü, kişinin bedeni üzerinde hissedebileceği halen icra edilmekte olan herhangi bir kötülük ile kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getirilmesi olarak algılamak gerekmektedir. Korkutma ve tehditte ise belirli bir şekilde davranmaya zorlanan kimse, henüz gerçekleşmemiş ama kötülüğün ileride gerçekleşeceği bildiriyle korkutularak suç işlemektedir. Gerek cebrin ve gerekse de tehdidin failin fiildeki kusurluluğunu kaldırabilmesi için belli bir ağırlık derecesine ulaşması gerekmektedir. Ayrıca tehdidin kusurluluğu kaldırabilmesi, ihlal edilen hakla korunmak istenen zarar arasında eşitlik bulunması, korunmak istenen zararın ağır ve muhakkak olması, tehditte bulunanın emirlerini yerine getirmeden bundan kurtulmanın imkansız olması ve tehdidin meydana gelmesine bilerek sebebiyet verilmemiş olması şartlarının birlikte mevcut olmasına bağlıdır³⁴⁷.

³⁴⁷ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 511-513.

Karşı koyamadığı veya kurtulmayacağı cebrin veya tehdidin etkisi altında, bir başkasına tehdit suçunu işleyen kişi, kusurlu sayılmayacağı için gerçekleştirmiş olduğu tehdit fiilinden dolayı cezalandırılmayacaktır. Örneğin, “kızının kaçırılacağı” ya da “oğlunun öldürüleceği” tehdidi ile failin bir başkasını tehdit etmesinin sağlanması halinde bu eylemi gerçekleştiren kişiye ceza verilmeyecektir. Buna karşılık cebri ve tehdidi uygulayarak tehdit suçunun işlenmesine sebep olan kişi ise fiilden dolayı fail olarak sorumlu olacaktır. Burada dolayısıyla failiğe ilişkin hükümler uygulanacaktır (TCK m. 37/2)³⁴⁸.

3.2.1.2.4. Haksız Tahrik

TCK. nun 29. maddesinde “(1) Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir” şeklinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, haksız bir fiilin meydana getirdiği öfke veya şiddetli elemin etkisiyle suç işleyen kişiye, haksız fiilin kişideki kusur yeteneğini azaltması nedeniyle, daha az ceza verilecektir. Haksız tahrik kusur yeteneği unsurlarından birini oluşturan irade yeteneği üzerinde etkili olan ama kişinin davranışlarını hukukun icaplarına göre yönlendirme yeteneğini kaldırmayan ve fakat zayıflatan bir hali oluşturmaktadır³⁴⁹.

Haksız bir fiilden kaynaklanan öfke ve kızgınlıkla, haksız fiili gerçekleştiren kişiye karşı, onun hayatını, vücut ve cinsel dokunulmazlığını, malvarlığını veya hukuken korunan sair bir değerini hedef alan bir saldırıda beyan eden kişinin iradesini yönlendirme ve belli fiilleri işlemekten alıkoyma yeteneğinin tam olduğu söylenemeyeceğinden, tehdit suçu gerçekleşmiş olduğu halde, failin cezalandırılabilirliğini etkileyen, kusur yeteneğini azaltan bir durum mevcut

³⁴⁸ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 511-513; Koca-Üzülmez, **a.g.e.**, s. 299-301.

³⁴⁹ Üzülmez, **Tehdit**, s. 122.

olduğundan, faile tehdit suçundan verilen cezadan TCK. 29. maddesi gereğince öngörülen oranda indirim yapılacaktır³⁵⁰.

3.2.2. Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Neden Olarak Tehdit

3.2.2.1. Sorumluluğu Kaldıran Tehdit Kavramı

Türk Ceza Kanununun 28. maddesi uyarınca, “muhakkak *ve ağır bir tehdit... sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez*”. Tehdit, başka şekilde sakınılamayan ve gerçekleştirilmesi onu söyleyen kişiye bağlı olan yakın gelecekte gerçekleşecek ağır bir kötülüğün mağdura bildirilmesini ifade etmektedir³⁵¹.

TCK'nın 28. maddesinde öngörülen tehdit, bir kişinin ruhunda korku uyandırarak bir kötülük tehdidi ile başka şekilde kurtulmayacağı şekilde onun bir suçu işleyeme sevk edilmesidir. Burada, kişinin iradesi zorlanmaktadır. Gerçekten bu suretle, bir kişiye veya yakınlarına tehdit aracılığıyla zorlamada bulunmakta; tehdiye maruz kalan kimse de, henüz gerçekleşmemiş, fakat ileride meydana gelebilecek bir zarardan kurtulmak için bir suç işlemek zorunda kalmaktadır³⁵².

3.2.2.2. Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Tehdidin Hukuki Niteliğini Açıklayan Görüşler

Doktrinde bir görüşe göre, tehdit, zaruret hali çerçevesinde tipik fiili cezasız kılan bir nedendir. Baskın görüş bakımından ise tehdit, kusurluluğu kaldıran bir nedendir. Zira tehdit baskısı altında bulunan kişi, tam bir irade serbestisine sahip olmadığı için suç oluşmaz. Tehdit halinde, zorlanmış da olsa irade bulunduğu için

³⁵⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Genel Hükümler**, s. 528-552; Koca-Üzülmez, **a.g.e.**, s. 301-308; Üzülmez, **Tehdit**, s. 122.

³⁵¹ Sözüer, **a.g.e.**, s.129.

³⁵² M. Emin Artuk, **Suç Genel Teorisi**, Ceza Hukuku El Kitabı, 1. Bası, İstanbul, 1989, s. 237.

hareket varsa da, kusur mevcut değildir³⁵³. Bu takdirde, tehdide maruz kalan kişi, zorlanmış olsa da suçu işleyip işlememeyi seçme imkanına sahip olup, korkunun oluşturduğu mecburiyet dolayısıyla mazur, kusursuzdur³⁵⁴.

Gerçekten, tehdit halinde, gerek hareket gerekse netice bakımından doğrudan fail, kusursuz hareket etmektedir. Yani, tehdit ile bir suç işletilme durumunda, tehdit edilen kişinin hareket ve düşüncesi varsa da hareketi belirleyen iradesi kısıtlanmıştır, iradesinin kendiliğindenliği yoktur. Oysa, kusurun ilk şartı irade özgürlüğü olup, bu nedenle örneğin, ölüm tehdidi altında bir suçu işlemek zorunda kalan kimse kusurlu değildir ve sorumlu tutulamaz³⁵⁵.

3.2.2.3. Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Tehdidin Şartları

3.2.2.3.1. Genel Olarak

Türk Ceza Kanununun 28. maddesi gereğince, “*muhakkak ve ağır bir tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez*”. Bu maddeden de anlaşılacağı gibi, ceza sorumsuzluğunu sağlayan tehdit halinde, tehdidin muhakkak ve ağır olması dışında hangi şartların aranması gerektiği açıkça belirtilmemiştir. Oysa bu durum, İtalyan Ceza Kanununda (m.54/3) zorunluluk hali çerçevesinde düzenlenmiştir. Hukuk sistemimiz açısından da tehdit halinde, zorunluluğa ilişkin şartlar aranmalıdır. Bu takdirde, tehdite maruz bırakılacak kötülüğün haksız bir zarar içermesi, ağır olması ve bundan başka şekilde kurtulabilmenin veya sakınabilmenin söz konusu olmaması gereklidir. Başka bir deyişle, tehdidin kusurluluğu kaldırabilmesi için, ihlal edilen hakla korunmak istenen zarar arasında bir eşitliğin bulunması, korunmak istenen zararın ağır ve muhakkak olması, tehditte bulunan kişinin emirlerine boyun eğmeden

³⁵³ Köksal Bayraktar, **Suç İşlemeye Tahrik Cürmü**, İstanbul, 1977, s. 31-32.

³⁵⁴ Özgenç, **Gazi Şerhi (Genel Hükümler)**, s. 203.

³⁵⁵ Turhan Tufan Yüce, **Ceza Hukuku Dersleri**, Cilt:1, Manisa, 1982, s. 298.

bundan kurtuluşun mümkün olmaması ve tehdidin meydana gelmesine bilerek neden olunmaması icap etmektedir³⁵⁶.

3.2.2.3.2. Tehdidin Bulunması

Tehdit, mağdura, failin isteği ile neden olacağı haksız bir kötülüğün bildirilmesidir. Bunun için, gelecekteki bir kötülüğün tehdit edilecek kişiye bildirilmesi gerekir. Böyle bir bildirim, mağdur tarafından anlaşılması kaydıyla herhangi bir şekilde olabilir. Doğrudan veya dolaylı, açık veya örtülü, sözlü yahut yazıyla, değişik işaretlerle veyahut jestlerle olabilir. Burada önemli olan husus, tehdidin, mağdurun ruh sükunetini rahatsız edebilecek bir ağırlık taşımasıdır³⁵⁷.

3.2.2.3.3. Tehdidin Ağır Olması

Türk Ceza Kanununun 28. maddesine göre cezai sorumsuzluk için tehdidin ağır olması şarttır. Tehditle meydana gelmesi söz konusu olan tehlike, kişiye ağır bir zararı öngörmelidir. Ölüm veya ağır yaralama tehdidi gibi hayata veya beden bütünlüğüne yönelik tehditler ağır sayılır. Bir silahla başkaları tarafından tehdit edildiği için, kişinin bir suç işlenmeye zorlanması hali böyledir. Buna göre örneğin, yetkili mercie başvurmak suretiyle tersini yapamayacak kişiye karşı yapılan bir ölüm tehdidi ile bir yağma suçuna katılmasının istenmesi halinde, suça katılan bu kişinin cezai sorumsuzluğunu gerektiren tehditten bahsedilebilecektir. Basit tehditler ise, bu cezasızlık kapsamına girmez³⁵⁸.

³⁵⁶ Artuk, **Suç Genel Teorisi**, s. 238.

³⁵⁷ Yazıcıoğlu, **a.g.e.**, s. 237.

³⁵⁸ Nevzat Toroslu, **Ceza Hukukunda Zaruret Hali**, Ankara, 1968, s. 91.

3.2.2.3.4. Tehdit Edilen Kişinin, Tehditle İstenen Hususu Gerçekleştirmekten Başka Türlü Kaçınmaması

Tehdit edilen kimsenin cezadan kurtulabilmesi için, kendisinin, tehditle istenen hususu gerçekleştirmekten başka türlü kaçınmaması gerekmektedir. Bu bakımdan, hukuk düzeni tarafından öngörülen koruma amaçlarına başvurarak tehlikeden kurtulmaya ilişkin olarak makul kuvvetli bir ihtimal olmamalıdır. Örneğin, ölümlü tehdit edilen kimse, fiili şartlar itibariyle tehdit eden kişinin iradesinin oyuncağı olarak hareket etmesi gerekiyorsa ve aksi takdirde öldürülme riski altında ise cezasızlıktan yararlanır.

3.2.2.3.5. Korunan ve İhlal Edilen Değerler Arasında Bir Orantının Bulunması

Türk Ceza kanununun 28. maddesi metninde tehdidin yöneldiği hukuki değer konusunda herhangi bir açıklama yer almamaktadır³⁵⁹. Bu bakımdan suç genel teorisine göre, dolaylı failliğin kabulü için, tehdidin yöneldiği hukuki değer, tehdidin etkisiyle işlenen suçla ihlal edilen hukuki değere nazaran daha ağır ve önemli olması veya en azından bunların eşdeğerde olması gerekir³⁶⁰. Pek hafif bir zarardan korunmak amacıyla ağır bir suç işlemeyi kabul eden kişi, tehdit altında suç işlediğini ileri sürmek suretiyle cezai sorumluluktan kurtulamaz. Ancak bu durum takdiri hafifletici neden teşkil edebilir³⁶¹. Bu itibarla örneğin, malvarlığına yönelik bir tehdidin etkisinde kalarak bir başkasının öldürülmesi durumunda, tehdit eden kişiyi, insan öldürme suçunun dolaylı faili olarak ve öldüren kişiyi de soyut bir araç olarak kabul etmek mümkün olmayacak ve sorun, iştirake ilişkin genel kurallar çerçevesinde çözümlenecektir³⁶². Yani, bu takdirde tehdit eden kişi, azmettiren

³⁵⁹ Yener Ünver, “YTCK’da Kusurluluk”, *Ceza Hukuku Dergisi (CHD)*, Yıl:1, S. 1, Ekim, 2006, s.

62

³⁶⁰ İzzet Özgenç, “Türk Ceza Hukuku Tasarısında Suça İştirake İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *Yargıtay Dergisi*, Ocak-Nisan 1999, S. 1-2, s. 75.

³⁶¹ Artuk, *Suç Genel Teorisi*, s. 238.

³⁶² Özgenç, *Suçta İştirake İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi*, s. 75.

olarak ve tehdit dolayısıyla suçu işleyen kimse ise, fiili işleyen fail olarak sorumlu tutulacaktır.

3.2.2.4. Ceza Hukukunda Sorumluluğu Kaldıran Tehdidin Etkisi

Türk Ceza Kanununun 28. maddesi gereğince, muhakkak ve ağır tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hallerde tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.

Her şeyden önce belirtelim ki, bu düzenleme, kabahatler bakımından da geçerlidir. Bu itibarla, başka türlü sakınılamaz olan tehdit, kusurluluğu ortadan kaldırır. Nitekim, 5326 sayılı ve 30.03.2005 tarihli Kabahatler Kanununun 12. maddesine göre, bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri kabahatler bakımından da uygulanacaktır. Bu itibarla, TCK'nın 28. maddesinde düzenlenen tehdit, kabahatler açısından da uygulama alanına sahip olabilecektir. Diğer yandan, cezai sorumsuzluk olarak tehdit, hem icrai suçlar hem de ihmali suçlar bakımından etkisini gösterebilmektedir. Örneğin, başkasının tehdidiyle bir kolu çektiği için treni makastan çıkararak tren makasçısı, bu hareketin sonuçlarından mesul olmaz³⁶³.

Kuşkusuz, tehdit altında işlenen suçlarda ceza sorumluluğunun kabul edilmediği an, tehdit fiilinin etkili olduğu zamanla sınırlıdır. Bu bakımdan örneğin, hırsızlık suçunu tehdit sonucu işleyen kimse, bu vaziyette olmadığı halde çaldığı eşyayı sonradan tahrip ederse, hırsızlık suçundan sorumlu tutulmazsa da, malı tahrip suçundan sorumlu tutulabilecektir³⁶⁴.

³⁶³ Tosun, **a.g.e.**, s. 125.

³⁶⁴ Kayıhan İçel, **Suçların İctimai**, İstanbul, 1972, s. 243-244.

Yargıtay'a göre, jandarma birlik komutanının bir teröristin cesedi üzerinden çıkan tabancayı mal edinmek maksadıyla, böyle bir silahtan söz eden daha önceki doğru tutanağı ortadan kaldırıp, bundan bahsetmeyen sahte bir tutanağı imzalaması konusundaki önerisini önceleri ret ederek olumsuz tutum sergilemesine rağmen, onun “*bu tutanak mutlaka imzalanacak, imzalamazsanız ben yapacağımı bilirim*” diyerek, ayrıca sicilini bozacağından ve uzak karakola süreceğinden söz ederek tehdit etmesi üzerine, askeri disiplin, bölgenin olağanüstü hal özelliği ve görevin hayati tehlike arz etmesi gibi zor koşullar nazara alınıp değerlendirildiğinde, ciddi ve endişe verici boyutlarda olduğunun kabulü gereken bu tehdit ve baskının etkisi altında kalarak imzalamak mecburiyetinde kaldığı, oluşa göre bir mal edinme ilişkisi içerisinde de olmadığı, tehdit ve baskının ortadan kalkmasını müteakip yaklaşık dört ay sonra olayı adli mercilere ihbar ettiği anlaşıldığından, sanık hakkında suçun manevi unsuru olan kast ögesinin oluşmadığı gözetilmeden, yazılı şekilde zimmete iştirakten mahkumiyetine karar verilmesi bozmayı gerektirmiştir³⁶⁵.

Sarhoşluk halinde olan bir kimseye de tehdit dolayısıyla bir suç işletilebilir. Bu takdirde, tehditle suçu işleyen sarhoş kişinin, kusuru ortadan kalktığı için ceza sorumluluğuna gidilmez. Gerçekten, sarhoş bulunduğu sırada, tehdidin yönelmiş olduğu tehlike ve zarardan korunmak örneğinin, canını kurtarmak için suç işleyen sarhoş cezalandırılmaz³⁶⁶.

3.3. TEHDİT SUÇUNUN BENZER SUÇLARDAN AYRILMASI

İncelememizin konusunu oluşturan TCK.'nun 106. maddesindeki suç, tehdidin kanuni tanımında unsur olarak yer aldığı diğer suç tipleriyle bazı benzerlikler ve farklılıklar göstermektedir. Bundan dolayı tehdit suçuyla yakından ilgili olan bu suçları ayrıca incelemek gerekmektedir.

³⁶⁵ Y. 5. CD. 1.7.1998, 1757/2832 (Yaşar, *İçtihatlı Türk Ceza Kanunu*, s. 450).

³⁶⁶ Uğur Alacakaptan, *Sarhoşluk Halinde İşlenen Suçlarda Cezai Mesuliyet*, Ankara, 1961, s. 183.

3.3.1. Şantaj Suçu

Şantaj suçu, TCK.nun 107. maddesinde; “(1) *Hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle, bir kimseyi kanuna aykırı veya yükümlü olmadığı bir şeyi yapmaya veya yapmamaya ya da haksız çıkar sağlamaya zorlayan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.*

Kendisine veya başkasına yarar sağlamak maksadıyla bir kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidinde bulunulması halinde birinci fıkraya göre cezaya hükmolunur”. Maddenin ikinci fıkrası 29.06.2005 tarih ve 5377 sayılı Kanunla ilave edilmiştir.

Şantaj, esasen tehdidin özel bi şeklini yaptırım altına almaktadır. Kanunda şantaj suçunda tehdidin konusunu nitelikli olarak ayrıca belirlemiştir. Şantaj suçunda kişi, hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle mağduru belli şekilde hareket etmeye zorlamaktadır. Tehdit ve şantaj, mağdurun irade oluşturma ve oluşturulmuş iradeye göre hareket etme hürriyetini ihlal eden suçlardır. Yani irade üzerindeki zorlama sonucu bakımından her iki suç tipi benzerlik göstermektedir.

Tehdit fiili, 107 nci maddede belirtilen şekilde gerçekleştiğinde eylem şantaj olarak değerlendirilecektir. Ayrıca belirtelim ki, 107 nci maddenin 2 nci fıkrasının ihdasıyla, özellikle 106 ncı maddede suçun temel şeklinde korunan değerler arasında “şeref haysiyet”ten bahsedilmemiş olmasından kaynaklanabilecek boşluk da kısmen giderilmiş olmaktadır³⁶⁷.

Buna karşılık şantaj suçu, maddi unsuru yönünden tehdit suçundan ayrılmaktadır. Gerçekten şantaj ilk olarak kanunda niteliği belirtilen şekilde bir tehdidin (fiilin) varlığını gerektirmektedir. Ayrıca şantaj suçunun ilk şeklinin

³⁶⁷ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.277

oluşumu bakımından failin hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi tehdidin konusu haline getirmesi gerekmektedir. Bunun dışında tehdit suçu kasten işlenebilirken, yani kast dışında herhangi bir manevi unsur içermezken, şantajın gerek hakkı olan veya yükümlü olduğu bir şeyi yapacağından veya yapmayacağından bahisle işlenen şekli gerekse kişinin şeref veya saygınlığına zarar verecek nitelikteki hususların açıklanacağı veya isnat edileceği tehdidiyle işlenen şekli kastın yanı sıra failin belli bir amaçla hareket etmesini gerektirmektedir. Başka bir anlatımla, şantaj failinin kasten hareket etmesi yeterli değildir, ayrıca tehdidini belli bir maksatla gerçekleştirmiş olması da aranacaktır³⁶⁸.

3.3.2. Cebir Kullanma Suçu

Bu suç TCK.nun 108 inci maddesinde “(1) Bir şeyi yapması veya yapmaması ya da kendisinin yapmasına müsaade etmesi için bir kişiye karşı cebir kullanılması hâlinde, kasten yaralama suçundan verilecek ceza üçte birinden yarısına kadar artırılarak hükmolunur” şeklinde düzenlenmiştir.

Cebir, kişiye karşı fiziki güç kullanmak suretiyle, onun veya bir üçüncü kişinin iradesi ve davranışları üzerinde zorlayıcı bir etki meydana getirilmesidir. TCK.nun 108 inci maddesinde cebir kullanma suçu, bağımsız bir suç olarak kabul edilmiş ancak cezası kasten yaralama suçu dikkate alınarak tespit edilmek suretiyle cezanın belirlenmesi daha isabetli bir kritere bağlanmıştır. Ayrıca burada sadece “*cebir (zor) kullanma*”dan söz edilmiş, “*tehdit*” unsuruna maddede yer verilmemiştir. Böylece seçimlik hareketlerden şartlı tehdit, bu suçun kapsamından çıkarılarak, 106. madde (tehdit suçu) kapsamında değerlendirilmesi gereken bir eylem haline getirilmiştir³⁶⁹.

Cebir ve tehdit suçları, belli bir gaye için uygulanmaları, irade oluşturma ve iradi hareket hürriyetini ihlal etmeleri bakımından ortak yönleri bulunmakla birlikte,

³⁶⁸ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.278; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 67.

³⁶⁹ Gökçen, **Hürriyete Karşı Suçlar**, s. 2773.

ilk olarak maddi unsurun hareket ögesi bakımından ayrışmaktadırlar. Kanun bakımından cebir belli bir gaye ile uygulanan ve kişinin bedenini hissedebileceği fizik kuvvet kullanımlarını ifade etmektedir³⁷⁰. Ayrıca kanun koyucu fiillerin niteliğinden hareketle bu suçlar için farklı yaptırımlar öngörmüştür³⁷¹. Cebir kullanma suçunda fiziki kuvvet kullanımına maruz kalan kişi, bunun yol açtığı acıyla kendisinden istenileni yapmaya razı hale getirilmektedir. Kanun koyucu kasten yaralama niteliğindeki hareketlerin, bizzat acı vermek için değil zorlamak için gerçekleştirilmesinden hareketle, kasten yaralama suçuna göre verilecek cezanın üçte birden yarısına kadar artırılmasını aramıştır. Oysa tehdit suçunda yaptırım bağımsız olarak ayrıca belirlenmiş bulunmaktadır.

3.3.3. Eğitim ve Öğretimin Engellenmesi Suçu

Eğitim ve öğretimin engellenmesi, TCK. nın 112 nci maddesinde; “ (1) *Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;*

a) *Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,*

b) *Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,*

Engel olunması hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur” şeklinde düzenlenmiştir.

TCK'nın 112. maddesiyle; devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine ve öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla

³⁷⁰ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s.278; Üzülmöz, **Tehdit**, s. 67.

³⁷¹ İlhan Üzülmöz, “5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Hürriyet Aleyhine İşlenen Suçlar”, **Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri**, 2005/5, Ankara, 2005, s. 99-100.

engel olunması suç sayılmıştır³⁷². Maddenin gerek (a), gerekse (b) bendinde düzenlenen suç bakımından cebir ve tehdit söz konusudur. Dolayısıyla 112. maddede suça vücut veren tehdit ve cebir, 106. maddedeki tehdide göre, cebir de 108. maddedekine göre özelleşmiş durumdadır³⁷³. Görüldüğü üzere, tehdit bu suçta bir unsur olarak yer aldığından, maddede belirtilen amaçla tehdit kullanılması halinde, artık 112. maddeden hüküm kurulacak, tehdit suçuna ilişkin 106.madde tatbik edilmeyecektir³⁷⁴.

3.3.4. Kamu Kurumu veya Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Faaliyetlerinin Engellenmesi Suçu

Kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi suçunda cebir ve tehdit alternatif unsurları oluşturmaktadır. TCK.'nın 113.maddesinde suç: *“(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla, kamu kurumu faaliyetinin yürütülmesine engel olunması hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur”* şeklinde düzenlenmiştir.

Bu düzenlemeden de anlaşılacağı gibi tehdit suçta unsur olarak yer almaktadır. Buna göre, bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun faaliyetinin engellenmesine yönelik tehdit kullanımları 106. maddeye göre özel niteliklidir. Dolayısıyla 113. maddede belirtilen gaye ile tehdit bildirimlerinde bulunulduğu hallerde 106. madde uygulama alanı bulmayacaktır.

5237 sayılı Kanunun 113.maddesinde yer alan suç 765 sayılı TCK.da yer almamakla birlikte bu suça benzer bir düzenleme eski TCK'nun 188. maddesinin 5. fıkrasında yer almaktadır. Bu göre; *“Bir kimse, gayrimeşru olarak kamu*

³⁷² Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 281.

³⁷³ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 69.

³⁷⁴ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 281.

hizmetlerinin görülmesine ayrılan yapılara veya eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına kişiler veya eşya üzerinde zor kullanarak veya başkalarını tehdit ederek engel olursa, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” denilmektedir³⁷⁵.

Bu suçta tehdit unsur olarak yer almıştır. Maddede belirtilen fiilleri gerçekleştirmek için tehdit kullanılması halinde mürekkep suç söz konusu olacağından fail ayrıca tehdit (m.106) suçundan sorumlu tutulmayacaktır³⁷⁶.

TCK.’nın 113. maddesinde tanımlanan suçun, tehdit suçunu tanımlayan 106. maddede belirtilen suçun nitelikli hallerinden herhangi birisyle işlenmesi halinde, yani suçun silahla, kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle, birden fazla kişi tarafından birlikte, var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde failin cezası artırılmaktadır (m.119)³⁷⁷.

3.4. SORUŞTURMA ve KOVUŞTURMA USULÜ

3.4.1. Şikayete Bağlı Kovuşturma

Tehdit suçunun TCK 106. maddesinin 1. fıkrasının ikinci cümlesinde düzenlenen³⁷⁸ şekilde işlenmesi halinde, yani “*malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehdit*” halinde, bu fıkranın ihlal edildiği durumlarda, eylem mağdurun şikayeti üzerine

³⁷⁵ A.e., s.283, 23 nolu dipnot.

³⁷⁶ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 283-284; Üzülmez, **Tehdit**, s.284.

³⁷⁷ Artuk-Gökçen-Yenidünya, **Özel Hükümler**, s. 283-284; Üzülmez, **Tehdit**, s.284.

³⁷⁸ “TCK 106/1 “(1) *Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur*”.

kovuşturulacaktır. Suçun şikayete tabi şekli bakımından şikayette bulunacak kişi maddede mağdur olarak gösterilmiştir³⁷⁹.

3.4.2. Re'sen Kovuşturma

Tehdit suçunun TCK 106. maddesinin 1. fıkrasının ilk cümlesinde düzenlenen şekilde işlenmesi halinde, yani “...kendisinin veya yakının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit” halide ve 3. fıkrasında düzenlenen³⁸⁰ şekliyle işlenmesi halinde, yani tehdidin daha fazla cezayı gerektiren temel şekli ve cezanın artırılmasını gerektiren nitelikli şekli, ilgilinin şikayeti aranmaksızın re'sen soruşturulacak ve kovuşturulacaktır.

3.5. YAPTIRIM

3.5.1. Tehdit Suçunun Kişinin Hayatına, Vücut ve Cinsel Dokunulmazlığına Yönelik Olması

Tehdit suçunun temel şekli, yani kişinin hayatına, vücut ve cinsel dokunulmazlığına yönelik saldırı gerçekleştirileceği beyanını içeren tehditler için kanunda tek tür yaptırım öngörülmüştür. Öngörülen yaptırım özgürlüğü bağlayıcı cezadır. Buna göre tehdidi gerçekleştiren kişi hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezası uygulanacaktır. Tehdit suçunun temel şekline ilişkin hapis cezasının bir yıl ve

³⁷⁹ Üzülmöz, **Tehdit**, s.131

³⁸⁰ TCK 106/2 ve 3 “Tehdidin;

a) Silâhla,

b) Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

c) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

d) Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak, İşlenmesi hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir”.

altında olduğu hallerde, bu cezanın 50. maddedeki seçenek yaptırımlarından birine çevrilmesi mümkündür³⁸¹. Bir yılın üzerinde olması hallerinde ise, 51. madde çerçevesinde süre yönünden erteleme olanağı bulunmaktadır.

3.5.2. Tehdit Suçunun Malvarlığı İtibariyle Ağır Bir Zarara Uğratılacağı veya Sair Bir Kötülük Gerçekleştirileceği Beyanıyla İşlenmesi

Tehdit suçunun malvarlığı itibariyle ağır bir zarara uğratılacağı veya sair bir kötülük gerçekleştirileceği beyanıyla işlendiği haller için ise seçimlik ceza öngörülmüştür. Tehdidin daha az ceza verilmesini gerektiren nitelikli şekli bakımından kanun koyucu altı aya kadar hapis veya adli para cezası öngörmüştür. Hapis cezasının alt sınırı 49. maddeye göre belirlenecek ve bu çerçevede bir aydan altı aya kadarlık bir sınır arasında hapis cezasına hükmedilecektir. Eğer fail hakkında yapılan bireyselleştirme neticesinde hapis cezasının değil de, adli para cezasının uygulanmasına karar verilmişse, adli para cezasının gündelik unsurunun hangi sınırlar arasından belirleneceği hususu bakımından da, bu bir aylık ve altı aylık sürelerin dikkate alınması gerekecektir (m.61/9). “*Tehdit suçunun nitelikli şekli bakımından adli para cezasının yerine hapis cezası seçilmiş ve uygulanmış ise, sonunda belirlenen kısa süreli hapis cezasının seçenek yaptırım olarak tekrardan adli para cezasına çevrilmesi mümkün değildir*” (m.50/2)³⁸². Bununla birlikte adli para cezasına hükmedilmesi halinde bu cezanın ertelenmesi olanağı bulunmamaktadır.

3.5.3. Hak Yoksunluğu Tedbiri

Tehdit suçundan dolayı cezanın hapis olarak belirlenmesi ve ertelenmemesi durumunda ise 53/1. maddesi anlamında sanık hakkında güvenlik tedbirlerine hükümlenilecek, sanığın infaz tamamlanıncaya kadar “*belli hakları kullanmaktan*

³⁸¹ Üzülmöz, **Tehdit**, s. 129.

³⁸² **A.e.**, s. 129.

yoksun bırakılması” söz konusu olabilecektir. Ancak hak yoksunluğu tedbirinin uygulanmasına ve kapsamına ilişkin şartlar bakımından TCK.’nun 53.maddesinin³⁸³ göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

3.5.4. Tüzel Kişilere Özgü Güvenlik Tedbiri

Tehdit suçu bakımından öngörülen diğer bir yaptırıma da TCK.’nun 111.maddesiyle işaret edilmiştir. Bu düzenlemeye göre, tehdit suçunun işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında tüzel kişilere

³⁸³ “TCK’nun 53. maddesi (1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tâbi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasî hakları kullanmaktan,

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasî parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tâbi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten,

Yoksun bırakılır.

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz.

(3) Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya koşullu salıverilen hükümlünün kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkileri açısından yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz. Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen hükümlü hakkında birinci fıkranın (e) bendinde söz konusu edilen hak yoksunluğunun uygulanmamasına karar verilebilir.

(4) Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(5) Birinci fıkrada sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükümlenen cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet hâlinde, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Hükümün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.

(6) Belli bir meslek veya sanatın ya da trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet hâlinde, üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere, bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir. Yasaklama ve geri alma hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve süre, cezanın tümüyle infazından itibaren işlemeye başlar”.

özgü güvenlik tedbirine hükmedilecektir. Tüzel kişiler hakkında uygulanacak güvenlik tedbirleri TCK.’nun 60. maddesinde gösterilmiştir. Buna göre;

“(1) Bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetkinin kötüye kullanılması suretiyle tüzel kişi yararına işlenen kasıtlı suçlardan mahkûmiyet hâlinde, iznin iptaline karar verilir.

(2) Müsadere hükümleri, yararına işlenen suçlarda özel hukuk tüzel kişileri hakkında da uygulanır.

(3) Yukarıdaki fıkralar hükümlerinin uygulanmasının işlenen fiile nazaran daha ağır sonuçlar ortaya çıkarabileceği durumlarda, hâkim bu tedbirlere hükmetmeyebilir.

(4) Bu madde hükümleri kanunun ayrıca belirttiği hâllerde uygulanır”.

Bu düzenlemeye göre, bir kamu kurumunun verdiği izne dayalı olarak faaliyette bulunan özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcilerinin iştirakiyle ve bu iznin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle tüzel kişi yararına kasti bir suçtan mahkumiyet kararının verilmiş olması halinde, özel hukuk tüzel kişisinin faaliyet izninin iptaline karar verilecektir. Yine maddenin 2. fıkrasına göre suçun işlenmesinden dolayı özel hukuk tüzel kişisinin elde etmiş olduğu yararların müsaderesine de karar verilecektir.

3.5.5. Tehdit Suçunun Nitelikli Hali İle İşlenmesi

Tehdidin nitelikli hali bakımından 106. maddenin 2. fıkrasında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Kanun koyucu nitelikli tehdidin yaptırımını suçun temel şekliyle bağlantılı bir şekilde değil, bağımsız olarak belirlemiştir. Dolayısıyla tehdidin cezanın artırılmasını gerektiren bu nitelikli şekli tehdidin temel şekline göre özel norm niteliğindedir. Kanununun 61. maddesine göre ceza tayininde doğrudan nitelikli tehdit dikkate alınarak cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesi

işlemi yapılacaktır. Bunun dışında tehdidi nitelikli hale getiren 106/2. maddedeki haller seçimliktir. Somut olayda birden fazla seçimlik nitelikli halin gerçekleştiği hallerde, nitelikli hale ilişkin ceza belirlenirken birden fazla seçimlik nitelikli halin gerçekleştirilmiş olması alt sınırın üzerine çıkmak için haklı gerekçe oluşturacaktır.

3.6. GÖREVLİ ve YETKİLİ MAHKEME

Yetkili mahkeme suçun işlendiği yer mahkemesidir. Bu da mağdurun tehdidi öğrendiği yer olarak kabul edilmelidir. Özellikle ileti yoluyla tehdit suçlarında bu husus önem kazanmaktadır. Örneğin; cep telefonu ile sözlü ya da mesaj yolu ile mağdurun tehdit edilmesi durumunda mağdurun sözleri duyduğu veya mesajı okuduğu yani suça ittila kespittiği yer 5271 sayılı CYY'nın 12/1. maddesi anlamında “*suçun işlendiği yer*” olarak kabul edilmelidir³⁸⁴.

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemeleri Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 10 ve 12. maddelerine ilişkin hükümler uyarınca TCK'nın 106. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen tehdit suçunun üst sınırının iki yıl hapis olması bakımından görevli mahkeme Sulh Ceza Mahkemesi; ikinci fıkrasında öngörülen suçun cezasının iki ila beş yıl hapis cezası olması itibariyle görevli mahkeme Asliye Ceza Mahkemesidir.

³⁸⁴ Tarhan, a.g.e., s. 71.

SONUÇ

Hürriyete karşı suçlar genel olarak iki sistemden hareketle sınıflandırılmaktadır. Bunlardan birincisi, anayasaların da etkisiyle kişi hürriyeti (şahsi hürriyet) ve kişinin anayasal hakları ayırımı yapmaksızın bütün temel hak ve hürriyetleri kişi hürriyeti kapsamında korumaya yönelik düzenleme öngören sistemdir. İkincisi ise, hürriyet konusunu tamamıyla bireyci açıdan değerlendirerek, hürriyete karşı suçlar kapsamında şahsi hürriyeti ihlal eden tehdit, cebir ve kişi hürriyetlerini sınırlama gibi fiilleri düzenleyen sistemdir³⁸⁵. Hürriyete karşı suçların sınıflandırılmasında tabiatıyla kişi hürriyeti kavramına verilen anlamın da belirleyici olduğunu belirtmek gerekmektedir. Türk Ceza Kanunu'nda, gerek kişi hürriyetini gerekse kişinin anayasal haklarını hürriyete karşı suçlar kapsamında düzenlenmiştir.

Hürriyetlerin ihlali doktrinde genelde zorlama şeklinde nitelendirilmektedir. Zorlamadan maksat, kişinin iradesine aykırı davranmaya mecbur bırakılmasıdır. Kişinin hür bir şekilde karar verebilmesini veya vermiş olduğu kararı uygulayabilmesini engelleyen hareketler zorlama vasıtaları veya genel anlamda hürriyetleri ihlal eden müşterek araç hareketler olarak nitelendirilmektedir.

Zorlama vasıtalarından biri de manevi zorlama olarak da nitelendirilen tehdittir. Tehdit, failin isteğinin yerine getirilmemesi halinde mağdura herhangi bir kötülük gerçekleştirileceğini beyan etmesidir. Burada mağdur, tehditten kaynaklanan manevi baskıyla hür bir şekilde istediği yönde irade oluşturamamakta ve iradesi failin istediği yönde şekillenmektedir. Tehdit için objektif olarak mağduru korkutmaya elverişli bir kötülük bildiriminin varlığı yeterlidir. Ayrıca failin tehdidini gerçekleştirmek isteyip istemediği önemsizdir. Bir davranışın doğuracağı muhtemel kötü sonuçlara işaret edilmesi tehdit değil, uyarıdır. Tehdidin mutlaka fail tarafından yerine getirilebilir bir kötülük bildiriminden oluşması şart değildir. Üçüncü kişiler vasıtasıyla gerçekleştirilebilecek bir kötülüğün bildirilmesiyle de tehdit oluşur. Tehdidin gerçekleşmesi için, muhatabın bir kötülüğün gerçekleştirileceğinden

³⁸⁵ Özek, a.g.e., s. 958-959.

herhangi bir şekilde, sözlü, yazılı ve işaretli olarak haberdar edilmesi yeterlidir. Yeni Kanun sisteminde tehdit, herhangi bir şartın yerine getirilmesi kaydına bağlı olabileceği gibi, herhangi bir şarta bağlı olmaksızın da gerçekleştirilebilecektir. Tehdidin şarta bağlı olanıyla, soyut olanı arasında cezalandırma yönünden ayırım yapılmayarak, tehdidin her iki türü de haksızlık içeriği yönünden aynı değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Tehdidin korkutmaya elverişli olup olmaması, tehdidin konusunun önemli olmasıyla yakından ilgilidir. Çünkü önemli bir değere yönelik tehdit bildirimleri mağduru belli bir yönde davranmaya zorlayacaktır. Mukayeseli hukukta tehdidin konusunun farklı şekillerde belirlenebildiği görülmektedir. Avusturya Ceza Kanunu'nda olduğu gibi bazı kanunlarda tehdidin konusuna ilişkin bir belirlemede bulunulmamıştır. Buna karşılık Alman Ceza Kanunu'nda suç teşkil eden bir davranışın gerçekleştirileceği bildiri tehdit olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte tehdidin konusunun genel olarak kişinin hukuken korunan değerlerinden birine yönelik kötülük bildiriminden oluşacağı kabul edilmektedir. Hukukumuzda bazı suç tiplerinde kanun koyucu tehdidin konusunu açıkça göstermiş (m.106, 148), bazılarında ise herhangi bir belirlemede bulunmamıştır (m.80, 84/4, 109/2). Tehdidin konusunu oluşturan kötülüğün mutlaka mağdura yönelik olması şart değildir, mağdurun yakını olan üçüncü bir şahsa yönelik kötülük bildirimleri de tehdidi oluşturmaktadır.

Hürriyete karşı suçlar için yapmış olduğumuz sınıflandırmada ilk grupta yer aldığını belirttiğimiz tehdit suçu iradi karar serbestisini ihlal ettiğinden iç hürriyete karşı suçlar olarak isimlendirilmektedir. Yeni Kanunun sisteminde şartlı tehdit/soyut tehdit ayırımı kaldırıldığından, tehdit suçuna ilişkin 106. madde, hem herhangi bir kayda bağlı olan, hem de herhangi bir kayda bağlı olmayan tehditleri yaptırım altına almaktadır. Tehdit suçuyla, şartlı bir tehdidin söz konusu olduğu hallerde kişinin irade serbestisi, yani hür olarak irade oluşturabilme hakkı, buna karşılık soyut tehdidin bulunduğu hallerde ise huzur, sükun ve güvenlik duygusu korunmaktadır.

Yeni Ceza Kanunu'nda tehdit suçu, tehdidin yöneltiği konu itibariyle belirlenmiş ve sınırlanmış olarak düzenlenmiştir. Mağdurun, kendisinin veya bir yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir kötülük bildirimini tehdidin re'sen takip edilen, buna karşılık malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratılacağı veya sair bir kötülük gerçekleştireceği beyanı tehdidin şikayet üzerine takip edilen şeklini oluşturmaktadır. Kanun koyucu kişinin, yaşamını, vücut veya cinsel tamlığını hedef alan kötülük bildiriminin kişi iradesi üzerindeki etkisini esas alarak böyle bir ayırım yapmıştır. Zira yaşam, vücut veya cinsel tamlık kişinin kolaylıkla fedakarlıkta bulunabileceği konulardan değildir. Buna karşılık, malvarlığı ve bunun dışındaki değerlere yönelik kötülük bildirimleri irade üzerinde hayata, vücut ve cinsel tamlığa yönelik tehdide göre daha az etkilidir.

Hayata yönelik tehdit, failin isteği yerine getirilmediği takdirde bizzat mağduru veya bir yakını öldüreceğini bildirmesini ifade etmektedir. Vücut dokunulmazlığına yönelik tehdit, kasten yaralamayla sınırlı olmayacak şekilde vücut dokunulmazlığını ihlal eden fiillerden birinin gerçekleştirileceğinin bildirilmesidir. Cinsel dokunulmazlığa yönelik tehdit ise, Türk Ceza Kanunu'nda cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar arasında düzenlenen fiillerden birinin gerçekleştirileceğini beyanda bulunmak şeklinde anlaşılmalıdır. Malvarlığı itibariyle büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük gerçekleştireceğinden bahsetme aynı ağırlıktaki haksızlıklar olarak değerlendirilmiştir.

Tehdit suçu, mağduru korkutmaya, onun huzur ve sükununu bozmaya, iradesini zorlamaya elverişli ve uygun kötülük beyanının gerçekleştirilmesiyle tamamlanır. Suçun tamamlanması bildirilen kötülüğün gerçekleştirilmesine bağlı değildir. Objektif olarak tehdidin hayata geçirilebilme olasılığının varlığı yeterlidir. Ayrıca suçun oluşumu tehdidin mağduru korkutmaya elverişli olmasına, yani etkili olmasına bağlıdır. Objektif olarak korkutmaya, iradeyi etkilemeye elverişli olmayan bir tehditten muhatabın etkilenmesi mümkündür. Ancak objektif olarak elverişli bir tehdidin bulunmadığında suç oluşmayacaktır.

Tehdit suçunun konusunu tehdidine muhatap olan kişinin iç huzuru, sükunu, hukuki güvenlik duygusu, irade oluşturma ve iradi hareket serbestisi oluşturmaktadır. Ancak suçun oluşumu, bu konuların mutlaka tehditten etkilenmiş olmasına, yani zarar görmesine bağlı değildir. Bu nedenle tehdit, zarar suçu değil tehlike suçudur.

Tehdit suçu, fail ve mağdur bakımından özellik göstermeyen, herkes tarafından işlenebilen ve herkesin mağdur olabileceği bir suç tipidir. Tüzel kişiler suçun faili ve mağduru olamaz. Tehdit, belli kişi veya kişilere karşı gerçekleştirilen kötülük bildirimini ifade ettiğinden, muhatabı belli olmayan tehdit eylemleri 106. maddedeki suçu değil, diğer şartların gerçekleşmesi kaydıyla *“halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit”* suçunu oluşturacaktır (m.213).

Tehdit suçuna ilişkin nitelikli haller 106. maddenin 2. fıkrasında düzenlenmiştir. Cezanın artırılmasını gerektiren nitelikli haller 765 sayılı Kanunun 191.maddesiyle paraleldir. Ancak 765 sayılı Kanundan farklı olarak bir suçun işlenmesinde kullanılan hangi vasıtaların silahtan sayılacağı 6/1(f) bendinde açıkça gösterilmiştir. Ayrıca Yargıtay Ceza Genel Kurulu kanuni tanından hareketle silah kavramından ne anlaşılması gerektiği husunda içtihat oluşturarak uygulamada karşılaşılan farklılıkları gidermiştir. 765 sayılı Kanuna göre uygulaması farklı olacak nitelikli hal tehdidin *“birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi”*dir. Zira yeni Kanunda bir suçun *“birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi”* müşterek failliği ifade etmektedir. Dolayısıyla bu nitelikli halin uygulanması bakımından somut olayda müşterek failliğin şartlarının oluşması gerekmektedir.

Tehdit, kasten işlenebilen suçlardan olup, kanun koyucu tehdit suçuna ilişkin kanuni tanımda kastın dışında herhangi bir manevi unsura yer vermemiştir. Bu nedenle suçun oluşumu bakımından kast dışında saik ve amaç gibi herhangi bir manevi unsur gerekli değildir. Tehdit suçu, hem doğrudan kastla, hem de olası kastla işlenebilir.

Tehdit teşkil eden fiillerin hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin gereği olarak veya zorunluluk halinin sonucu olarak gerçekleştirildiği, kişi üzerinde

uygulanan cebir ve tehdidin sonucu olduğu hallerde fail kusurlu sayılamayacağı, yani gerçekleştirmiş olduğu fiilden dolayı kınanamayacağı için cezalandırılmayacaktır. Buna karşılık, tehdidin haksız bir fiilin meydana getirdiği öfke veya şiddetli elemin etkisiyle gerçekleştirildiği hallerde failin kusurluluğu kalkmamakta, ancak azalmaktadır.

Tehdit, tehdidin unsur olarak yer aldığı diğer suçlara nazaran genel ve tali bir suçtur. Tehdidin başka bir amaca ulaşmak için araç olduğu hallerde bileşik suç hükümleri uygulanacak, fail ayrıca tehditten cezalandırılmayacaktır.

Yeni Kanunun tehdit suçuyla ilgili 765 sayılı Kanuna göre getirmiş olduğu önemli bir yenilik, failin tehdidini hayata geçirdiği takdirde ne şekilde hareket edileceğini açıkça düzenlemiş olmasıdır. Eski Kanunda, bu gibi hallerde tehdidini gerçekleştiren failin işlemiş olduğu suçtan cezalandırılacağı, buna karşılık ayrıca tehditten sorumlu tutulmayacağı belirtilmekteydi. Yeni Kanunda ise, failin tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama ve malvarlığına zarar verme suçunu işlemesi halinde ayrıca bu suçlardan ceza verileceği belirtilmek suretiyle, içtima hükümlerinin uygulanamayacağı kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Alacakaptan, Uğur: **Sarhoşluk Halinde İşlenen Suçlarda Cezai Mesuliyet**, Ankara, 1961.
- Albayrak, Mustafa: **Türk Ceza Kanunu**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2009.
- Artuç, Mustafa: **Kişilere Karşı Suçlar**, Adalet Yayınları, Ankara, 2008.
- Artuk, Mehmet Emin: **Suç Genel Teorisi**, Ceza Hukuku El Kitabı, 1. Bası, İstanbul, 1989.
- Artuk, Mehmet Emin
Gökçen, Ahmet
Yenidünya, A.Caner: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 4. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2009.
- Artuk, Mehmet Emin
Gökçen, Ahmet
Yenidünya, A. Caner: **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 9.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara, 2008.
- Bakıcı, Sedat: "Tehdit Suçu ve Unsurları", **Ankara Barosu Dergisi**, 1992/5.
- Bayraktar, Köksal: **Suç İşlemeye Tahrik Cürmü**, İstanbul, 1977.
- Centel, Nur
Zafer, Hamide
Çakmut, Özlem: **Türk Ceza Hukukuna Giriş**, 5. Bası, İstanbul, 2006, s. 342.
- Cihan, Erol: **Cebir Kullanma Cürmü**, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1978.

- Çınar, Ali Rıza: **Tehdit Suçu**, Ankara, 2002.
- Daragenli, Vesile Sonay: **Tehlike Suçları**, (İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Bölümü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 1998.
- Dönmezer, Sulhi: **Özel Ceza Hukuku Dersleri**, İstanbul, 1984.
- Dönmezer, Sulhi
Erman, Sahir: **Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku Genel Kısım**, C.: I, 11. Bası, İstanbul, 1994.
- Erem, Faruk: “Tehdit ve Cebir Kullanma Cürmü”, **Adalet Dergisi**, 1952/7.
- Erem, Faruk: **Hürriyet ve Suç**, Ankara, 1952.
- Erem, Faruk
Danışman, Ahmet
Artuk, Mehmet Emin: **Ceza Hukuku Genel Hükümler**, 14. Bası, Ankara, 1997.
- Erem, Faruk
Toroslu, Nevzat: **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Savaş Yayınları, 5.Basım, Ankara, 1987.
- Ersoy, Yüksel: **Çalışma Hürriyetine Karşı Suçlar (TCK m. 201 ve 275 sayılı Kanununun İlgili Hükümleri)**, Ankara, 1973.
- Gökçen, Ahmet: “Hürriyete Karşı Suçlar”, **Legal Hukuk Dergisi**, Yıl:3, Sayı:32, İstanbul, 2005.
- Görgün, Mehmet: **Uygulamada Ağır Ceza Davaları**, Ankara, 1996.

- Gözübüyük, Abdullah Pulat: **Türk Ceza Kanunu Gözübüyük Şerhi, C.:II,**
5.Bası
- Güven, Mustafa: “Tehdit Suçunun Objektif Yapısı Üzerine Bir İnceleme”, **Adalet Dergisi**, Y.78, s. 4, 1987.
- İçel, Kayıhan: **Suçların İçtimai**, İstanbul, 1972.
- İçel, Kayıhan **İçel Suç Teorisi**, 2. Kitap, İstanbul, 2000.
Akıncı, Füsun Sokullu
Özgenç, İzzet
Sözüer, Adem
Mahmutoğlu, Fatih S.
Ünver, Yener:
- Kaymaz, Seydi **Taksirle Adam Öldürme ve Yaralama Suçları**,
Gökcan, Hasan Tahsin: Seçkin Yayınevi, Ankara, 2006.
- Koca, Mahmut: “YTCK’da Hukuka Uygunluk Sebepleri”, **Ceza Hukuku Dergisi (CHD)**, 2006/1.
- Koca, Mahmut **Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler**, 2. Baskı,
Üzülmez, İlhan: Ankara, 2009.
- Mahmutoğlu, Fatih Selami: “5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Hukuka Uygunluk Nedenleri”, **Hukuk ve Adalet Eleştirel Hukuk Dergisi**, Yıl:2 Sayı:5, İstanbul, Nisan, 2005
- Malkoç, İsmail: **Açıklamalı Yeni Türk Ceza Kanunu**, Genel Hükümler (1-75), Özel Hükümler (76-169), I. Cilt, Ankara, 2005.

- Önder, Ayhan: **Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler**, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1994.
- Özek, Çetin: “Türk Ceza Kanununa Göre Hürriyet Aleyhinde Cürümlerin Genel Prensipleri”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası**, C.:XXIX, S.: 4, İstanbul, 1964.
- Özgenç, İzzet: **Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler)**, Ankara, 2005.
- Özgenç, İzzet: “Türk Ceza Hukuku Tasarısında Suça İştirake İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, **Yargıtay Dergisi**, Ocak-Nisan 1999, S. 1-2.
- Özgenç, İzzet: **Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler**, I. Baskı, Ankara, 2006.
- Parlar, Ali
Hatipoğlu, Muzaffer: **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Ankara, 2007.
- Savaş, Vural
Mahmutoğlu, Sadık: **Türk Ceza Kanunu Yorumu**, C.:II, (Madde 96-324), 2. Baskı, Ankara, 1998.
- Soyaslan, Doğan: **Ceza Hukuku Özel Hükümler**, 5. Bası, Ankara, 2005.
- Sözüer, Adem: “Tehdit Suçu”, **İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.: LIV, 1991-1994/1-4.

- Sözüer, Adem: “Yeni Türk Ceza Kanunu Uygulamasında Sorular-Cevaplar, Türk Ceza Kanununda Öngörülen Mazaret Sebeplerine İlişkin Soru ve Cevaplar”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, 2006/6.
- Şen, Ersan: **Yeni Türk Ceza Kanunu Yorumu**, Cilt I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2006.
- Şirin, Osman
Aşaner, Halim
Güven, Özcan
Gürsel Yalvaç,
Özdemir, Muzaffer
Erel, Kemalettin: **Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararları** Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- Tarhan, Emine Ülker: **Yeni Türk Ceza Yasasında Tehdit ve Hakaret Suçları**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2007.
- Taşdemir, Kubilay
Özkepir, Ramazan: **Son Değişikliklerle İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, Ankara, 1999.
- Tezcan, Durmuş
M. Erdem, Ruhan: **Ceza Özel Hukuku**, Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi, İzmir, 2000.
- Toroslu, Nevzat: **Ceza Hukuku Özel Kısım**, 1. Baskı, Ankara, 2005.
- Toroslu, Nevzat: **Ceza Hukukunda Zaruret Hali**, Ankara, 1968.
- Tosun, Öztekin: **Suç Hukuku El Kitabı**, 2. Baskı, İstanbul, 1982.
- Türk Dil Kurumu: **Türkçe Sözlük**, 2. Cilt, Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara, 1983.

- Ünver, Yener: **Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer**, Ankara, 2003.
- Ünver, Yener: “YTCK’da Kusurluluk”, **Ceza Hukuku Dergisi (CHD)**, Yıl:1, S. 1, Ekim, 2006.
- Üzülmez, İlhan: **Yeni Türk Ceza Kanunu’nun Hürriyete Karşı İşlenen Suçlar Sistemi Çerçevesinde Tehdit, Şantaj ve Cebir Kullanma Suçları**, Turhan Kitabevi, Ankara, 2007.
- Üzülmez, İlhan: “5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu’nda Hürriyet Aleyhine İşlenen Suçlar”, **Kazancı Hukuk, İşletme ve Maliye Bilimleri**, 2005/5, Ankara, 2005.
- Yaşar, Osman: **İçtihatlı Türk Ceza Kanunu**, Seçkin Yayınevi, Ankara, 2001.
- Yaşar, Osman: **Uygulamada ve Öğretide Hürriyet Aleyhinde İşlenen Suçlar**, Ankara, 2001.
- Yazıcıoğlu, R.Yılmaz: “Tehdit Suçu Üzerine”, **Yargıtay Dergisi**, C.: 19, S.: 3, Ankara, 1993.
- Yenisey, Feridun: **Alman Ceza Kanunu**, Beta Yayınları, İstanbul, 2009
Gottfried Plagemann,
- Yüce, Turhan Tufan: **Ceza Hukuku Dersleri**, Cilt:1, Manisa, 1982.